

(chvilí počkat, než se načte soubor a všechny použité symboly)

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů
Kód modulu	ŠVP
autoři	Čadílek, M., Pecina, P.
datum verze	27.8. 2007

Instrukce pro práci s textem

Celý text je třeba nejdříve orientačně přečíst, uvědomit si hlavní cíl modulu a jeho rozsah. Při vlastním studiu je třeba vycházet z cílů jednotlivých kapitol, zaměřit se na **klíčové pojmy**, odpovědět na **kontrolní otázky a vypracovat všechny zadané úkoly**.

Použité symboly:

- - Průvodce studiem
- - Cíle kapitoly
- - Příklad
- - Shrnutí
- - Kontrolní otázky
- - Úkoly
- - Řešení úkolů
- - Pojmy k zapamatování
- - Doporučená literatura
- - Důležité místo v textu – pozor
- - Část pro zájemce
- - Písemný úkol

Nominální délka modulu: 16 hod. samostatné studium + 8 hod řešení otázek a vypracování úkolů.

Typ modulu: Teoreticko - praktický

Cíle modulu

Absolvent modulu se orientuje ve struktuře rámcových vzdělávacích programů (RVP). Má teoretické znalosti potřebné k vytváření školních vzdělávacích programů (ŠVP). Dokáže na základě svých teoretických znalostí a praktických zkušeností vytvářet ŠVP konsekventní s RVP, metodicky vést kolektiv v procesu tvorby ŠVP, podílet se na návrzích směřujících k vytváření organizačních předpokladů pro zavádění ŠVP a metodicky se podílet na procesu vlastního zavádění ŠVP do výuky.

Stručná anotace vymezující cíle modulu:

Získat teoretické znalosti a dovednosti v praktických postupech tvorby ŠVP pro střední odborné školy.

Modul je zaměřen především na oblast tvorby školních vzdělávacích programů ve středním odborném vzdělávání. Zahrnuje základní teoretické poznatky o kurikulu a kurikulárních dokumentech. Soustřeďuje se na strukturu rámcových vzdělávacích programů a jejich aplikaci do ŠVP. Vede k získání dovedností v práci s manuály. Zabývá se riziky a problémy tvorby ŠVP, zprostředkovává zkušenosti s tvorbou ŠVP na pilotních školách.

Obsahová anotace modulu

Získat teoretické znalosti a dovednosti v praktických postupech tvorby ŠVP pro střední odborné školy.

Obsah modulu je rozdělen do 10 kapitol. Prvních 9 kapitol dává stručný, ucelený přehled potřebných informací pro tvorbu ŠVP.

V 10 kapitole jsou zpracovány podklady pro cvičení k tvorbě jednotlivých částí ŠVP, doplněné řadou příkladů, které budou sloužit pouze k orientaci při tvorbě vlastních programů pro vaše obory.

Kapitoly modulu:

- 1.Charakteristika školního vzdělávacího programu ve vztahu k RVP
- 2.Profil absolventa
- 3.Učební plán, osnovy
- 4.Vzdělávací moduly
- 5.Průřezová témata
- 6.Klíčové kompetence
- 7.Cíle, taxonomie cílů, taxonomie úloh
- 8.Didaktická analýza učiva, projektování kurikula
- 9.Příprava učitele na výuku
10. Praxe tvorby ŠVP

Pozn.: Čas na jednotlivá témata bude v průběhu studia orientačně stanoven na konzultacích

Předpokládané výsledky výuky:

Absolvent modulu:

- orientuje se ve struktuře rámcových vzdělávacích programů (RVP)
- má teoretické znalosti potřebné k vytváření školních vzdělávacích programů (ŠVP).
- dokáže na základě svých teoretických znalostí a praktických zkušeností vytvářet ŠVP konsekventní s RVP
- metodicky vést kolektiv v procesu tvorby ŠVP
- podílet se na návrzích směřujících k vytváření organizačních předpokladů pro zavádění ŠVP a metodicky se podílet na procesu vlastního zavádění ŠVP do výuky.

Způsob ukončení modulu:

Obhájení zpracované dílčí části ŠVP (portfolia) podle zadání v rozpravě na seminářích.

Hodnocení výsledků výuky:

Na základě aktivit při seminářích a cvičeních

Literatura:

Základní:

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

Rámcové vzdělávací programy a manuály

Školské zákony a vyhlášky

Studijní opory pro koordinátory ŠVP.

Doporučená:

ČADÍLEK, M. *Didaktika praktického vyučování I*. 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z <http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>

ČADÍLEK, M. a STEJSKALOVÁ, P. *Didaktika praktického vyučování II*. 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 68s. Dostupné z <http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>

ČADÍLEK, M. a LOVEČEK, A. *Didaktika odborných předmětů I*. 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z <http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>.

HAUSENBLAS, O. *Modelové zpracování klíčových kompetencí*. /online/ - /cit.09.09.2006/ Dostupné na <http://www.rvp.cz/clanek/1/435>

HOLOUŠOVÁ, D. Učební úlohy. Skripta CD ROM. In Vysokoškolská pedagogika pro učitele inženýry. Praha : Centrum pro studium vysokého školství, 2001.

HUČÍNOVÁ, L. Klíčové kompetence v RVP ZV [online] - [cit. 2006-04-04]. Dostupné na WWW: <http://www.rvp.cz/clanek/62/335>

KROPÁČ, J., KUBÍČEK, Z., CHRÁSKA, M. a HAVELKA, M. *Didaktika technických předmětů: vybrané kapitoly*. Olomouc, Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

KROPÁČ, J. a KROPÁČOVÁ, J. *Didaktická transformace pro technické předměty*. Olomouc : Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, 2006. ISBN 80-244-1431-7.

MOŠNA, F. a RÁDL, Z. *Problémové vyučování a učení v odborném školství*. Praha : PdFUK, 1996. ISBN 80-902166-0-9

NEZVALOVÁ, D. *Rámcový a školní vzdělávací program* [online] - [cit. 2.1.2007] Dostupné na WWW: <<http://esfmoduly.upol.cz/texty.html>>

NIKL, J. Metody projektování učebních úloh. Hradec Králové : Gaudeamus, 1997. ISBN 80-7041-230-5.

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

Školské zákony a vyhlášky

BYČKOVSKÝ, P. *Základy měření výsledků výuky. Tvorba didaktického testu*. Praha: ČVUT, 1986.

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M 9
název kapitoly	1.Charakteristika školního vzdělávacího programu ve vztahu k RVP
datum verze	27.8. 2007

Cíle kapitoly:

Poznat a pochopit pojetí a obsah RVP skupiny svých oborů a jejich využití pro tvorbu ŠVP

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- vyjádřit současné pojetí dělby zodpovědnosti mezi státem a vzdělávací institucí za průběh vzdělávání
- charakterizovat pojetí RVP skupiny svých oborů a jejich využití pro tvorbu ŠVP

Vztahy mezi státní a školní, popř. učitelovou individuální zodpovědností za soulad vzdělávací činnosti s potřebami jednotlivce i moderní společnosti jsou ve vzdělávací politice ČR řešeny koncepcí dvouступňového a participativního kurikula; tato koncepce byla formulována Bílou knihou. Symbolizována je pojmy rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací program.

Na středních školách poskytujících odborné vzdělání budou od roku 2011 dosavadní osnovy nahrazeny rámcovými vzdělávacími programy, na jejichž základě si školy vytvoří své školní vzdělávací programy. Proto je třeba prohloubit připravenost pedagogů v problematice přípravy a realizace školních vzdělávacích programů a to také ve spolupráci se zaměstnavateli, aby odrážely potřeby trhu práce v regionu. Školy by potom měly na takto vzniklém základě připravovat žáky pro uplatnění ve společnosti a v souladu s požadavky zaměstnavatelů (regionu) i s potřebami žáků. Výuka by měla být atraktivnější, navozující aktivitu a spolupráci žáků, vyžadující hledání informací a jejich aplikaci. Školní vzdělávací program umožňuje vytvořit podmínky pro změny a zlepšení práce školy, pro její profilaci, rozvoj tvořivosti učitelů i žáků a vytváření společné pracovní atmosféry.

Zdůrazněme tyto skutečnosti:

Cíle ŠVP musí vycházet z cílů stanovených pro RVP (www.nuov.cz).

Globální cíle je nutné stanovit jednotně pro celou školu a musí být závazné pro všechny vyučující.

Výsledky vzdělávání v operacionalizované podobě vyjadřují konkrétní vzdělávací požadavky na změnu osobnosti žáka ve všech rovinách. Pro vyjádření cílů je dnes preferován pojem kompetence.

Kompetence dle NUOV: označují ohraničené struktury schopností a znalostí (deklarativních, procedurálních a strategických) a s nimi souvisejících postojů a hodnotových orientací, které jsou předpokladem pro výkon, a proto i způsobilost žáka ve vymezené oblasti činnosti. Kompetence jsou implicitně zahrnuty v cílech (jsou specificky integrovanými cíli). Proto budou-li naplněny uvedené cíle, získá žák i uvedené kompetence (klíčové, profesní a občanské). Jejich vyčleněním je podtržen důraz, který je kladen na jejich plnění.
Pozn.: O kompetencích obecně je podrobněji pojednáno v části tohoto textu nazvané Klíčové kompetence.

kompetence je základní prostředek vyjádření cílů vzdělávání

Kontrolní otázky:

1. Co je RVP a jaký je vztah mezi RVP a ŠVP
2. Popiš strukturu RVP
3. Kdo bude tvořit ŠVP a k čemu bude sloužit

Písemný úkol

Pokuste se formulovat a písemně vyjádřit hlavní myšlenky, které jsou v současnosti „oficiálně“ uplatňovány v souvislosti s transformací SOV. Využijte jako hlavní pramen Bílou knihu

Literatura:

Bílá kniha

NEZVALOVÁ, D. *Rámcový a školní vzdělávací program* [online] - [cit. 2.1.2007]

Dostupné na WWW: <<http://esfmoduly.upol.cz/texty.html>>

Rámcové vzdělávací programy a manuály zvolených oborů

1

2

3

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	2.Profil absolventa
datum verze	27.8. 2007

Cíle kapitoly:

Poznat obsah profilu absolventa a jeho význam.

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- vyjádřit obsah profilu absolventa a jeho význam
- zasahovat aktivně do tvorby profilu absolventa

Profil absolventa vyjadřuje cílovou kategorii výchovy a vzdělávání absolventa určité školy. V profilu absolventa jsou vyjadřovány cíle a výstupy vzdělávání jakožto popis žádoucích změn osobnosti absolventa. V této souvislosti se hovoří o institucionálních cílech, finálních cílech, cílech studia atp. Je základem strategie cílevědomého formování žáka vzhledem k jeho budoucí profesi (tu charakterizuje profesiogram), podkladem pro vytváření pedagogických dokumentů, hlavním prostředkem vnášení objektivních požadavků na výchovu a vzdělávání žáka a prvním výsledkem transformace a začleňování těchto požadavků do cílových a obsahových struktur výchovy a vzdělávání.

V textu profilu absolventa lze podle F. Mošny (1990) rozlišovat část obecnou a zvláštní:

Obecná část obsahuje požadavky vzdělanostní, činnostní, vztahové a postojové, může být do značné míry společná i pro více příbuzných oborů (např. i oborů, pro něž příprava probíhá v jedné vzdělávací instituci). Především požadavky vzdělanostní je možno z časového hlediska rozdělovat na:

- normativní (nazývané též adaptační), které musí absolvent zvládnout, měly by být formulovány oznamovacím způsobem (způsob formulace cílů je uveden v jiné části oborové didaktiky), např. zná, je schopen, umí atp.,
- programové a prognostické (nazývané též anticipační), které tvoří základ pro další vzdělávání a přípravu k plnění profesních i občanských úloh absolventa, popř. na plnění úloh ve více vzdáleném čase, pro jeho další kvalifikaci, adaptabilitu, jsou vyjadřovány podmiňovacím způsobem, např. by měl znát, měl by být schopen atp.

Zvláštní část profilu absolventa zachycuje požadavky na profesionalizační proces v konkrétním oboru, vyplývají z ní prioritně požadavky na odborné, specializační technické předměty. Zvláštní část profilu absolventa by měla být koncipována zvlášť pro každý obor.

Pozn.: Mezi vzděláváním všeobecným a odborným lze pouze administrativně udělat ostrou hranici. Obě stránky vzdělávání se uplatňují ve vzájemné spojitosti. Podobně nemá smysl hledat obecněji platná pravidla pro umístění

Tento způsob vnáší „pořádek“ do textu profilu absolventa

ostré hranice mezi obecnou a zvláštní částí profilu absolventa.

Kontrolní otázky:

1. Co obsahuje profil absolventa a jeho využití při tvorbě ŠVP
2. Posuďte aktuálnost profilu absolventa některého z oborů na vaší škole.

Literatura:

KROPÁČ, J., KUBÍČEK, Z., CHRÁSKA, M. a HAVELKA, M. *Didaktika technických předmětů: vybrané kapitoly*. Olomouc, Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M 9
název kapitoly	3.Učební plán, osnovy
datum verze	27.8. 2007

Cíle kapitoly:

Udělat si přehled o obsahu stávajících učebních dokumentů

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- vyjádřit obsah stávajících učebních dokumentů
- zasahovat aktivně do tvorby učebních dokumentů

Učební plán

Učební plán je dokument, který stanoví soubor vyučovacích předmětů, jejich rozdělení do ročníků a počet týdenních vyučovacích hodin pro předměty v jednotlivých ročnících. Jeho podoba vyplývá z požadavků odborných i pedagogických, cílů a podmínek výuky, ze zájmů žáků (volitelné předměty) a z jejich předchozí přípravy.

Rozčlenění obsahu do vyučovacích předmětů by mělo být prováděno **na základě vyjádření smyslu a pojetí výuky vyučovacích předmětů** ve vzdělávání žáků a na základě zdůvodněného členění dané oblasti tvořící obsah vzdělávání na vyučovací předměty a do dalších forem vzdělávání.

Učební plán je zpravidla sestavován v sepětí s tvorbou profilu absolventa a charakteristiky studijního či učebního oboru, upřesňován může být i v dalších fázích projektování výuky.

Učební osnovy

Učební osnovy vyjadřují zamýšlené cíle, obsah i pojetí výuky, mohou být **rámcové nebo podrobné. Těžištěm jsou anotace (vedení tematických celků a témat) učiva pro daný vyučovací předmět, popř. ročník (mohou být i pro daný ročník uvedeny chronologicky).**

Je žádoucí uvádět i smysl a pojetí výuky předmětů, vyšší výukové cíle, orientační časové normy a další údaje, které by neměly být pro školu povinné, ale vyjadřovat představu tvůrců o optimální koncepci výuky.

Lze se setkat v podstatě se dvěma přístupy k vymezení učiva, které je prezentováno osnovami. Jeden je tzv. osnování, kde za východisko jsou považovány výsledky věd, popř. s poznatky určité oblasti. Tzv. kurikulární přístup, dnes více preferovaný, nachází východisko vymezení učiva více v analýze jeho potřebnosti i předpokladů k rozvoji osobnosti v rámci zacílení vzdělávání.

Osnovy vymezují základ obsahu výuky. Jejich tvorba představuje permanentní problém z řady důvodů, především je to:

- rozpor mezi zvětšujícím se objemem poznatků a možnostmi modernizace obsahu výuky, jejíž objem je v podstatě neměnný,
- roztržitost učiva do příliš mnoha vyučovacích předmětů, zejména mladším žákům dělá problémy spojování poznatků, které si osvojili v různých vyučovacích předmětech,
- nutnost širokého začleňování vlastní aktivní činnosti žáků, což zdánlivě výuku zdržuje,
- nutnost přípravy žáků na další vzdělávání, vyhledávání údajů a poznatků a osvojování si jich,

- snížení jednostrannosti výuky v rovinách teorie - praxe, všeobecné - odborné atp.

V učebních osnovách lze uspořádat učivo různými způsoby:

- **uspořádání postupné** - každé učivo je probíráno jen jednou,
- **uspořádání cyklické** - učební látka se rozvrhuje na několik cyklů, v každém následujícím cyklu je tato učební látka prezentována učivem vždy na vyšší úrovni, znalosti jsou rozšířeny a prohloubeny,
- **souběžné** - v jednom vyučovacím předmětu je více učebních látek probíráno současně (lze tak v některých případech chápat i vztah mezi teoretickou výukou a odborným výcvikem atp.),
- **strukturálně-integrační** - nastává integrace učiva do nových celků vymezených společným podstatným znakem (např. principem technologické činnosti), z tohoto podstatného znaku se odvíjí i struktura daného celku.

V odborných technických předmětech dominuje postupné uspořádání.

Kontrolní otázky:

1. Co obsahují stávající učební dokumenty a čím budou nahrazeny.
2. Porovnejte stávající a nové učební osnovy, zpracované ve ŠVP.

Literatura:

ČADÍLEK, M. a LOVEČEK, A. *Didaktika odborných předmětů I.* 2. vyd.

Brno: A.N. CERM, s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z

<http://www.ped.muni.cz/win/learn/default1.htm>.

KROPÁČ, J., KUBÍČEK, Z., CHRÁSKA, M. a HAVELKA, M. *Didaktika technických předmětů: vybrané kapitoly.* Olomouc, Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU.* <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

Rámcové vzdělávací programy a manuály zvolených oborů

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M 9
název kapitoly	4.Vzdělávací moduly
datum verze	27.8. 2007

Cíle kapitoly:

Poznat variantní uspořádání obsahu i procesu výuky v SOV, umět si udělat představu o možnosti a způsobu jeho využití v místních podmínkách.

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- charakterizovat variantní uspořádání obsahu i procesu výuky v SOV
- mít představu o možnosti a způsobu využití vzdělávacích modulů ve vašem oboru

Vzdělávací modul tvoří ucelenou část výuky či studia, která je různě dlouhá a splňuje tyto požadavky (Mach, Kofroňová, 1999):

- má specifickou funkci a jednoznačně vymezené cíle,
- musí definovat určitý soubor učebních situací, činností, učiva,
- je možno jej zapojit do různých vzdělávacích cest, nemá předem určené místo, tedy umožňuje úpravu průběhu výuky podle potřeb žáků i podle společenského vývoje, např. v regionu,
- výběr modulů umožňuje žákovi buď prohloubenou specializaci nebo širě pojatou přípravu z hlediska jeho profesní přípravy.

Zatímco učební osnovy v tradiční formě vymezují především obsah výuky, charakteristika modulu udává zejména předpokládané výsledky. Modul je tedy „relativně samostatná jednotka“, která může být začleněna do procesu vzdělávání různým způsobem.

Vzdělávací modul může mít toto uspořádání:

- **vstupní část** – název, kód a charakteristika modulu, požadované vstupní předpoklady,
- **jádro modulu** – předpokládané výsledky výuky, obsah a doporučený postup výuky,
- **výstupní údaje** – kritéria a postupy při hodnocení.

Každý modul musí „na vstupu“ zahrnovat část, která zabezpečí „prohloubení nezbytných vstupních předpokladů“ žáků; tím je umožněna široká volitelnost modulu a zvýšena pravděpodobnost jeho úspěšného dokončení.

Ve vzdělávání tvořeném systémem modulů jsou zpravidla zastoupeny moduly povinné, které musí být úspěšně absolvovány a jejichž vzdělávací výsledky jsou požadovány např. vzdělávacími programy, dále moduly volitelné, které umožňují profilaci žáků.

Prakticky to tedy znamená, že modul je přesně definovaná, jednoznačně vymezená vzdělávací nebo výcviková jednotka. Je to blok učiva, který tvoří uzavřený celek. Např. "Ruční zpracování kovů", "Strojní obrábění kovů", "Základy instalace vodovodních systémů", "Základy instalace plynovodních systémů", „Základní zednické práce“, „Obkladačské práce“, „Výrodky studené kuchyně“ aj.

Z jednotlivých modulů pak lze sestavit několik vzdělávacích programů. Zabýváme-li se obsahem vzdělávání budeme používat termín - vzdělávací modul. Vzdělávací moduly ještě dále rozlišujeme podle obsahu a zařazení na:

přípravné vzdělávací moduly

Aplikujte
na váš
obor

základní vzdělávací moduly
volitelné vzdělávací moduly
odborné vzdělávací moduly

Vzdělávací program je tvořen z jednotlivých výše uvedených modulů. Má přesně vymezený a ohraničený obsah, především proto, aby se nepřekrýval s obsahem ostatních modulů.

Každý vzdělávací modul je vymezen:

- vstupními požadavky kladenými na uchazeče
- obsahem
- metodickými pokyny pro vyučující
- standardy (vědomosti a dovednosti), které musí zvládnout ten, kdo modul absolvuje
- stanoveným postupem ověřování (testy, kontrolní práce, zkoušky)

Vzdělávací program sestavený z jednotlivých modulů vytváří modulový systém. Ten se pak může inovovat a rozšiřovat podle potřeby praxe. Tím jsou vytvořeny podmínky proto, aby se z jednotlivých modulů připravených pro celé odvětví daly sestavit různé vzdělávací programy vycházející z požadavků na úroveň a kvalifikaci, která má být studiem získána a která je praxí požadována.

Obvykle jsou vypracovány dva typy programů, které jsou odvozeny z obsahu činností příslušného odvětví. Jeden je zaměřen na zvládnutí přípravných a základních modulů, výstupem bude získání nižší kvalifikace. Druhý je široce zaměřen na komplexní ovládnutí jednotlivých odborností v odvětví s možnou volbou speciálních činností. Oba programy jsou vzájemně propustné, kvalifikace pracovníka se odvozuje od počtu a druhu úspěšně zvládnutých modulů.

Výhody modulového systému se též plně uplatní v efektivitě a pohotovosti rekvalifikace pracovníků a v celoživotním vzdělávání. Pracovník může kdykoliv navázat na úspěšně zvládnutý modul (ověřeno zkouškou, vydán certifikát) a dále si zvyšovat kvalifikaci v oboru.

Při komplexním propracování vzdělávacích programů pro dané odvětví, je modulový systém doprovázen kreditním systémem. V podstatě jde o ocenění každého úspěšně zvládnutého modulu stanoveným počtem bodů. Po dosažení určitého součtu bodů (podle absolvovaných modulů), je pracovníkovi přiznána určitá kvalifikace. Tento systém oceňování studia je v současné době u nás zaváděn na vysokých školách.

Jeho ověřování se realizuje v učilištích, ve kterých jsou pro to vytvořeny podmínky i v přípravě na dělnická povolání. Zpracování programů odborné přípravy při využití modulů umožňuje značnou variabilitu a poskytuje různé možnosti při realizaci postupných cílů přípravy na povolání. Pro zavedení modulového systému v celém odvětví, po jeho ověření, je třeba vytvořit potřebné podmínky a to především vypracovat katalogy povolání, stanovit kvalifikační stupně a postupně organizačně i materiálně připravit na tyto podstatné změny i vzdělávací instituce a především výchovné pracovníky na všech úsecích. Učitelé praktického vyučování například musí kvalifikovaně zvládnout výuku obsahu hlavního odborného předmětu a to v rámci výuky odborného výcviku. Tak vznikne integrovaný nosný předmět „Praktické vyučování“, kde se budou učit odborné dovednosti a s tím související odborné vědomosti příslušného oboru.

Kontrolní otázky:

1. Co jsou to vzdělávací moduly.
2. Uspořádání vzdělávacího modulu
3. Struktura modulového systému výuky

Literatura:

ČADÍLEK, M. *Didaktika praktického vyučování I.* 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z

<http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>

ČADÍLEK, M. a STEJSKALOVÁ, P. *Didaktika praktického vyučování II.* 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 68s. Dostupné z

<http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>

ČADÍLEK, M. a LOVEČEK, A. *Didaktika odborných předmětů I.* 2. vyd. Brno:A.N. CERM,s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z

<http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm> .

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU.* <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	5.Průřezová témata
datum verze	27.8. 2007

Cíle tématu:

Poznat význam průřezových témat a jejich začlenění do ŠVP

Základním cílem průřezových témat je vytváření postojů a hodnotové orientace žáků. Proto je důležité, aby jak jejich začlenění do výuky, tak celkové prostředí školy působilo podnětně a příkladně z výchovných hledisek, zdůrazněných v rámci průřezových témat.

RVP obsahuje čtyři průřezová témata, která jsou společná RVP všech oborů:

- Občan v demokratické společnosti
- Člověk a životní prostředí
- Člověk a svět práce
- Informační a komunikační technologie

Pedagogická dokumentace školy musí obsahovat rozpracování všech průřezových témat jak jejich začleněním do učebních osnov a určením konkrétních vzdělávacích cílů do cílů předmětů, tak návrhy dalších aktivit, které budou v rámci školy realizovány, včetně návrhů žákovských projektů.

Pro aplikaci průřezových témat je nutné zvolit vhodnou metodiku, ta se může u jednotlivých témat lišit, a musí odpovídat stanovenému cíli průřezového tématu. Rozpracování metodiky pro různá průřezová témata musí odpovídat jejich charakteru a musí umožnit zařazení tématu a příslušných aktivit do celé práce školy. Rozpracována musí být také odpovídající možnost aktualizace návrhu jako reakce na vývoj ve společnosti a ve světě a také na vývoj příslušného oboru . (environmentální dopady oboru aj.)

Průřezové téma Občan v demokratické společnosti má být cestou, jak u žáků získat komunikativní, personální a sociální kompetence, kompetence k řešení problémů a k práci s informacemi. Jeho součástí je mediální výchova, která má umožnit žákům orientovat se v masových médiích a získat mediální gramotnost – tj. schopnost kriticky přistupovat k masovým médiím a využívat je pro své potřeby.

Průřezové téma Člověk a životní prostředí má umožnit žákům doplnit potřebné znalosti a dovednosti, zejména ty, které mají souvislost s odbornými složkami vzdělávání a budoucího zařazení absolventů v oboru. Součástí by měly být vždy i informace o legislativě týkající se ochrany životního prostředí v oboru. Toto téma úzce souvisí s klimatem na škole a vytvářením hodnotové orientace žáků ve smyslu udržitelného rozvoje. Toto téma je vhodné uplatňovat cestou celoškolských projektů, na nichž se účastní všichni žáci i zaměstnanci školy.

Průřezové téma Člověk a svět práce umožňuje žákům získat informace potřebné pro jejich uplatnění v praxi. Vzhledem k měnícím se podmínkám na trhu práce je nezbytné žákům představit všechny možnosti pracovního uplatnění, včetně případných požadavků na změny kvalifikace po nástupu do

zaměstnání. Informováni by měli být o možnostech rozšíření vzdělání nejen na vyšších typech škol, ale také o způsobech získání certifikace v dalších dílčích kvalifikacích. Střední školy musí být na inovaci vzdělávání připraveny tím, že získají autorizaci pro zkoušení uchazečů pro dílčí kvalifikace.

Aplikace průřezových témat je zejména důležitá v praktické výuce, kde žáci musí být vedeni na konkrétních příkladech a úkolech k zodpovědnému a kvalifikovanému jednání spojenému s jejich budoucí odborností.

Průřezové téma Informační a komunikační technologie (ICT) se poněkud odlišuje od ostatních průřezových témat. ICT již pronikly do všech oborů a jsou využívány ve všech úrovních činností, stávají se tak nedílnou součástí oborů a tím i přípravy studentů. Podmínkou takového začlenění do výuky je však nezbytná odbornost každého učitele v oblasti ICT a je povinností vedení školy po všech učitelích vyžadovat začlenění ICT do výuky. Pro to musí být vedením školy vytvářeny odpovídající materiální a organizační podmínky.

Kontrolní otázka:

1. Co jsou to průřezová témata a jak s nimi pracovat při tvorbě ŠVP
2. Navrhněte pro vybraný odborný předmět učební látku vhodnou pro aplikaci průřezových témat
3. Charakterizujte způsob získávání dílčích kvalifikací
4. Jaký projekt environmentální výchovy je možné uplatnit na vaší škole při běžném provozu školy

Literatura:

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	6.Klíčové kompetence
datum verze	27.8. 2007

Cíle tématu:

Pochopit význam kompetencí, jejich členění a práci s nimi.

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- charakterizovat kompetence a jejich význam pro koncipování výuky a její řízení v SOV
- formulovat kompetence klíčové pro výkon příslušné profese

Základní cílovou strukturu RVP pro SOV tvoří cíle a kompetence:

Cíle SOV vyjadřují, o co mají vyučující usilovat. Jejich naplnění bude různé podle stupně vzdělání, schopností a dalších předpokladů žáků. Jako východisko pro koncipování struktury cílů SOV byl použit koncept čtyř cílů vzdělávání UNESCO pro 21. století. Cíle SOV jsou tak prezentovány ve struktuře: a- učit se poznávat, b- učit se pracovat a jednat, c- učit se být, d- učit se žít společně. Jednotlivé cíle jsou uvozeny následovně: *vzdělávání směřuje k ...*

Kompetence jsou v RVP pro SOV děleny na občanské, klíčové a odborné.

O. Hausenblas (2006) prezentuje příklady činností s klíčovými kompetencemi, postupně **rozbalování celých kompetencí**: „je velmi důležité si kompetenci rozložit na řadu jednotlivých dovedností, znalostí nebo postojů, z nichž se skládá“.

Pojem **kompetence** vyjadřuje žádoucí spojení poznání žáka se způsobilostí uplatnit je, oboje spojuje s aspekty hodnot, vztahů a postojů a to vše s přesahem do mimoškolního prostředí. Pohlédneme-li do „slovníků“ zařazených do textu RVP pro SOV, zjistíme, že v textově společné části pojem kompetence charakterizují jako „ohraňované struktury schopností a znalostí a s nimi související postoje a hodnotové orientace, které jsou předpokladem pro výkon žáka – absolventa ve vymezené činnosti (vyjadřují jeho způsobilost nebo schopnost něco dělat, jednat určitým způsobem).“ Kompetence neexistují izolovaně, ale navzájem se prolínají a doplňují (www.nuov.cz).

Často se v textech všech našich RVP vyskytují pojmy **klíčové kompetence**. RVP pro základní vzdělávání prezentují charakteristiku pojmu klíčové kompetence jako „souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných a sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.“ L. Hučínová (v souvislosti se ZV) chápe klíčové kompetence jako komplexy znalostí, dovedností, postojů a hodnot, které žáci „budou moci využít nejen ve škole, ale především v běžném osobním životě, při studiu a později i ve své profesní kariéře ... bez ohledu na to, co ... žákovi ... ve škole jde, o co se zajímá a co chce v budoucnu dělat“. Tato charakteristika je zdařilá.

V RVP pro SOV jsou klíčové kompetence charakterizovány jako „obecně přenositelné a použitelné soubory kvalit osobnosti (zahrnující vědomosti, intelektové dovednosti, postoje, hodnotové orientace), které každý člověk

Definice je dobré si pamatovat , ale lepší je pochopit je

potřebuje k tomu, aby mohl plnohodnotně žít v současném světě“. Rozvoj i těchto „obecných kompetencí“ má posilovat schopnost člověka být dlouhodobě zaměstnán. **Klíčové kompetence jsou v RVP pro SOV vymezeny společně s občanskými a odbornými kompetencemi a tyto kompetence spolu s cíli SOV tvoří charakteristiku očekávaných vzdělávacích výsledků.** Na rozvoji klíčových kompetencí se podílí jak všeobecné, tak odborné vzdělávání, je tedy uplatňována jejich „nadpředmětová koncepce“. Mají být koncipovány tak, aby posilovaly předpoklady člověka být dlouhodobě zaměstnán.

V rámci klíčových kompetencí je vymezeno sedm oblastí, u každé z nich je podrobně uvedeno, co mají absolventi v jejich rámci zvládat. Jsou to komunikativní kompetence, personální kompetence, sociální kompetence, kompetence řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi, kompetence aplikovat základní matematické postupy při řešení praktických úkolů, kompetence k pracovnímu uplatnění.

Pozn.: Pro porovnání - ZV, na něž SOV navazuje, „má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.“ Za klíčové jsou považovány: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní.

Občanské kompetence vyjadřují kvality občana demokratické společnosti; jedná se především o soubor hodnot a postojů, které jsou vlastní demokracii, a proto jimi má škola žáka vybavit (i když nemůže zaručit jejich naplnění v osobním životě žáků). Odborné kompetence tvoří soubor odborných vědomostí a dovedností, postojů a hodnot požadovaných u absolventa vzdělávacího programu, potřebných pro jeho kvalifikaci.

Zatímco v charakteristice pojmu kompetence je zastoupen pojmem znalost, v charakteristice pojmu klíčová kompetence je zastoupen pojem vědomost (přestože jde o jeden text – RVP pro SOV). Tyto pojmy v současnosti již nelze bez výhrad chápat jako synonyma, ale pro tento případ „k tomu přikročíme“. Také použití termínu schopnost ve výše uvedených souvislostech není výstižné. Pojem schopnost je charakterizován jako individuální potenciál člověka pro provádění určité činnosti v budoucnu, která se může, avšak nemusí rozvinout, popř. jako vlastnost, která umožňuje člověku naučit se určitým činností a dobře je vykonávat. Termín kompetence je ovšem převážně chápán jako dosažená způsobilost k určité činnosti (nebo ve smyslu cíle má být dosažena). Zde je naše odpověď na jednu z úloh uvedenou v předchozím tématu o modulech.

Klíčové kompetence musejí být rozvíjeny na základě činností zaměřených rovněž na získávání kompetencí nízké a střední šíře platnosti, neboť se rozvíjejí pouze společně s konkrétními odborně specifickými obsahy. Je tedy zřejmé, že získávání klíčových kompetencí se musí dít v otevřených a komplexních učebních situacích s konkrétním obsahem, které učící spoluutvářejí. Klíčové kompetence nelze vytvářet běžnou, tradiční, transmisivní metodou.

- Kontrolní otázky:**
1. Vysvětlí pojem kompetence a jeho obsah.
 2. Jak jsou klíčové kompetence v RVP charakterizovány a jak jsou členěny
 3. Které složky vzdělání se podílí na rozvoji klíčových kompetencí a jak mají být koncipovány ve ŠVP

Literatura:

HAUSENBLAS, O. *Modelové zpracování klíčových kompetencí*. [online] - /cit.09.09.2006/ Dostupné na <http://www.rvp.cz/clanek/1/435>

NEZVALOVÁ, D. *Rámcový a školní vzdělávací program* [online] - [cit. 2.1.2007] Dostupné na WWW: <http://esfmoduly.upol.cz/texty.html>

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

Rámcové vzdělávací programy a manuály

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M 9
název kapitoly	7.Cíle, taxonomie cílů, taxonomie úloh
datum verze	27.8. 2007

Cíle tématu:

1.Naučit se správně formulovat vzdělávací cíle

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- vyjádřit podstatu teorie související se vzdělávacími cíli
- formulovat optimálním způsobem vzdělávací cíle v příslušném oboru

Na význam cílů a tomu odpovídajících prostředků pro účinné vyučování poukázal již J.A. Komenský při popisu tzv. didaktického stroje "...podle zásad mechanicky sestavený didaktický stroj zavedený do vyučování tak, aby nic nevázlo, ale aby se postupovalo vpřed," dále uvádí, že tento stroj tvoří: "...pevně vytčené cíle, prostředky přesně uzpůsobené, aby oněch cílů bylo dosaženo a určité způsoby, jak užívatí těchto prostředků tak, aby bylo možno dosáhnouti účinu".

Formulace cíle výuky shrnuje **věcnou stránku** (informativní) a **formativní stránku** (je dána vyjádřením psychické kvality, která je rozvíjena, viz následující text) výuky.

Nejčastější rozlišování cílů výuky na kognitivní (poznávací), psychomotorické (výcvikové, konativní) a afektivní (výchovné, rozvoje vztahů a postojů) je z hlediska SOV postačující, není však z teoretického hlediska optimální. Neumožňuje totiž zřetelné vyčlenění výukových cílů, které spočívají v rozvoji tvořivosti žáků, jejich schopnosti inovace a optimalizace. Tyto vzdělávací výsledky jsou dnes velmi oceňované. To však nebrání možnosti explicitně začleňovat do výuky cíle směřující k **rozvoji tvůrčích schopností řešení** objektivně nebo subjektivně nových situací.

Z hlediska úsilí o zajištění optimální činnosti žáků a komplexnosti výuky lze tedy doporučit vytváření a členění cílů výuky:

- na cíle zachycující rovinu vědomostí či znalostí,
- na cíle zachycující rovinu dovedností, návyků a způsobilostí v uskutečňování známých způsobů činnosti duševních i motorických,
- na cíle rozvoje tvůrčích dovedností,
- na cíle rozvoje vztahů a postojů.

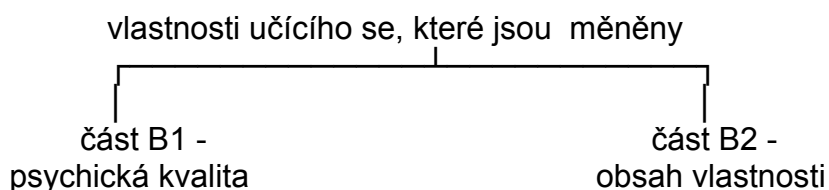
Pozn.: V dalším textu, jak uvidíte, jsou uváděná i jiná, více praktická členění cílů.

Vyjádření cílů výuky lze účelně provádět slovní formulací podle následujícího modelu, který dává možný návod vedoucí k usnadnění a umožňující jednoznačnost vymezeného cíle. Je žádoucí usilovat o formu výroků, které budou formou pozorovatelné činnosti žáků vyjadřovat, jak mají být příslušnou výukou měněny vlastnosti osobnosti učících se. Výrok má mít následující části, jejich pořadí ani úplnost částí nelze chápat jako stálou:

- část A - objekt výchovy (žák),

- část B -

- část C - stupeň změny vlastnosti, podmínky výkonu, norma výkonu.

Výklad části B:

Pod heslem psychická kvalita (B1) je třeba rozumět vlastnost, která má být měněna - vědomost, dovednost, návyk, schopnost, přesvědčení, vztah atp., vyjádřena může být odpovídajícím slovesem - zná, umí, je schopen, je přesvědčen aj.

Obsah vlastnosti (B2) je to, co jí dává konkrétní charakter - co zná, co umí, co je schopen, o čem je přesvědčen. Tento obsah souvisí tedy s učivem předmětu. V části B2 je prostor pro tzv. aktivní slovesa.

Příklady způsobu formulace cíle

V takto vyjádřených cílech obsahuje formulace cíle zachycujícího rovinu vědomostí zpravidla sloveso **zná** (i zde však je snadné použít sloveso **umí**, **žák ostatně musí** „svou znalost“ nějak projevit).

Žák zná vyjmenovat nejtypičtější mechanické vlastnosti oceli.

Žák zná vyjádřit pravidla bezpečné práce při sekání kovu.

Formulace cíle zachycujícího rovinu dovedností, návyků a schopností v uskutečňování známých způsobů činnosti obsahuje sloveso **umí**.

Žák umí posoudit vhodnost použití známých druhů železných materiálů podle jejich vlastností v konkrétní, běžné technice.

Žák umí volit běžně používané vrtáky na na kov.

Formulace cílů zachycujících rovinu tvůrčích dovedností a schopností obsahuje rovněž sloveso **umí**.

Žák umí zdůvodněně volit optimální z dostupných materiálů pro zadaný výrobek.

Žák umí aktivně nacházet své místo při skupinové montážní práci.

Formulace cílů zachycujících rovinu vztahů a postojů k technice a k činnosti s technikou může obsahovat sloveso **je přesvědčen**, ale také řadu jiných sloves.

Žák je přesvědčen o nutnosti hospodárné spotřeby technických materiálů (bezpečnostních předpisů atp.).

Žák má pozitivní postoj a zájem o výkon technicky zaměřených profesí.

Stojí zde za úvahu připomínka o nutnosti doplnění uvedené formulace cílů o to, jak a čím bude učitel vztahy a postoje formovat.

Poznámka:

Zdůrazňujeme, že uvedené (schéma) vyjádření cílů technických předmětů je třeba chápat jako prostředek, který nesmí být používán dogmaticky.

Pro správnou formulaci cílů platí pomůcka – formulace má připomínat pokyn k činnosti, kterou žák učiní, aby „prokázal splnění cíle“.

Pouze jako příklady. Nedogmatičnost uplatnění tohoto „návodu“ je nezbytná

Použití budoucího času i podmiňovacího způsobu při formulaci cílů je vhodné.

Příklady stanovení cílů v odborných předmětech a praktickém vyučování na středních odborných školách:

Při rozpracování cílů kteréhokoliv odborného předmětu nebo praktického vyučování do soustavy jasných a kontrolovatelných cílů dílčích, což současná didaktika považuje za jeden z hlavních předpokladů účinného řízení učební činnosti žáků, musíme vycházet z obecných cílů příslušného typu střední školy, učebního nebo studijního oboru a předmětu. K tomu musíme znát především **profil absolventa, učební plán ŠVP a učební osnovy, nebo vzdělávací moduly** příslušného oboru.

Stanovení pedagogických cílů :

1. Podle míry obecnosti

se rozdělují na cíle **obecné** a cíle **zvláštní**. Obecné cíle vycházejí z celkového pojetí a koncepce školství ve společnosti. Z toho pak jsou odvozeny obecné cíle pro jednotlivé typy škol, stanovené příslušnými zákonnými normami.

Obecným cílem, který máme při výchově žáků v SOU dosáhnout, je vychovat vzdělaného kvalifikovaného dělníka. V zákoně o soustavě základních a středních škol (školský zákon) je konkrétně uvedeno, že střední odborná učiliště, včetně pracovišť praktického vyučování připravují pro výkon dělnických povolání a odborných činností odpovídajících příslušnému učebnímu oboru, a ve studijních oborech pro výkon náročných dělnických povolání a některých technicko-hospodářských činností provozního charakteru.

Tento obecný cíl výchovy ve výchově můžeme konkretizovat do několika relativně samostatných cílů:

- a) rozvoj mravních hodnot**
- b) rozvoj tvořivého logického myšlení**
- c) rozvoj poznávacích schopností a dovedností**
- d) rozvoj manuálních dovedností**
- e) přípravy pro přechod od vzdělání k sebevzdělání (dát základ k celoživotnímu vzdělávání).**

Cíle jednotlivých oborů a dále pak vyučovacích předmětů včetně odborného výcviku vycházejí z obecných cílů a lze je označit jako cíle zvláštní. Obecné cíle se mohou realizovat jen prostřednictvím cílů zvláštních.

Z hlediska komplexnosti cílů mají zvláštní cíle vzhledem k cílům obecným povahu dílčích cílů, které však konkretizují obecné cíle jen částečně.

Např.: Cíl učebního oboru instalatér: "Absolvent umí samostatně vykonávat instalatérské práce. Umí provádět montáž, opravy a údržbu rozvodů a zařízení.

Cíl učebního oboru mechanik elektronických zařízení: "Absolvent umí provádět mechanické a elektrotechnické práce spojené s výrobou elektronických prvků a zařízení spotřební elektroniky, měřicí a řídicí techniky"

Cíl studijního oboru letecký mechanik:

"Absolvent umí opravovat a seřizovat jednodušší části, zařízení a systémy, zjišťovat a odstraňovat závady, provádět jednoduché opravy a údržbu, provádět prohlídky a provozní ošetření v souladu s typovými předpisy".

Cíle jednotlivých učebních a studijních oborů obsahuje profil absolventa

uvedený v souboru učebních dokumentů.

2. Podle stupně vzdělání,

kterého se má dosáhnout buď za určitou dobu, za první ročník, druhý ročník, třetí ročník, nebo po ukončení celé přípravy. Zde pak hovoříme o etapových cílech, nebo konečných cílech. Stanovení **etapových cílů** je velice důležité pro rovnoměrné rozdělení učiva do celé učební doby a pro kontrolu jejich postupného plnění. Je předpokladem efektivního a rovnoměrného využití celé učební doby. Jejich správné a promyšlené stanovení je důležitým předpokladem pro to, aby absolvent za celou učební dobu zvládl základní práce svého oboru v požadované kvalitě a odpovídajících výkonech.

Příklad stanovení etapových cílů pro učební instalatér:

1. V prvním ročníku - zvládnutí základních prací v požadované kvalitě a přesnosti.
2. Ve druhém ročníku - prohloubení dovedností v základních pracích v požadovaném výkonu a získání dovedností při montáži a opravách.
3. Ve třetím ročníku - upevnění dovedností v základních i složitějších činnostech u zákazníka a rozvoj dovedností ve zvoleném bloku.

Etapové cíle pro obor obráběč kovů:

1. V prvním ročníku - zvládnutí základních prací na obráběcích strojích v požadované kvalitě a přesnosti
2. Ve druhém ročníku – zvládnutí složitých operací a upevnění základních.
3. Ve třetím ročníku – procvičení a upevnění získaných dovedností na produktivních pracích v provozech podniků při plnění výkonové normy kvalifikovaného dělníka.

Při stanovení etapových cílů již vycházíme z učebních osnov odborného výcviku, které podle konkrétních podmínek můžeme upravit až v rozsahu 30%, v některých případech i více.

3. Cíle podle obsahového zaměření

a) Cíle vzdělávací vyjadřují, jaké poznatky a činnosti si mají učni osvojit. V odborném výcviku vzdělávací cíle vymezují požadavky na manuální dovednosti, na podíl odborného výcviku v poskytování odborných vědomostí a při tvorbě rozumových dovedností. Výsledkem tohoto cíle je osvojené učivo, tj. vědomosti, dovednosti a návyky. Tyto cíle stanovuje na každou vyučovací jednotku (učební den) nebo i delší časové období (téma, tematický celek) mistr odborné výchovy, přičemž vychází z učebních osnov rozpracovaných do tematických plánů.

Správné a přesné stanovení cílů má rozhodující podíl na výsledcích výuky. Cíl je základním strukturním prvkem výuky proto, že přímo motivuje a ovlivňuje činnost učně v průběhu celého pracovního dne, případně delšího časového období (viz etapové a konečné cíle).

Podle oblastí činnosti, na které jsou zaměřeny, lze rozdělit vzdělávací cíle na:

- **cíle výukové** zahrnující oblast vědomostí a intelektových dovedností;
- **cíle výcvikové** zabezpečující oblast motorických dovedností za účasti psychických procesů.

Přestože se snažíme stanovovat vzdělávací cíle vždy jednoznačně a konkrétně, budou se mezi sebou lišit mírou obecnosti a svým významem. Měla by platit zásada: **čím kratší časový úsek cíl postihuje, tím by měl být konkrétnější**. Na základě tohoto hovoříme o hierarchické struktuře cílů, kterou

Zde předkládá me relativně souvislou teorii, ale doporučujeme vám věnovat jí pozornost

Ize přirovnat k pyramidě, na jejímž vrcholu je obecný cíl výchovy kvalifikovaných dělníků. Nižší vrstvu tvoří cíle konkrétního studijního nebo učebního oboru, dále pak cíle jednotlivých předmětů včetně odborného výcviku. Následují cíle tematických celků, témat, podtémat a jednotlivých vyučovacích jednotek (učebních dnů). Uvedme přehledně:

Cíl školy - příprava kvalifikovaných techniků, dělníků - v zákonných opatřeních

Cíl studijního nebo učebního oboru - v profilu absolventa

Cíl předmětu - v učebních osnovách

Cíl tematického celku - v učebních osnovách

Cíl tématu - v učebních osnovách

Cíl podtématu - v tematických plánech

Cíl vyučovací jednotky - v přípravě na vyučovací jednotku

Správně stanovené vzdělávací cíle by měly především splňovat požadavek přiměřenosti, jednoznačnosti a kontrolovatelnosti:

Přiměřenost cílů se rozumí soulad požadavků s možnostmi, tj. optimálním vztahem mezi cíli na jedné straně a reálnými podmínkami, mezi které patří především okamžitá úroveň žáků. Stanovené cíle mají být náročné, ale současně splnitelné.

Jednoznačnost cíle je dána takovou jeho formulací, která nepřipouští víceznačný výklad. **Kontrolovatelnost** umožňuje zjistit, zda cíle bylo dosaženo. U vzdělávacích cílů je nezbytné rozhodnout i o míře jejich důležitosti, což souvisí s výběrem základního učiva.

Vymezování výcvikových cílů v odborném výcviku

Zaměříme se na vymezování výcvikových cílů učitelem odborné výchovy při zpracování tematických plánů a příprav na učební den. V řadě případů místo stanovení cíle učitel popisuje, co bude ve vyučovacím dnu dělat sám. Kromě toho cíle vymezuje příliš obecně a popis cíle redukuje na stručné vyjádření obsahem učiva. Příklady takovýchto nesprávně stanovených výcvikových cílů:

"Učeň má získat základní dovednosti z montáže domovních rozvodů. - (přílišná obecnost).

"Montáž vodovodních rozvodů", "Opravy vodovodních rozvodů" - (nahrazování cílů obsahem učiva).

"Ukázat učňům montáž vodovodních rozvodů" "Seznámit učně s opravami vodovodních rozvodů" - (namísto cíle popisuje mistr,co bude dělat sám).

Otázce vymezování vzdělávacích cílů věnuje značnou pozornost teorie a praxe programového učení. Byly rozpracovány metody vymezování jasných a kontrolovatelných cílů, jejichž základním společným znakem je vymezení cíle v jazyce žákovy výkonu. Protože se učňův výkon vymezuje činnostmi - operacemi, kterou se má naučit v určité etapě učení, zpravidla ve vyučovacím jednotce, označují se tyto cíle jako **operacionalizované cíle**.

Operacionalizovaný cíl tvoří zpravidla tři složky, zde porovnejte s výše uvedeným schématem:

- **požadovaná činnost**

- **podmínky činnosti**

- **norma činnosti (kvalita a rychlost - výkon)**

Takto stanovený cíl odpovídá nejlépe požadavkům odborného výcviku. Základní složkou, která je jádrem operacionalizovaného cíle, je **požadovaná činnost učně**. Má být vyjádřena formou pozorovatelné činnosti, již má učeň prokázat, že dosáhl zamyšleného cíle. Vyjadřuje se druhem činnosti a předmětem činnosti. Např.: Opravit domácí elektrospotřebiče. Smontovat rozvod studené vody. Opravit vodovodní rozvod studené vody. Opravit a vyčistit odpadní potrubí. Pro zdůraznění cíle je vhodné použít slovesa **umět**:

Umět smontovat rozvod studené vody. Umět opravit vodovodní rozvod studené vody. Umět opravit a vyčistit odpadní potrubí. Použité sloveso, resp. slovesná vazba má být pokud možno jednoznačná a má vyjadřovat pozorovatelnou činnost. Proto se při formulování operacionalizovaných cílů nemá používat vazeb jako: **porozumět, vyjasnit si, mít přehled apod.** Tyto nejednoznačné vazby mají být nahrazeny tzv. aktivními slovesy typu **seřadit, smontovat, zhotovit, vyhledat, stanovit, změřit, nastavit, zregulovat apod.**

Podmínky činnosti upřesňují požadovaný výkon tím, že vymezují jeho rozsah nebo určují pracovní postup. Mohou se týkat i pomůcek, pracovního místa, formy spolupráce apod. např.: Umět řezat ostrý závit na trubkách závitovou hlavou. Umět vykonat předběžnou tlakovou zkoušku a vyplnit předepsaný protokol. Umět ušít sako z nastříhaných dílů s konečnou úpravou.

Normou činnosti, (kvalitou a rychlostí - výkonem) se stanoví minimální požadavek na úroveň činnosti, o které lze ještě prohlásit, že vyhovuje požadavku splnění cíle. Norma může být vyjádřena např. minimálním počtem správných řešení, tolerovanou nepřesností nebo časovým limitem při dodržení požadované přesnosti. Nejčastěji se kvalita výkonu vyjadřuje technickými normami a rychlost výkonu výkonovou normou.

Výcvikový cíl je tedy formulován formou žákovy činnosti, mistr jej konkretizuje především na téma, podtéma a **vyučovací den**. Učitel předem oznámí žákům výcvikový cíl vyučovacího dne a společně s nimi průběžně i na závěr dne, jeho plnění kontroluje. Žáci musí vědět v každé fázi výuky, jak se jim daří plnit stanovený cíl.

Příklad stanovení výcvikového cíle na učební den: "**Umět osadit otopná tělesa, podle projektu, dodržet stanovené tolerance nastavení, včetně pokynů výrobce**".

Takto stanovený operacionalizovaný cíl obsahuje všechny tři složky:

- **požadovaná činnost: osadit otopná tělesa** - **podmínky činnosti : podle projektu**

- **norma (kvalita výkonu): ve stanovené toleranci**

Zatímco v teoretických předmětech není nezbytnou podmínkou, aby každý operacionalizovaný cíl obsahoval všechny tři podmínky, v odborném výcviku je to žádoucí. V počátečních fázích výuky nové činnosti se zaměřujeme při stanovování normy především na požadovanou přesnost a později na časovou normu s dodržáním požadované přesnosti.

b) Cíle formativní (výchovné) vyjadřují představy o rozvoji osobnosti. Jsou významnou složkou každé výuky, tedy i výuky odborného výcviku. Formativní cíle jsou cíle dlouhodobé povahy a většina výchovných cílů přesahuje rámec jednoho předmětu. Na rozdíl od vzdělávacích cílů, které mají být formulovány druhem učňovy činnosti, formativní cíle je vhodnější vyjádřit formou výchovného působení učitele.

Z těchto nejobecnějších formativních cílů jde především o:

- **formování vztahu ke světu, ke společnosti a přírodě (životnímu prostředí)**

- **formování charakterových vlastností**

- **formování vztahu ke kultuře, umění a kráse**

- **formování vztahu ke zvolenému povolání, práci a jejím výsledkům.**

Dále pak podle zvoleného povolání rozvíjíme u žáků v odborných předmětech i v odborném výcviku specifické vlastnosti. Z analýzy některých pramenů, které se touto problematikou zabývají, byly odvozeny požadavky na specifické schopnosti a vlastnosti a lze je rozdělit do těchto pěti skupin:

- **kontrolně pozorovací schopnosti**

- **odolnost proti zatížení**

- **odpovědnost**

- **organizační schopnosti**

- **tvůrčí představivost a myšlení**

- **samostatnost**

Kontrolně pozorovacími schopnostmi se rozumějí požadavky na kvalifikované rozlišování nebo určování jevů pomocí toho z receptorů (zraku, sluchu, hmatu, čichu a chuti), jehož funkce je pro výkon daného povolání zvláště významná. Např. sluch u mechanika silničních motorových vozidel při kontrole a seřizování chodu motoru. Zrak u instalatéra při hodnocení poruchy rozvodu. Hmat u mechanika opraváře při rozlišování tloušťky dilatačních položek apod. Sluch při hodnocení chodu zařízení.

Odolností proti zatížení se míní kvalifikované vykonávání prací i při zvýšené neuropsychické a smyslové námaze. Např. vyšší stupeň nervového napětí, pozornosti, soustředěnosti při výkonu různých činností.

Odpovědností rozumíme jak odpovědnost hmotnou, tak i morální. Hmotnou odpovědností se rozumí odpovědnost za hmotné škody, které mohou vzniknout při práci na zařízení nebo výrobcích a k jejichž odvrácení je zapotřebí plného, soustředěného a mimořádně pozorného pracovního výkonu.

Např.: Dodržení postupu a všech podmínek při tlakových zkouškách.

Odpovědnost morální zahrnuje případy, kdy může být ohrožena bezpečnost spolupracovníků, může dojít k poškození životního prostředí, i když jsou dodrženy zákonné předpisy.

Organizační schopnosti vyplývají ze specifické dělby práce při skupinové obsluze určitého typu výrobního zařízení, kde si charakter práce daný technologií výroby vynucuje zajištění úzké kooperace a součinnosti všech dělníků pracujících v tzv. vázané četě. Např. práce v montážní četě, kde je stanoven i společný úkol.

Tvůrčí představivost a myšlení je předpokladem schopnosti tvůrčím způsobem vykonávat náročné práce podle předlohy, schematického zobrazení, slovního popisu nebo samostatně.

Např. ve strojírenství, elektrotechnice a stavebnictví číst složité výkresy výrobků celé sestavy a podle nich vyrábět nebo montovat. Nebo v oděvnictví: Zhotovit střih a nastříhat látku a samostatně ušít oblek.

Z uvedených charakteristik specifických požadavků na vlastnosti a schopnosti kvalifikovaných dělníků je zřejmé, že jsou jedním z východisek cílů formativních, vztahují se k cílům vzdělávacím a realizují se na učivu

prostřednictvím odpovídajících metod a forem výuky.

Kontrolní otázky:

1. Členění pedagogických cílů
2. Uveďte co nejvíce způsobů formulací výukových (výcvikových) cílů v odborných předmětech a v praktickém vyučování.

Úlohy, klasifikace úloh, učební úlohy

a) Vymezení pojmu úloha

V následujícím textu využijeme práce M. Havelky a Z. Kubíčka, která je dostupná v publikaci (J. Kropáč, 2004).

Úlohou lze nazvat všechny situace, které subjekt stimuluje k činnosti vedoucí k vyřešení těchto situací. Podle Mašbice je jako *úlohu* třeba chápat každou pedagogickou situaci, která se vytváří proto, aby zabezpečila u žáků dosažení vytčeného vyučovacího cíle.

Učební úlohy jsou širokou škálou všech učebních zadání a to od nejjednodušších úkolů, vyžadující pouhou pamětní reprodukci, až po složité úkoly, vyžadující tvořivé myšlení.

Mimo pojmu úloha se v didaktické literatuře vyskytují synonyma, jako například otázka, cvičení, zadání, příklad, učební problém aj. Úloha může být z hlediska gramatického formulována jak v oznamovacím, tak v rozkazovacím způsobu, stejně tak také v tázací formě. Potom mluvíme například o otázce, jako o úloze formulované v tázacím tvaru.

Jestliže učitel podá žákům vzorové řešení určité úlohy (v takové podobě nalézáme úlohy též ve studijní literatuře) potom takovouto úlohu označujeme jako příklad.

b) Možné klasifikace úloh

Otázky členění úloh jsou v neustálém vývoji, jako celá tato problematika. Dále tedy uvedeme několik možností jejich členění, spíše než zapamatování doporučujeme jejich promýšlení.

Klasifikace úloh podle I. Turka

- I. úlohy zařazované do průběhu výuky určitých vyučovacích předmětů, např.
matematiky – matematické úlohy,
fyziky – fyzikální úlohy,
chemie – chemické úlohy.
- II. jestliže je kritériem klasifikace způsob záznamu jejich řešení, pak rozeznáváme:
 - slovní úlohy,
 - grafické úlohy,
 - úlohy výpočetního charakteru,
 - úlohy kombinované.
- III. respektujeme-li rozhodující funkci úloh v procesu výuky – tj. jsou jedním z významných prostředků k dosahování a ověřování míry splnění

vytýčených vzdělávacích cílů; pak můžeme dospět např. k této klasifikaci:

A - v souladu s aplikací Bloomovy taxonomie vyučovacích cílů lze úlohy dělit na:

- úlohy na zapamatování,
- úlohy na porozumění,
- úlohy na aplikaci,
- úlohy na analýzu,
- úlohy na syntézu,
- úlohy na hodnocení.

B - v souladu s aplikací Niemiery taxonomie vyučovacích cílů lze úlohy dělit na:

- úlohy vyžadující paměťovou reprodukci poznatků (*paměťové úlohy*). Do této kategorie řadíme úlohy na znovupoznání nebo reprodukci faktů, termínů, pojmů, pravidel, definic, pouček, vztahů apod.;
- úlohy vyžadující porozumění poznatků (úlohy na porozumění). Tato kategorie úloh vyžaduje zapamatované poznatky interpretovat v jiné podobě, tyto zestručnit event. vysvětlit;
- úlohy vyžadující *specifický* transfer. Jedná se v nich o aplikaci vědomostí dle předloženého vzoru nebo v podobných podmínkách;
- úlohy vyžadující aplikaci *nespecifického* transferu. Typickým reprezentantem tohoto typu úloh jsou *problémové úlohy*.

Pozn.: V klasifikaci úloh ad IIIB:

První dvě kategorie úloh označujeme jako úlohy na vědomosti, druhé dvě kategorie úloh označujeme jako úlohy na zručnosti

První tři kategorie úloh – vyžadující aplikaci známého pravidla, vzoru, postupu, algoritmu – označujeme názvem reproduktivní úlohy, poslední čtvrtá kategorie úloh vyžadují uplatnění tvořivých schopností žáků – odtud název tvořivé úlohy.

IV. jiná možná klasifikace úloh prezentuje členění na:

- *úplně určené úlohy*. Jsou charakteristické tím, že v zadání obsahují všechny nevyhnutelné a postačující podmínky pro řešení úlohy.
- *neúplně určené úlohy*. Tento typ úloh více odpovídá životní event. technické realitě.

c) Učební úlohy

Vytvoření *autonomní teorie učebních úloh* je v československé pedagogice spojeno především s D. Tollingerovou. Vznik této teorie je třeba hledat v programovaném učení. Z rozsáhlého komplexu poznatků týkajících se problematiky učebních úloh (publikovaných mj. v pracích D. Tollingerové, D. Holoušové a J. Nikla) je užitečné uvést:

- učební úlohy jsou jedním z prostředků samostatné tvořivé činnosti žáků,
- učební úlohy vyžadují hledání řešení za pomoci poznávacích eventuálně manuálních operací,
- při řešení učebních úloh v rámci samostatné práce, žák vybírá potřebné operace z jemu známých postupů – jedná se o neproblémovou učební úlohu,

Tato doporučení jsou velmi

- učební úlohy, při jejichž řešení v rámci samostatné práce, žák potřebné operace navrhuje – jedná se o problémovou učební úlohu,
- učební úlohy vyžadují u učitele osvojení si kompetencí spojených s jejich tvorbou tak, aby jejich operační struktura odpovídala sledovaným pedagogickým cílům a učební látce,
- jestliže didaktická analýza učiva je realizována za účelem vymezení toho, co bude žák na konci učení vědět a znát, pak analýza učebních činností vede ke stanovení toho jaké myšlenkové operace musí žák spolu s osvojenými poznatky ovládat, tj. tyto definovat, třídít, porovnávat, dedukovat, aplikovat atd. a tím tedy tyto přeměňovat na vědomosti,
- aplikace učebních úloh ve vyučovacím procesu umožňuje učiteli efektivně uplatňovat řadu jiných funkcí: např. aktivizace a motivace žáků, navozování učebních činností žáků, zjišťování výsledků studia,
- řešení učebních úloh zprostředkuje žákům přeměnu objektivních poznatků získaných ve všech možných formách vyučování a vlastním samostatným studiem v subjektivní vědomosti,
- učební úlohy by měly být strukturovány v souborech učebních úloh tak, aby u žáků v průběhu jejich řešení aktivizovaly maximum poznávacích aktivit při současném akcentování osvojení si základních poznatků, složitých myšlenkových operací a metod tvořivého technického myšlení,
- vytvářené soubory učebních úloh musí respektovat jak sledované výchovně vzdělávací cíle, tak i zamýšlené aplikace metod a organizačních forem.

plikace moderních trendů ve sféře učebních úloh vyžaduje:

ětší pozornost věnovat tvorbě a systematickému uplatňování problémových úloh,

- soustředit pozornost na tvorbu úloh pro samostatné studium s využitím zpětné vazby.

d) Volba postupu řízení vlastní činnosti žáků při plnění úloh

Zdůvodněno teorií a doporučováno je rozdělení postupu řešení úlohy do etap:

1. **Seznámení** s úlohou, ujasnění cíle, celkové situace.

Žákovi zpravidla nestačí jedno přečtení, popř. vyslovení úlohy, je třeba ponechat chvíli na seznámení s textem a hledání souvislostí v něm. K ujasnění cíle úlohy je prováděna tzv. cílová analýza, je to odpověď na otázky co hledáme, k čemu chceme dojít, co získat, co je přesněji míněno požadavky úlohy atp.

2. **Nalézání podstaty** plnění úlohy.

Situace popsána v zadání úlohy a její cíl jsou východiskem nalézání způsobu plnění úlohy, kdy žák hledá způsob řešení. Jde o nejtěžší část plnění úlohy, jeho objevování má ale velký význam pro rozvoj psychiky žáka, proto je v této fázi doporučována co největší samostatnost.

3. **Promýšlení ideje** a sestavení postupu řešení úlohy.

Žák si klade otázky - co je dáno, jaké podmínky jsou vymezeny, jaké požadavky je třeba splnit, do které oblasti úloha náleží, které vztahy zde platí, co mohou použít, které vztahy a v jaké úpravě mne přivedou dál (a kam?). Když

Toto je spíš pro zopakování, ale o významu tohoto textu nelze pochybovat

žák narazí na překážku, kterou není ihned schopen překonat, klade si otázky proč nemůže dál, co tvoří překážku, co o ní vím, co mi chybí atp. Učitel nemá žákovi napovídat jinak než bližším vymezením směru myšlení. V případě, že úloha se ukáže pro žáka příliš obtížná, učitel:

- provede přeformulování úlohy,
- úlohu rozloží na části,
- zhotoví náčrt, schéma, změni označení, použité pojmy, zavede pomocné pojmy,
- převede úlohu na základní případ, speciální případ převede na obecný,
- uloží plnění podobných úloh (jednodušších, pomůže s nimi) atp.

Při sestavení postupu plnění úlohy žák vychází z přijaté ideje. Opět si klade otázky čím začnu, jak budu dále postupovat, které prostředky jsem při tom schopen použít.

4. **Vypracování** úlohy, popř. provádění zadání.

Je nutno postupovat podle idey, mezivýsledky konfrontovat s očekáváním, přezkoušet, pracovat zodpovědně (výchovná stránka výuky!).

5. **Závěrečné zhodnocení.**

Pozornost při něm je třeba zaměřit na:

- diskusi o vlastním výsledku (co jsem dostal, čekal, co to znamená atp.),
- diskusi o postupu plnění (vlastní postup, prostředky, těžiště řešení, zhodnocení metody aj.),
- přezkoušení výsledku (je splněno vše, odpovídá výsledek očekávání, spolehlivý výsledek atp.),
- zhodnocení nových poznatků, zkušeností, dovedností, návyků, jejich význam, další použití.

e) **Problémové úlohy**

Problémové úkoly jsou ve výuce odborných předmětů důležitým prostředkem k aktivizaci a řízení učební práce žáků. Úlohy se zadávají ve všech fázích výuky. Problémové poznávací úlohy navozují u žáků problémové situace. Při řešení poznávací úlohy žák získá nové poznatky nebo nový způsob činnosti. Novým poznatkem přitom rozumíme jednak určité téma a také odlišení podobných jevů, zpřesnění platnosti zákona nebo podmínek, za kterých platí, zjištění omylu při špatné aplikaci zákona, apod. Poznávací úlohy mohou být problémové a neproblémové. Problémová úloha musí splňovat tyto kritéria:

- Problémová úloha musí být v logické návaznosti s dosavadními poznatky žáků.
- Musí být přiměřená jejich možnostem.
- Musí mít problémový obsah (neznámou, obtíž).
- Musí mít povahu nového poznatku.
- Musí u žáka vyvolat chuť poznávat.

Jejich zastoupení ve výuce je důležité

Problémové vyučování znamená nejen řešení problémových úloh, ale i kladení problémových otázek a řešení různých problémových situací.

Problémové úlohy je však třeba jasně odlišit od úloh na procvičení učiva. O problémovou úlohu se nejedná v případě, když učitel ukáže žákům řešení typové úlohy a potom požaduje řešení úlohy obdobné. Účinek problémové

metody spočívá v rozvoji myšlení, paměti a dalších poznávacích procesů. Úspěšné řešení problému je podmíněno trpělivou prací při překonávání překážek.

Příprava problémové výuky a problémových úkolů

Základním úkolem, který musí každý učitel při přípravě na vyučování provést, je **didaktická analýza učiva**. Té budeme věnovat pozornost v následující části textu, již zde však musíme uvést následující. Didaktická analýza je nezbytná pro vymezení výukových metod, prostředků a cílů výuky. Je to činnost, při které si pedagog důkladně prostuduje obsah příslušné látky a musí postihnout její výchovně - vzdělávací hodnotu.

V literatuře, která se zabývá touto problematikou, je uvedeno podnětné zjištění, že převážná část učitelů při přípravě na vyučování plánuje zejména své aktivity a ne aktivity žáků. Proto i jejich výukové cíle jsou vztaženy k tomu, co chce učitel v hodině vykonat. To ale neodpovídá potřebám žáka a požadavkům na správně zvolený výukový cíl, protože se žák nedozví, co se má naučit a nemůže si ani vytvořit jasnou představu o tom, čeho má v hodině docílit. Požadavky na správně formulovaný výukový cíl můžeme vyjádřit takto:

- jasné vymezení žákova výkonu,
- kvalitu, podmínky a míru žákova výkonu.

Didaktická analýza učiva je východiskem pro zvolení vhodné výukové metody, protože metoda by měla být adekvátní učivu. Při plánování a přípravě na výuku, která má za cíl rozvoj tvůrčího myšlení, si učitel musí za cíl navodit u žáka (žáků) proces myšlení, který ho nutí řešit vzniklé problémy. Je třeba sladit formální a materiální stránky obsahu vzdělání a docílit toho, aby nové poznatky a činnosti, které žák při řešení problémů použije, byly součástí učiva k osvojení. Didaktická analýza je prvním krokem k uskutečnění, protože umožní hlubší seznámení s učební látkou a vymezení vztahů mezi poznatky. To umožní stanovit problémy nebo rozpory a určit, které poznatky může žák použít k řešení problémů.

V pedagogicko - psychologické literatuře nenalezneme jednoznačný "recept" na přípravu tvořivé výuky. Každá i obyčejná činnost je potenciálním zdrojem četných problémů. Ovšem jen někteří lidé ji umí odhalit. Schopnost objevit problém je jeden z faktorů tvořivosti, který lze rozvíjet. Pro vznik problémové situace jsou podstatné tyto požadavky:

- Úloha na vznik problémové situace má být taková, aby při jejím řešení žák objevil nové poznatky a činnosti, které si má osvojit.
- Učivo musíme rozdělit na takové, které musí žáci znát před zadáním problémové úlohy a takové, které si osvojují po zadání problémové úlohy (vzniká potřeba si učivo osvojit).
- To učivo, které je určeno k osvojení, jsou zejména vědomosti nebo popisy procesů. Učivo, které je určeno k tvořivému osvojení jsou zejména obecné zákonitosti nebo obecné způsoby činnosti.
- Za nejvýznamnější poznatek pro přípravu na tvořivou výuku považujeme rozdělení učiva na látku, kterou je třeba žákům sdělit a na látku, kterou si osvojí samostatnou poznávací činností.

Pro úspěšné řešení problémů je nezbytná aktivní a samostatná činnost žáků. Při problémové výuce se žáci věnují těmto činnostem:

- Nalézání problémů.
- Formulování problémů.
- Řešení problémových situací.
- Ověřování výsledků řešení.

„Teorie je nejlepší základ praxe“

Ve výuce je možné žáky stylizovat do rolí, kdy se sami stávají autory didaktického problému. Žákům můžeme zadat následující otázky (v souvislosti s nějakým faktem):

- Co bylo východiskem k sestavení této úlohy?
- Jak na to autor přišel?

Příprava problémových úkolů se odvíjí od učiva, věkových a individuálních schopností žáků, jejich schopností a připravenosti na řešení didaktických problémů a v neposlední řadě i na učitelových zkušenostech s problémovou výukou.

Fáze řešení problémových úkolů

V předcházejících článcích jsme řešili problematiku problémových úloh a jejich přípravy. V některých případech jsme také naznačili proces řešení problému. Za jistých okolností nelze přesně oddělovat proces hledání a vymezení problému od hledání způsobu řešení. Východisko řešení problému je jeho správná a jednoznačná formulace. Samotné řešení potom spočívá v konstrukci takového plánu řešení, který vyžaduje aplikaci poznatků a dovedností žáků při jejich řešení. Při řešení problému se žáci orientují na zpřesňování, zdůvodňování a rozvíjení stanovených hypotéz. Při řešení postupují analyticky nebo heuristicky.

Komplexní pohled na řešení uvádí M. Kožuchová (1995). Uvádí šest kroků.

Vydržte

1. Definice problému a jeho vymezení. V čem je problém?
2. Naznačení ideálního řešení. Čeho chceme dosáhnout?
3. Sběr informací a poznatků o problému. Co musíme znát, abychom mohli problém vyřešit?
4. Návrhy řešení, alternativy.
5. Zhodnocení návrhů. V této fázi zjistíme, zda je řešení dostačující. Pokud ne, vrátíme se zpět k první fázi.
6. Realizace návrhu. Základ řešení je hotový. Co jsme vyřešili? Splnili jsme cíl?

Praktickým využitím tohoto postupu jsme dospěli k závěru, že je třeba dodržovat některé zásady:

- Zásada uvědomování si cíle (je třeba vědět z čeho vycházíme a čeho chceme docílit).
- Zásada logické postupnosti (musíme začít důkladnou analýzou informací, poté kombinujeme jednotlivé prvky). Nejdříve vytváříme jednoduché kombinace a pokud nevedou k vyřešení, přecházíme ke složitějším.
- Zásada klidného postupu. Problémové úlohy řešíme bez uspěchání. Od jednoho kroku k druhému postupujeme rozvážně. Pokud něčemu nerozumíme, vrátíme se zpět a promýšlíme další postup.
- Zásada pružného myšlení. Myšlenky nemohou být živelné. Někdy k vyřešení problému dojde pomocí náhody.
- Zásada dodržování správné duševní hygieny. Pokud se žák příliš dlouho zabývá řešením problému, může se snadno unavit. V tom případě je třeba si odpočinout a věnovat se jiné činnosti. K problému se může vrátit později.

Kontrolní otázka a úkol:

1. Jak se liší problémová úloha od úlohy neproblémové na procvičení látky?
2. Navrhněte problémový úkol v odborném předmětu.

Literatura:

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	8.Didaktická analýza učiva, projektování kurikula
datum verze	27.8. 2007

Cíle tématu: Procvičit se v analýze učiva svých předmětů

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- z širšího hlediska pohlédnout a lépe než dříve zvládat analýzu učiva svých oborů

Jde o důležitou součást přípravy učitele na výuku, je „v podstatě kombinací analýzy základních pojmů a vztahů v učivu, včetně jejich logického systému, analýzy základních činností, které žáky přivedou k pochopení a osvojení učiva, ale i analýzy výchozích i následných mezipředmětových vztahů v učivu.“ Při didaktické analýze si učitel klade mj. tyto otázky:

- je obsah učiva žákům přiměřený?
- kterou obecnou a širší souvislost zahrnuje tento obsah?
- jaký význam má příslušný obsah v rozumovém životě žáků?
- jaký je význam obsahu pro přítomnost a budoucnost žáků?
- navazuje obsah na předchozí zkušenosti žáků?
- jaká je struktura obsahu, její logické souvislosti, jak ji znázornit?
- v čem spočívá těžiště obsahu, jak ho přiměřeně prezentovat?
- jaké cíle lze pro výuku obsahu klást?
- které předchozí obsahy osvojené a které jiné předpoklady jsou potřebné, jak je možno je aktualizovat?
- jak žáky motivovat, jak je přesvědčit o významu obsahu?
- jaké jsou výchovné možnosti obsahu?
- kterými zvláštními případy lze učinit strukturu obsahu zajímavou?
- jaké činnosti mohou žáci ve výuce provádět?
- v čem mohou spočívat obtíže obsahu?
- jak rozčlenit výuku na menší úseky?
- jaká bude koncepce výuky a které metody lze optimálně uplatnit?
- které vyučovací formy budou využity?
- které materiální didaktické prostředky budou využity?
- jak obsah diferencovat pro různé žáky?
- jak může být obsah optimálně procvičován?
- kde mohou být výsledky výuky uplatněny?
- jak bude provedena evaluace výsledků?

Napadá
Vás ještě
něco

Mezipředmětové vztahy

Seznamme se nyní s problematikou mezipředmětových vztahů, kromě souvislosti s didaktickou analýzou učiva tato teorie velmi souvisí s realizací průřezových témat, viz příslušná část. Zde a rovněž pro otázky integračních tendencí ve vzdělávání využijeme zejména práce (textu) Z. Kubíčka, dostupné v (J. Kropáč, 2004).

Mezipředmětové vztahy (dále MPV) jsou vymezeny jako souvislosti mezi jednotlivými vyučovacími předměty, chápání příčin a vztahů, přesahujících předmětový rámec, prostředek mezipředmětové integrace. Vyplývají ze vzájemných vztahů jednotlivých oborů, které z různých stránek odrážejí

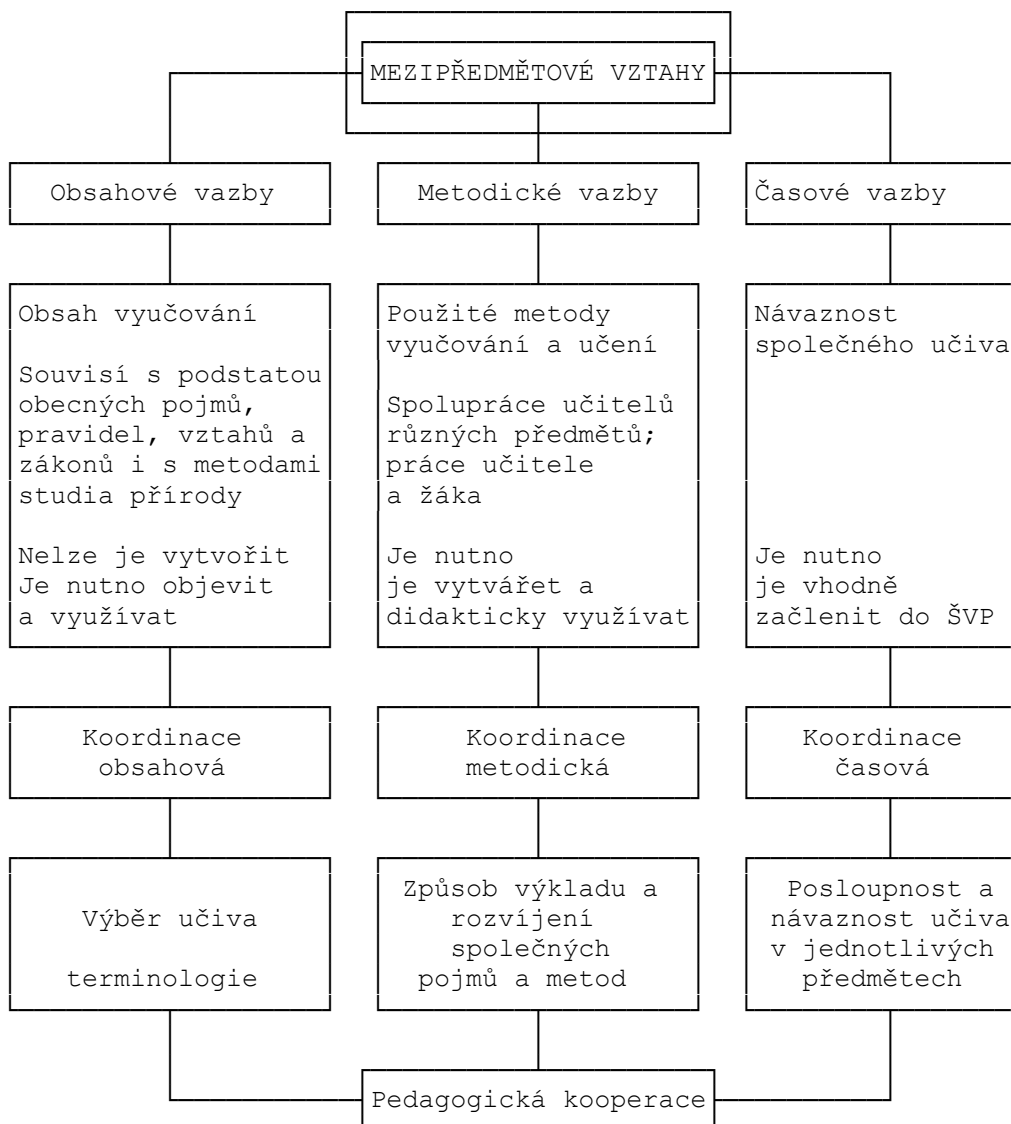
související jevy nás obklopující skutečnosti. MPV chápeme jako didaktickou modifikaci skutečně existujících vztahů v okolním světě, promítající se do vztahů ve vědních oborech a jiných poznatkových sférách.

Vztahy mezi obsahem vzdělávání jsou tvořeny:

- vazbami mezi prvky didaktických systémů různých vyučovacích předmětů – tyto označujeme jako mezipředmětové vztahy,
- vazbami mezi prvky didaktického systému téhož vyučovacího předmětu – vnitropředmětové vztahy.

V oblasti MPV je třeba vedle zkoumání obsahu výuky (učiva) věnovat pozornost též problematice metod a forem vyučování, procesům učení žáka a otázce časové návaznosti učiva. Komplexní pohled na MPV, respektující výše uvedené, uvádí následující obrázek.

Odborné předměty nezbytně vyžadují důkladnou analýzu mezipředmětových vztahů

Provedeme nyní výklad některých používaných pojmů:

Koordinace obsahová – projevuje se ve vzájemném využívání, prohlubování a rozšiřování vědomostí v jednotlivých předmětech (matematické postupy ve fyzice, cizojazyčné texty v jiných předmětech, technická mechanika v nauce o strojích atp.). Tento typ vazeb označujeme názvem obsahové vztahy.

Koordinace metodická – souvisí se způsobem výkladu a používání společných

pojmu, metod a metodických postupů v příbuzných předmětech. Jedná se o tzv. metodické vztahy.

Koordinace časová – souvisí s posloupností a návazností učiva probíraného v jednotlivých předmětech v různých časových obdobích.

Bližší charakteristika mezipředmětových vztahů (MPV):

- MPV vyplývají svou podstatou z „mimo- či nadvýukových souvislostí“, proto je považujeme za podmínky výuky a jejich uplatňování za didaktický prostředek ve vyučovacím procesu.
- MPV zahrnují jak zřetele související s obsahem vyučování v jednotlivých předmětech, tak další zřetele didaktické a psychologické, které souvisejí s metodami vyučování a učení.
- MPV tedy jako podmínky výuky zahrnují jednak oblasti, které se týkají obsahové shody učiva, popř. studované problematiky (odraz mezivědních - interdisciplinárních - vztahů), dále pak metod a forem práce používaných v různých předmětech - event. různých disciplínách tvořících strukturu projektu studia oboru. Patří sem též časové návaznosti učiva.

Uplatňování MPV:

- a) vede k systematizaci a strukturaci určité soustavy poznatků,
- b) napomáhá k odstranění nežádoucího dublování učiva,
- c) umožňuje vytvářet dovednost syntézy a transferu poznatků a transferu pracovních metod z jednoho vyučovacímho předmětu do druhého a tím k vytváření ucelené představy o skutečnosti a zvládnutí činností.
- d) umožňuje v osvojování si hlavních rysů a představ současného vědeckého obrazu světa.
- e) přispívá ke komplexnosti pohledu na studovanou problematiku.

Vytváření MPV ve vědomí žáka je výsledkem složité interakce těchto komponent:

- vzdělávacího subjektu: žáka či studenta,
- objektu poznání: učiva,
- zprostředkovatele: učitele, didaktické a výpočetní techniky.

Integrační tendence ve vzdělávání

Jednou z cest směřujících k efektivnímu a kvalitnímu vzdělávání je aplikace integračních tendencí (integrace - scelení, ucelení, sjednocení). Integrace obsahu vzdělávání má svůj základ v integračních, sjednocovacích procesech, které probíhají ve vědě a společenském poznání. Důsledkem těchto tendencí je vznik mezních vědních disciplín, jako fyzikální chemie, kybernetická pedagogika aj. Tyto tendence pak vedou k interdisciplinárním výzkumným problémům, jejichž komplexní řešení přesahuje obsahové i metodické možnosti jednoho oboru.

Pojem integrovaná výuka je charakterizován jako výuka realizující mezipředmětové vztahy a spojení teoretických a praktických činností v následujících hlavních formách:

1. integrované předměty nebo kurzy;
2. moduly nebo témata představující součást předmětů;
3. projekty spojující poznatky z více předmětů s praktickými zkušenostmi a

Jde také o shrnutí předchozího

produktivními činnostmi;

4. integrované dny, kdy celá škola realizuje jedno společné téma.

Integrovaná výuka je tedy chápána ve smyslu syntézy učiva jednotlivých učebních předmětů nebo kognitivně blízkých vzdělávacích oblastí s důrazem na komplexnost poznávání, kde se uplatňuje řada mezipředmětových vztahů. Integrovaná výuka je taková, kde je snaha o syntézu učiva, o hledání vztahů a souvislostí mezi jednotlivými prvky obsahu vzdělání, o propojování poznatků, dovedností, činností; je tak odrážena komplexnost životní reality.

Klasifikace integrace v oborově didaktickém pojetí:

- a) horizontální integrace – spočívá ve vytváření těsných vazeb mezi jednotlivými vyučovacími předměty; v oborově didaktické literatuře je používáno označení – mezipředmětové vztahy,
- b) vertikální integrace – spočívá v propojování teoretických poznatků s praktickými činnostmi žáků, propojování učiva a procesu výuky s reálným světem, praktickými problémy a situacemi. Vlastní naplnění se tomuto druhu integrace dostává tvorbou široce koncipovaných vzdělávacích oblastí. V nich je realizováno propojování témat, vědomostí a dovedností, činností, hodnot, metod zprostředkovaných v rámci různých vzdělávacích oblastí.

Zde je to důležité

Kontrolní úkol: 1. Zpracujte analýzu učiva vybraného tématického celu zvoleného předmětu.

Literatura:

HOLOUŠOVÁ, D. Učební úlohy. Skripta CD ROM. In Vysokoškolská pedagogika pro učitele inženýry. Praha : Centrum pro studium vysokého školství, 2001.

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	9.Příprava učitele na výuku
datum verze	27.8. 2007

Cíle tématu:

Procvičit a upevnit racionální postup v projektování výuky a zpracování přípravy na vyučovací jednotku

Základní informace

Příprava učitele na výuku spočívá v promýšlení a stanovení cílů výuky a odpovídajícího obsahu, průběhu činností ve výuce směřujících k osvojení předpokládaného obsahu, úloh předkládaných žákům, časové náročnosti výuky, metod a prostředků jejich uskutečnění a kontroly. Zvláštností přípravy na výuku v SOV je především zvýšený zřetel na materiální podmínky a materiální přípravu a rovněž ohled na profil školy a její podmínky v regionu.

Příprava učitele na výuku zahrnuje v podstatě duševní a praktické činnosti, jejichž obecný obsah je porovnatelný se systémem příslušné oborové didaktiky. Lze v ní spatřovat také činnosti dlouhodobě cílené na přípravu interiéru pro výuku, na přípravu materiální, tj. na přípravu pomůcek, techniky atp., dále na duševní, obsahovou, činnostní přípravu učitele. Zde jsou pouze popsány činnosti přípravy učitele na výuku v rámci tematického plánu učiva a směřující k přípravě na vyučovací jednotku.

Pro provádění přípravy na výuku je potřeba zvážit, popř. vypracovat tato východiska:

- cíle výchovné a vzdělávací práce prováděného celku výuky, rozvíjené klíčové a další kompetence,
- obsah vyučování, transformovaný do formy učiva,
- vývojovou úroveň žáků, tzn. intelektuální, pracovní předpoklady, vstupní vědomosti, prekoncepty, zájmy, zkušenosti, potřeby, podmínky aj.,
- podmínky výuky, tzn. vybavení, čas aj.,
- dispozice, zkušenosti, kvalifikaci učitele.

Při další činnosti přípravy na výuku v SOV je obecně doporučován postup dále uvedenými hlavními etapami, které by neměly při provádění přípravy chybět a které představují svým způsobem i hierarchii důležitosti (od 1 do 6) uvedených celků z hlediska přípravy na výuku:

1. Vyjádření smyslu výuky, vyučovacími cíli

Vychází z poznání cílových struktur uváděných ve vyučovací dokumentaci předmětu (profil, RVP a ŠVP, profil absolventa, tematický plán, metodické příručky či publikovaná doporučení), z poznání učebnice a dalších zdrojů obsahu výuky. Konkretizace vychází ze zvážení vlivu vnitřních a vnějších podmínek výuky, případných dalších okolností, např. likvidace mezery ve vědomostech, aktualizace obsahu výuky aj. Doporučuje se nejprve vyjádřit představy o cíli v obecném jazyce co nejvýstižněji, přičemž již toto vyjádření musí být konzistentní s vyššími cíli. Na tomto základě je možno provést přesnou formulaci vyučovacích cílů způsobem jednoznačným,

Projděte si tento text kriticky, je možné, že někdo má své postupy, v čem se liší Vaše?

kontrolovatelným, operacionalizovaným (viz výše, rovněž postup R. F. Magera).

2. Vytváření návaznosti tématu a jeho hlavních poznatků na dosavadní poznání žáků (vytváření poznatkových struktur, využívání prekonceptů žáků)

Je třeba vytvářet systémy poznání a dovedností, které při minimálním množství dávají klíč k co nejširšímu okruhu jevů. Podmínkou pro to je vhodná obecnost a vytváření struktur (vztahů) mezi elementy obsahu - to umožňuje mj. posuzovat konkrétní problémy jako zvláštní případy obecnějších jevů, vede k rozvoji vyšších forem myšlení - takto zpracované učivo umožňuje provádění analýzy, syntézy, zobecnění, konkretizace, indukce, dedukce a vyšších forem myšlení.

Dnes vysoce hodnocené konstruktivistické pojetí výuky je založené na vlastní činnosti žáků a respektuje, že žák si nové skutečnosti interpretuje na základě porozumění dříve poznaného, na základě dosavadních znalostí, zkušeností, mentálních struktur. To vše působí jako schémata sloužící za základ nového poznání, které je konstruováno. Má-li být tato aktivita prováděna uvědoměle a tvořivě, musí být podložena optimálně volenými předběžnými informacemi a výchozími, nezbytnými dovednostmi, což při „vhodně voleném způsobu činnosti“ umožňuje „dobré osvojení obsahu“.

Vytváření poznatkových struktur se neobejde bez cílevědomého vytváření vztahů také mezi obsahem různých vyučovacích předmětů a návazností nového poznání na dřívější.

3. Zpracování obsahu, učiva

Na základě cílů a při respektování didaktických zásad učitel provede pojmovou a operační analýzu obsahu, tj. vymezí základní, prohlubující, rozšiřující učivo, klíčové pojmy, zákonitosti, vztahy, poučky (zákony), činnosti, určené k osvojení. Na základě tohoto rozlišení vybere nejracionalnější logiku osvojení učiva, vyčlení vědomosti a činnosti, které si žáci mohou osvojit samostatnou, tvořivou, popř. problémovou činností.

Dále formuluje úlohy pro žáky, jimiž může:

- aktualizovat dříve osvojené učivo a zkušenosti žáků (prekoncepty),
- provádět osvojování nových poznatků,
- upevňovat, aplikovat, prohlubovat, prověřovat vědomosti i osvojené činnosti.

4. Volba metod i materiálních prostředků

Po stanovení logiky osvojení učiva je třeba provést volbu metod výuky především podle těchto kritérií:

- způsob poznávací činnosti žáků - informačně receptivní, reproduktivní, problémový výklad, heuristická, výzkumná aj.,
- zdroj poznatků - slovní, názorná, praktická.

Pozn.: Výuku je potřeba zajistit odpovídajícími materiálními prostředky, pomůckami a didaktickou technikou, tím se budeme zabývat v následující části.

5. Volba organizačních forem výuky

Na základě předchozího volí učitel typ vyučovací jednotky, tzn. způsob součinnosti žáků a se žáky při výuce. Současně je v této etapě nezbytné provést analýzu způsobu motivace žáků, individuálního přístupu, analýzu

způsobu plnění cílů, především cílů výchovných, zajištění vhodných pracovních podmínek, zajištění zpětné vazby informující o výsledcích výuky atp.; jednoduše řečeno je třeba zvážit, zda jde o výuku „k cíli optimálně směřující a harmonickou“.

6. Provedení písemné přípravy

Písemná příprava učitele může zahrnovat zejména:

proč - cíle, smysl

co - obsah, učivo

na základě čeho - návaznosti

pro koho - motivace

jak - metody, formy

čím - materiální zajištění

kdy - časové možnosti

kolik - jak zjistit výsledky.

Formy písemné přípravy jsou doporučovány následující:

Příprava zkrácená - zachycuje především proč, co, jak; chybné je, pokud dostatečně nevyjadřuje cíle výuky.

Příprava normální - zachycuje v podstatě všechny výše uvedené aspekty, je nejčastěji používaná.

Příprava široká - je složitá, rozsáhlá, bere do úvahy všechny podmínky a činitele ovlivňující výuku.

Didaktická technika

Historický pohled na didaktickou techniku

- Školní tabule
- Audiotechnika: gramofon, magnetofon, školní rozhlas
- Projekce: Diaprojekce, epiprojekce, filmová projekce
- Diafon
- Počítače
- Zpětná projekce

Učitelé musí být mimo jiné připravováni pro to, aby porozuměli hlubokému vlivu soudobých informačních a komunikačních technologií na společnost, sféru výroby, práce, komunikace i vzdělávání, aby dokázali využívat tyto technologie ve své práci a dokázali pomoci žákům využívat technologie při hledání, zpracování, vyhodnocování, předávání a využívání informací a mohli v tomto duchu vychovávat své žáky.

Informační společnost je charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracování, uchování a přenosu informací. Informace v digitalizovaném tvaru je univerzálně použitelná, duplikovatelná a transformovatelná. Unifikovaný technický základ jejího zpracování, digitální mikroprocesor, umožňuje kombinace a transformace digitálního informačního produktu v šíři, která by s jakýmkoli klasickým průmyslovým strojem byla nemyslitelná.

Informační revoluce se musí promítnout také do ŠVP

- Informační a komunikační technologie umožnily vznik nové průmyslové revoluce s dopady, které mění způsob spolupráce ve společnosti, způsob života i hledání nových možností uplatnění lidského potenciálu ve výrobě, spotřebě, kultuře, ve škole i při využití volného času. Vyhledávání, zpracování, uchování i předávání informací se stává prakticky nezávislé na časových, prostorových, či kvantitativních omezeních.
- Vznik nových pomůcek pro školy. Základem se stává počítač a

datapojektor.

Co se očekává od učitele a žáka

Učitel:

- Má obecný přehled o soudobých technologiích
- Chápe vliv soudobých informačních a komunikačních technologií na společnost
- Využívá ve všech předmětech moderní technologie
- Z role věducího vedoucího se dostává do role spolupracujícího s žákem
- Z role informátora přechází do role konzultanta, rádce
- Učitelé by měli mít způsobilost využívat informační a komunikační technologie a zařazovat je do své práce.

Očekávané výstupy - žák:

- využívá základní standardní funkce počítače při spuštění a ovládání výukových programů
- na internetu ovládá používání jednoduchých a vhodných cest při vyhledávání informací
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
- prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
- Navrhne a realizuje jednoduché www stránky se školskou tematikou

Práce učitele se statickou projekcí

- **Příprava podkladů pro projekci zpětným projektorem (makrodiapozitiv, transparenty, průhledné fólie)**
- **Příprava materiálů pro projekci vizualizérem (textové materiály, fotografie, drobné trojrozměrné předměty, výstřižky z papíru, textilií,)**
- **Práce s digitálním fotoaparátém (akce školy, dokumentace krizových situací, dokumentace prací žáků, soutěží, ...), projekce fotografií**
- **Tisk a kopírování materiálů pro projekci (černobílý, barevný, na papír a průhledné fólie)**
- **Příprava vyučovací jednotky podporované statickou projekcí**
- **Interaktivní projekční plocha (tabule) + ozvučení**

Didaktické technologie s novým technickým vybavením

- Multimediální počítač
- Dataprojektor
- Interaktivní tabule
- Vizualizér
- Tiskárna

Uvedené pomůcky plně a s většími možnostmi nahradí všechnu dříve používanou didaktickou techniku. Učitel se již nemusí učit obsluhovat různé přístroje od různých výrobců. Zvládnutí počítače se všemi jeho možnostmi by moderní učitel měl považovat za samozřejmost.

Interaktivní tabule – projekční plocha

- Starší modely
- Nové „Smart board“ a další
- Práce s interaktivní tabulí www.veskole.cz

Internetové multimediální aplikace ve výuce

- Příprava výuky a školních akcí s využitím vhodných www stránek
- Vyhledávání informací, zadávání úkolů žákům
- Začlenění Internetu do vyučovací jednotky
- Přenos obrazu a zvuku pomocí Internetu, videokonference
- Informační systém školy
- Školní výukové programy, přehled a zařazení do výuky

Videosystémy ve škole

- Práce s digitální kamerou ve škole i při mimoškolních akcích
- Úprava záznamu digitální střížnou s využitím didaktických zásad
- Přepis na kazetu VHS, včlenění videosekvence do vyučovací jednotky
- Výukové videoprogramy: přehled, katalogy
- Vlastní návrh vhodné videosekvence
- Záznam a následný rozbor vyučovací jednotky

Tvorba prezentací a agenda ve škole

- Příprava skenování snímků s pedagogickou tematikou
- Zvukový záznam školní činnosti digitálním záznamníkem
- Www kamera a její možnosti v pedagogickém procesu
- Sestavení výukové prezentace
- Řídící software ve školských zařízeních
- Pedagogický software

Materiální a finanční zabezpečení

- Učebna – zatemnění, pracoviště
- Projektor – výkon žárovky, DLP, LCD
- Počítač MM, videokarta, DVD
- Internet, Vision 6
- Software pro školy
- Video - DVD
- Vizualizér
- Interaktivní tabule + ozvučení
- Tiskárna – inkoustová, laserová
- Doplnky: fotoaparát, kamera, záznamník, www kamera, mikrofon, Tablet, skener
- Získání financí:
 - granty, projekty
 - sponzorské dary
- Úsporná řešení:
 - barevný televizor - náhrada projektoru
 - www kamera - náhrada vizualizéru
 - zpětný projektor - pokud nemám nic

Pozn.: V počítačové učebně (každý žák má svůj počítač, případně dvojice) není nutný dataprojektor, ani interaktivní tabule. Vhodný software (Vision 6) zajistí, aby to co vidí učitel na svém monitoru, viděli na svých monitorech také žáci. Software má mnoho dalších interaktivních možností a funkcí.

Kontrolní úkol: 1. Vypracuj projekt výuky na tématický celek zvoleného předmětu a přípravu na vyučovací jednotku.

Literatura:

ČADÍLEK, M. a LOVEČEK, A. *Didaktika odborných předmětů I.* 2. vyd. Brno: A.N. CERM, s.r.o., 2004. 125s. Dostupné z <http://www.ped.muni.cz/winf/learn/default1.htm>.

KROPÁČ, J., KUBÍČEK, Z., CHRÁSKA, M. a HAVELKA, M. *Didaktika technických předmětů: vybrané kapitoly.* Olomouc, Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

název modulu	Teorie a praxe tvorby školních vzdělávacích programů – M
název kapitoly	10. Praxe tvorby ŠVP
datum verze	27.8. 2007

Cíle kapitoly:

Semináře a cvičení budou zaměřeny na části RVP, které jsou ve středním odborném školství nové, zejména výchovné a vzdělávací strategie, kterými jsou rozvíjeny klíčové kompetence a průřezová témata. Budou využívány praktické zkušenosti, ukázky a doporučení ze ŠVP pilotních škol.

Ve cvičeních, si účastníci modelově vyzkouší tvorbu některých částí ŠVP. Při řešení konkrétních úkolů budou účastníci využívat získané vědomosti a poznatky z RVP, zejména o činnostech, které je třeba provést před zahájením tvorby školního vzdělávacího programu a racionálně uplatňovat vědomosti a dovednosti, získané při studiu předcházejících modulů.

Hlavním cílem tohoto modulu je naučit se samostatně zpracovat vybrané části ŠVP ve svém oboru.

Obsah:

1. Přípravná fáze
2. Struktura ŠVP a postup jeho tvorby

1. Přípravná fáze

Tvorba komplexního projektu vzdělávání (školního vzdělávacího programu- ŠVP) je pro školu nový proces. Výsledkem této tvorby je materiál, který prezentuje, jakým způsobem škola plánuje realizovat očekávanou kutikulární reformu.

Před tvorbou ŠVP proběhne ve škole **přípravná fáze**, v průběhu které se vytvoří nutné předpoklady a východiska pro pedagogické projektování. Tato fáze (zhruba půlroční) je vhodná k provedení těchto činností:

- **sebereflexe školy,**
- **další vzdělávání pedagogických pracovníků školy,**
- **organizační zajištění tvorby ŠVP.**

- **Sebereflexe školy**

Tato činnost spočívá v monitorování aktuálních, pozitivních i negativních výsledků školy a v navržení změn, o jejichž realizaci se bude usilovat. Je třeba kriticky zhodnotit dosavadní práci školy a prodiskutovat koncepční záměry jejího rozvoje. Konkrétně se jedná o následující:

A). Identifikace silných a slabých stránek školy.

Celá tato kapitola bude předmětem 2 seminářů

- Klima školy, styly výuky, vyučovací metody, organizační uspořádání, hodnocení výsledků.
- Úspěšnost žáků u maturitní nebo závěrečné zkoušky z hlediska kompetencí požadovaných u absolventů daného oboru a stupně vzdělání.
- Uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším vzdělávání.
- Příprava na vysokoškolské studium.
- Spolupráce se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery.
- Úroveň jazykového vzdělávání.
- Vybavenost, prostředky informačních a komunikačních technologií a počítačové gramotnosti žáků i učitelů.
- Zajištění praktického vyučování, zejména v reálném pracovním prostředí.
- Podmínky pro vzdělávání dospělých.
- Soulad vzdělávacího programu školy s regionálními kvalifikačními požadavky a situací na trhu práce v regionu.
- Materiální a technické vybavení školy atd.
- Potřeby dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech tvorby ŠVP a modernizace vzdělávání.

B). Nástin koncepčních záměrů rozvoje školy .

- Jak by se měla změnit vzdělávací nabídka školy, aby odpovídala poptávce trhu práce v regionu a uspokojovala potřeby zájemců o studium.
- Jakým způsobem by se měla rozvíjet spolupráce se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery.
- Na které vzdělávací cíle a výsledky vzdělávání se škola bude orientovat.
- Co by se mělo změnit v práci a ve vzájemné spolupráci učitelů.
- Jak by se měla změnit výuka a hodnocení žáků v jednotlivých předmětech.
- Jak by mělo vypadat praktické vyučování (formy, způsoby zajišťování atd.).
- Jaké jsou záměry školy v oblasti celoživotního vzdělávání.

- **Další vzdělávání pedagogických pracovníků školy**

Další vzdělávání ped. pracovníků je nezbytným předpokladem pro pochopení koncepce kurikulární reformy a pro odbornou přípravu na pedagogické projektování školních vzdělávacích programů. Vzdělávání je třeba zaměřit na následující:

- Studium rámcových vzdělávacích programů příslušných oborů vzdělávání a RVP základního vzdělávání.
- Diskuse nad příklady vzniklých školních vzdělávacích programů.
- Seznámení s dostupnými metodickými materiály.
- Seznámení s vybranými ŠVP základních škol v regionu.
- Rozvoj příslušných dovedností a pedagogického projektování.
- Trénink moderních metod výuky a hodnocení výsledků vzdělávání.
- Rozvoj týmové práce a sociálně komunikativních dovedností.
- Nové trendy a poznatky z pedagogiky, speciální pedagogiky, pedagogické psychologie a oborových didaktik.

• Organizační zajištění tvorby ŠVP

Dobré organizační zajištění je důležitým předpokladem bezproblémového průběhu celého procesu tvorby ŠVP. Před tvorbou ŠVP by mělo vedení školy realizovat následující kroky:

- Sestavit pracovní tým pro tvorbu ŠVP.
- Určit vedoucí pracovníky týmu (koordinátory práce). Vymezit jejich povinnosti a pravomoci a schválit postup prací a harmonogram.
- Určit pracovníky, kteří navrhnu a zajistí další vzdělávání ped. pracovníků.
- Určit pracovníky pro zajišťování externí spolupráce (např. se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery).
- Určit pedagogické pracovníky, kteří vytvoří písemné výstupy z diskusí pracovních týmů a zpracují příslušné části školních vzdělávacích programů.
- Zajistit technickou podporu tvorby ŠVP (technické a jednotné formální zpracování, jazykové korektury aj.), způsob schválení připraveného ŠVP (např. interní diskuse nebo oponentní řízení) a jeho zpřístupnění veřejnosti v souladu se školským zákonem.

Řízení tvorby ŠVP je součástí manažerského řízení školy. Způsob práce založený na spolupráci pedagogického sboru a dalších pracovníků školy lze zajistit např. uplatněním managementu projektového plánování ve škole.

Při vlastní tvorbě ŠVP se projeví záměry, vyplývající ze sebereflexe školy. Je důležité již v přípravné fázi stanovit jasná pravidla jak zacházet s vytvořeným ŠVP v budoucích letech, po skončení jejich platnosti. Je možné, že se např. na školu obrátí bývalý absolvent s žádostí poskytnutí učebního plánu ŠVP, který byl platný v době jeho studia příslušného oboru na dané škole platný.

Shrnutí

V rámci přípravné fáze před tvorbou školního vzdělávacího programu je třeba provést tyto činnosti: *sebereflexe školy, další vzdělávání pedagogických pracovníků školy a organizační zajištění tvorby ŠVP*. V rámci *sebereflexe školy* je třeba provést identifikaci slabých a silných stránek školy a nastínit koncepční záměry rozvoje školy. *Další vzdělávání pedagogických pracovníků* je třeba zaměřit na následující: studium rámcových vzdělávacích programů, diskusi nad příklady vzniklých školních vzdělávacích programů, seznámení s dostupnými metodickými materiály, seznámení s vybranými ŠVP základních škol v regionu, rozvoj příslušných dovedností a pedagogického projektování a trénink moderních metod výuky a hodnocení výsledků vzdělávání. *Organizační zajištění tvorby ŠVP* zahrnuje sestavení pracovního týmu pro tvorbu ŠVP, určení vedoucích pracovníků (koordinátorů) práce, určení pracovníků, kteří navrhnu a zajistí další vzdělávání ped. pracovníků, určení pracovníků pro zajišťování externí spolupráce (např. se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery), určení pedagogických pracovníků, kteří vytvoří písemné výstupy z diskusí pracovních týmů a zpracují příslušné části školních vzdělávacích programů. Dále potom zajištění technické podpory tvorby ŠVP (technické a jednotné formální zpracování, jazykové korektury aj.), způsob schválení připraveného ŠVP (např. interní diskuse nebo oponentní řízení) a jeho zpřístupnění veřejnosti v souladu se školským zákonem.

Σ

Otázky :

1. Které činnosti je třeba provést v přípravné fázi tvorby ŠVP.
2. V čem spočívá fáze sebereflexe školy?
3. Na co je třeba zaměřit další vzdělávání ped. pracovníků v souvislosti s tvorbou a zaváděním ŠVP?
4. Které kroky musí škola učinit v souvislosti s organizačním zajištěním tvorby ŠVP?

2. Struktura ŠVP a postup jeho tvorby

Při tvorbě ŠVP vychází škola ze struktury ŠVP, která je uvedena v Rámcovém vzdělávacím programu příslušného oboru vzdělání. Jednotlivé části struktury ŠVP na sebe navazují a vymezují požadovaný obsah dokumentu, který škola rozpracuje podle svých podmínek a koncepčních záměrů svého rozvoje.

Struktura ŠVP je následující:

- 2.1. Úvodní identifikační údaje (uvedené v titulním listu).
- 2.2. Profil absolventa.
- 2.3. Charakteristika vzdělávacího programu.
- 2.4. Učební plán.
- 2.5. Učební osnovy
- 2.6. Vzdělávací moduly.
- 2.7. Personální a materiální podmínky realizace ŠVP
- 2.8. Charakteristika spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP.

2.1 Úvodní identifikační údaje- titulní list ŠVP

ŠVP nepodléhají žádné oficiální schvalovací proceduře. Vydává je ředitel školy nebo školského zařízení. Dokumentace každého ŠVP by měla obsahovat titulní list s identifikačními údaji, na jejichž základě je možné určit jeho příslušnost k RVP určitého oboru vzdělání a navazovat komunikaci se školou.

Název a adresa školy, která ŠVP vytvořila

Zřizovatel (obec, kraj, MŠMT nebo jiné ministerstvo, registrovaná církev, jiná právnická nebo fyzická osoba a pod).

Název školního vzdělávacího programu. Může být totožný s názvem oboru vzdělání. Pokud je vytvořen vlastní název ŠVP, musí vyjadřovat vztah k příslušnému oboru vzdělání a musí být v souladu s profilem absolventa a charakterem oboru vzdělání. Název ŠVP je uváděn na vysvědčení.

Kód a název oboru vzdělání. Odpovídá vládnímu nařízení o platné soustavě oborů vzdělání a jednoznačně identifikuje rámcový vzdělávací program, na jehož základě byl ŠVP vytvořen.

Stupeň poskytovaného vzdělání. Vyjádření převzaté z příslušného rámcového vzdělávacího programu.

Délka a forma studia. Opět ve vyjádření převzatém z příslušného RVP

Obsah ŠVP. Odpovídající skutečné struktuře školního vzdělávacího programu (se stránkováním).

Jméno ředitele (nezkrácené, s tituly)

Tato podkapitola bude předmětem semináře

Kontakty pro komunikaci se školou: jméno, telefonní číslo, fax, e-mailová adresa, adresa webu

Platnost ŠVP: datum, do kterého ŠVP platí, „ŠVP vstupuje v platnost zpravidla 1. ročníkem

1. Konkrétní příklad titulního listu ŠVP :

Identifikační údaje

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodní, Brno, Jánská 22

Sídlo: Jánská 22, 602 00 Brno

Zřizovatel:

Jihomoravský kraj, Brno, Žerotínovo nám. 3/5, PSČ 601 82

Název ŠVP: Prodavač

Kód a název oboru vzdělání: 66-51-H/002 Prodavač

Stupeň poskytovaného vzdělání: střední vzdělání s výučním listem

Délka a forma studia: 3 roky, denní

Jméno ředitele: Ing. Pavla Stejskalová

Kontakty pro komunikaci se školou:

Jméno: Ing. Lenka Dohnalová

Telefonní číslo: 545 573 648

Fax: 545 571 862

e-mail: posta@obchodskola.cz

<http://www.obchodskola.cz>

Platnost ŠVP: od 4. září 2006

2. Konkrétní příklad titulního listu ŠVP :

Název a adresa školy : **Integrovaná střední škola automobilní, Křižíkova 15, 612 00 Brno**

Zřizovatel : **Jihomoravský kraj**

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**

Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**

Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**

Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**

Vstupní předpoklady žáků : **splnění povinné školní docházky a přijímacích**

I tato podkapitol

kritérií,

**zdravotní způsobilost uchazeče, doložená
stanoviskem lékaře**

Obsah ŠVP

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE
PROFIL ABSOLVENTA
CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU
UČEBNÍ PLÁN
UČEBNÍ OSNOVY
VZDĚLÁVACÍ MODULY
PERSONÁLNÍ A MATERIÁLNÍ PODMÍNKY REALIZACE ŠVP
CHARAKTERISTIKA SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY PŘI REALIZACI
ŠVP

Jméno ředitele : **Ing. Vratislav Kšica**

Kontakty pro komunikaci se školou : **tel. a fax: +420 532 043 042**
e-mail: sekretariat@issabrno.cz
www.issabrno.cz

Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem“**

2.2 Profil absolventa ŠVP

Profil absolventa je nejvýznamnější částí ŠVP. Vymezuje kompetence absolventa a výsledky vzdělávání vymezené v RVP z hlediska záměrů školy. O něho se odvíjí koncepce a obsah celého vzdělávacího programu a je východiskem pro zpracovávání všech dalších částí ŠVP. Profil absolventa plní informační funkci uvnitř i vně školského systému a to jak na vstupu (pro žáky a rodiče při volbě oboru), tak na výstupu (pro zaměstnaneckou sféru nebo pro volbu navazujícího vzdělávání). Měl by být napsán jazykem srozumitelným i pro laickou veřejnost.

Profil absolventa obsahuje:

- 1. Název školního vzdělávacího programu, kód a název oboru vzdělání-** identifikační údaje. Protože profil absolventa ŠVP může být používán samostatně pro účely informovanosti veřejnosti, měl by obsahovat i identifikační údaje uváděné na titulním listu ŠVP.
- 2. Popis uplatnění absolventa v praxi** (výčet typických pracovních činností, pozic a povolání). Stručný a věcný popis v rozsahu asi 10 řádků, ve které bude řečeno pro jaká povolání nebo pracovní činnosti nebo pozice je absolvent připraven. Tento popis je možné použít pro vzdělávací nabídku nebo pro potřeby profesního poradenství. Možnost uplatnění absolventa vychází z RVP příslušného oboru vzdělání, kde jsou popsány povolání včetně příkladů. Také lze využít Integrovaný systém pozic (ISTP). Podle záměrů školy je možné uvést i odborné

zaměření/ profilaci.

3. **Popis očekávaných výsledků vzdělávání (kompetencí) absolventa.**

Tato část charakterizuje úroveň kompetencí absolventa ŠVP, jeho vědomostí, dovedností, postojů a návyků které si v průběhu studia osvojil. Výsledky jsou vyvozeny z RVP a rozpracovány podle záměrů školy (z pohledu preferencí vzdělávacích cílů, odborné profilace/zaměření apod.) Jsou zpracovány formou výčtu a v profilu absolventa se neodlišují názvy (nadpisy). Úvodní slova by měla odlišovat reálně postižitelné výsledky od těch, ke kterým vzdělávání vedlo, ale nemohou jím být zcela garantovány (postoje, hodnotové orientace apod.). Počet jednotlivých kompetencí není stanoven. Ale tak, kde je to možné, se doporučuje spojit a zjednodušit formulace- zejména u odborných kompetencí. Formulace jednotlivých kompetencí by měli mít shodnou míru obecnosti/ konkrétnosti. V profilu absolventa ŠVP by měli být rozpracovány tyto skupiny kompetencí:

- *Odborné kompetence vztahující se k oboru vzdělání.* Odvozují se od kompetencí absolventa vymezených v RVP a od kutikulárním rámců vymezujících vzdělávání. Jsou to velmi snadno prokazatelné dovednosti. Při jejich rozpracování je vhodné používat aktivních sloves. Příklad: absolvent umí, provádí, zpracovává, využívá, používá apod.
- *Odborné kompetence(asi 3-4), které vyjadřují postoje, návyky a způsoby jednání obecněji vyžadované od pracovníka při výkonu povolání.* Jsou stanoveny v obecné části RVP. Jsou vymezeny v obecné části RVP. Jsou to např. tyto kompetence:“přispívat k dosahování nejvyšší kvality své práce“ kompetence“jednat na pracovišti hospodárně a ekonomicky, být připraven rozvíjet vlastní ekonomické aktivity“. Jejich osvojení nelze vždy vzděláním garantovat. Ale mělo by o ně být usilováno. Proto je vhodné je formulovat slovy: absolvent byl veden tak, aby ...jednal hospodárně...atd.
- *Další výsledky vzdělávání.* Zpracovávají se na základě vzdělávacích oblastí a občanských a klíčových kompetencí stanovených v RVP. V profilu absolventa ŠVP se některé z těchto výsledků sice vyjadřují na úrovni obecnosti odpovídající obecné části RVP, ale formulace by měli být specifikovány vzhledem k tomu, co je z hlediska daného ŠVP nejpodstatnější.
- *Specifické výsledky vzdělávání.* Při jejich formulaci škola přihlíží k odbornému zaměření, regionálním potřebám, očekávaným výsledkům rozšířeného jazykového vzdělávání, vzdělávání v oblasti informačních a komunikačních technologií nebo jiným skutečnostem, na které byl konkrétní školní vzdělávací program zvláště zaměřen.

4. **Způsob ukončení vzdělávání a potvrzení dosaženého vzdělání (podle RVP), stupeň dosaženého vzdělání.**

1. Konkrétní příklad profilu absolventa ve ŠVP:

Profil absolventa

Název instituce:	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodní,
	Brno, Jánská 22
Název ŠVP:	Prodavač
Kód a název oboru vzdělání:	66-51-H/002 Prodavač
Dosažený stupeň vzdělání:	střední vzdělání s výučním listem
Délka a forma studia:	3 roky, denní studium

Výsledky vzdělávání

Absolvent školního vzdělávacího programu se uplatní ve velkých, středně velkých i malých obchodních firmách i jako živnostník a to v povolání prodavač. Prodavač je kvalifikovaný pracovník, který vykonává příslušné prodejní činnosti na úrovni obchodní jednotky při použití vhodného vybavení a systémů a je v přímém kontaktu se zákazníky a dodavateli. Absolvent je schopen plnit pracovní úkoly spojené s vystavením, prodejem zboží různého sortimentu a se zajišťováním služeb souvisejících s prodejem zboží (včetně jeho přípravy k prodeji). Kromě toho absolvent může najít uplatnění v obchodně-provozních funkcích na veletrzích a prodejních výstavách. Po absolvování závěrečných zkoušek se může ucházet o přijetí do studijních oborů pro absolventy tříletých učebních oborů.

Absolvent v oblasti výkonu profese

- připravuje a upravuje zboží k prodeji
- dodržuje u potravinářského zboží zásady hygieny
- umí předvést zákazníkovi nepotravinářské zboží i s poskytnutím kvalifikované poradenské činnosti a nezbytných informací o předváděném zboží
- řeší reklamace zákazníků
- ovládá prodej zboží různého sortimentu, včetně vystavení a zpracování prodejní dokumentace (záručních listů, stvrzenek...), balení zboží různými způsoby včetně dárkového balení
- provádí odběr a příjemku zboží, včetně kontrol záruční doby (resp. doby použitelnosti nebo minimální trvanlivosti), zvládá skladování a ošetřování zboží, vedení dokladů, dodavatelských i zákaznických reklamací
- zvládá marketingovou koncepci prodeje – důraz na přání zákazníků, sledování životnosti výrobků, spolupráce s dodavateli
- provádí fyzickou i účetní inventuru zboží a obalů
- manipuluje se stroji a zařízením prodejny, nástroji a pomůckami určenými k dělení, vážení a měření zboží
- přesně dělí, váží, měří a balí zboží, dodržuje přesné určení ceny zboží
- pracuje s pokladnami a pokladními systémy, přijímá hotovostní i bezhotovostní platby
- komunikuje kulturně, na odborné výši se zákazníkem jak v rodném, tak i minimálně v jednom cizím jazyce
- ví, jak získat informace o novém druhu zboží a jak ho uvádět do prodeje při zabezpečení odpovídající informovanosti zákazníků
- ovládá základní propagační a aranžérské činnosti spojené s vystavováním a prodejem zboží
- řeší mimořádné situace, vzniklé v různých oblastech obchodní činnosti

Žák byl veden tak, aby

- znal své reálné odborné i osobní kvality, uměl konstruktivně zvažovat své možnosti v oblasti profesní dráhy
- měl reálnou představu o kvalitě své práce, pracoval svědomitě a pečlivě, snažil se dosahovat co nejlepších výsledků a konstruktivně přistupoval k důvodné kritice a k odstraňování vzniklých nedostatků

- měl základní přehled o nabídce profesních a vzdělávacích možností a příležitostí v regionu, uměl posoudit a zajistit možnosti svého pracovního uplatnění a jim odpovídající potřeby dalšího vzdělávání
- uměl vhodným způsobem prezentovat výsledky své práce i dispozice k dalšímu profesnímu i osobnostnímu rozvoji
- uvažoval a jednal ekonomicky v osobním i pracovním životě, pracoval hospodárně a snažil se o loajlnost v pozici zaměstnance
- dodržoval obecné a pro obor specifické zásady bezpečnosti práce, ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární prevence
- dodržoval obecné a pro obor specifické zásady ochrany životního prostředí
- řešil samostatně, pohotově a zodpovědně úkoly na svěřeném pracovišti a pracovat podle stanovených technologických postupů
- uměl pracovat v týmu, upevňovat interpersonální vztahy a adekvátně jednat s lidmi
- organizoval si účelně práci a pracoviště a udržoval na něm pořádek a čistotu
- sledoval vývojové trendy oboru v rámci systému celoživotního vzdělávání
- využíval cizí jazyk v odborné i osobní komunikaci na úrovni středního odborného vzdělání
- pracoval v souladu s platnou legislativou a platnými normami a standardy v daném oboru
- uměl vypracovat písemnosti spojené s nákupem a prodejem zboží, věděl, jak důležitý je obchodní styk, předávání informací mezi obchodními partnery atd.

Předpoklady absolventa pro další rozvoj v pracovním, občanském i osobním životě

- dovede se vyjadřovat v mateřském jazyce i cizím jazyce přiměřeně situaci každodenního i pracovního života
- má základní znalosti o fungování multikulturní demokratické společnosti
- má základní znalosti v oblasti právního vědomí
- má vědomosti a dovednosti z ekonomiky a podnikání potřebné k orientaci na trhu práce, v podnikových činnostech a pracovněprávních vztazích
- má základní numerické znalosti
- zná zásady správné životosprávy, relaxace a regenerace duševních a fyzických sil, umí poskytnout první pomoc při úrazu a náhlém onemocnění
- dovede identifikovat běžné problémy, s nimiž se v životě setká a hledat způsoby jejich řešení

Vzdělávání směřovalo k tomu, aby absolvent

- se orientoval v potřebných informacích a pracoval s nimi uvážlivě
- byl schopen používat prostředky informační a komunikační technologie ke komunikaci, pro získávání a zpracování informací ve všech oblastech
- měl aktivní přístup k životu, včetně života občanského a k řešení problémů
- se snažil jednat a komunikovat slušně a odpovědně
- respektoval lidská práva
- chránil životní prostředí
- jednal hospodárně
- pociťoval odpovědnost za své zdraví, usiloval o zdravý životní styl a o zdokonalování své tělesné i duševní zdatnosti

Způsob ukončení středního vzdělávání

Vzdělávání se ukončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.

Možnosti dalšího vzdělávání

Úspěšné složení závěrečné zkoušky a získání výučního listu umožňuje absolventovi ucházet se o studium navazujících studijních vzdělávacích programů ve středních odborných školách a středních odborných učilištích a dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolvent je připraven prohlubovat si specifické znalosti v oboru různými školeními a

kurzy.

2. Konkrétní příklad profilu absolventa ve ŠVP:

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**
Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**
Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**
Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**
Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem**

1. Popis uplatnění absolventa v praxi

Úspěšný absolvent ŠVP je kvalifikovaný pracovník schopný samostatné činnosti v oblasti údržby, diagnostiky a oprav silničních motorových vozidel. Podle specializace výuky může absolvent najít uplatnění ve firmách, které se zabývají opravami osobních automobilů, nákladních automobilů nebo jednostopých motorových vozidel.

V průběhu vzdělávání získá žák řidičské oprávnění skupiny „C1“, může se tedy uplatnit jako řidič užitkových a nákladních automobilů. Za doplňkové uplatnění lze považovat oblast distribuce a prodeje náhradních dílů a příslušenství, výroby, montáže a demontáže silničních motorových vozidel.

2. Popis očekávaných výsledků vzdělávání absolventa

2.1 Všeobecné kompetence

Výuka je systematicky zaměřena k tomu, aby po jejím skončení žák:

- porozuměl jiným lidem a byl schopen na základě vlastního sebepoznání aktivně komunikovat s ostatními lidmi z různých společenských vrstev a různých etnik
- vytvořil si pozitivní životní hodnotovou orientaci
- byl připraven pro aktivní účast v demokratické společnosti
- vnitřně uznával etické a právní společenské normy
- poznáním klíčových historických momentů lépe chápal současnost
- prostřednictvím mateřského jazyka rozvíjel své komunikační schopnosti slovem i písmem
- pochopil význam umění, zejména literatury, pro kultivaci člověka
- byl schopen aktivně i pasivně se vyjadřovat v cizím jazyce k běžným životním záležitostem, zvládl základy odborné terminologie svého oboru, znal základní reálie zemí studovaného jazyka
- uměl základní matematické výpočty, chápal kvantitativní vztahy, rozvíjel svou geometrickou představivost, dovedl provádět aplikované výpočty
- pochopil vzájemnou souvislost jevů v přírodě, zejména chemických, fyzikálních a biologických s cílem jednat v souladu s ekologickými požadavky
- poznal základní principy ekonomiky a dovedl je aplikovat vzhledem ke svému povolání, eventuálně i při podnikatelských aktivitách
- dokázal pracovat efektivně s informacemi a využíval potenciál informačních technologií pro svůj obor, uplatnění a další perspektivy osobního růstu

- chápal význam zdravého způsobu života a dokázal zařadit do svého programu pravidelné pohybové aktivity, uměl chránit své zdraví i zdraví ostatních a věděl, jak zasáhnout i v mimořádných situacích

2.2 Odborné kompetence

Příprava žáků vede k tomu, že po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky absolvent:

- ovládá odbornou terminologii
- zvládá přípravu a organizaci svého pracoviště
- volí a používá vhodnou technickou dokumentaci pro daný druh a typ silničního vozidla;
- orientuje se v technické dokumentaci ve formě digitální podoby
- čte a orientuje se v technických výkresech a schématech obsažených v servisní dokumentaci
- zná základní druhy technických materiálů, jejich použití a vlastnosti
- volí a používá stroje, nástroje, zařízení, montážní nářadí, montážní přípravky a pomůcky, zdvihací a jiná pomocná zařízení, ruční mechanizované nářadí a jeho příslušenství
- zná základy elektrotechniky a její aplikaci v motorových vozidlech
- identifikuje příčiny závad silničních vozidel, jejich jednotlivých agregátů a prvků s využitím měřidel, měřicích přístrojů, diagnostických přístrojů a zařízení
- provádí kontrolu tvaru, rozměrů, uložení, elektrických hodnot, parametrů, jakosti provedených prací apod. a parametry porovnávat s údaji stanovenými výrobcem
- provádí montáž a demontáž jednotlivých skupin a částí motorových vozidel
- dodržuje odpovídající a bezpečný technologický postup při opravách motorových vozidel a jejich jednotlivých částí
- provádí seřízení a nastavení předepsaných parametrů s následnou kontrolou;
- provádí práce spojené s údržbou motorových vozidel a pravidelné záruční i pozáruční prohlídky
- používá pohonné hmoty, mazadla a další látky pro zajištění optimálního provozu daného typu vozidla
- provádí běžné opravy silničních motorových vozidel včetně elektrotechnických částí a jejich funkční zkoušky
- dodržuje technologickou a pracovní kázeň;
- uplatňuje nejdůležitější zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- řídí motorová vozidla skupiny „C1“

2.3 Odborné kompetence obecněji vyžadované

Výuka je systematicky zaměřena k tomu, aby po jejím skončení žák:

- si uvědomoval odpovědnost za výsledky své práce
- dodržoval technologickou a pracovní kázeň
- byl schopen se přizpůsobit měnícím se podmínkám na trhu práce
- byl schopen dodržovat požadavky kladené na bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci

2.4 Klíčové kompetence

Podkapitol
a bude
předmětem
semináře

2.4.1 Komunikativní kompetence

- schopnost navazovat ve vhodné formě kontakt s lidmi z různých společenských vrstev
- umět jednat při neoficiálních i oficiálních příležitostech, v projevech být osobitý
- umět písemně zpracovat základní texty z běžného i pracovního života, používat vhodně spisovný i odborný jazyk
- při jednání být aktivní, asertivní, ale přitom dodržovat zásady kulturnosti a tolerance

2.4.2 Personální kompetence

- prostřednictvím sebepoznání a hodnocení ostatních lidí poznat individuální možnosti i hranice osobního růstu
- zvládnout formy a techniky duševní práce při dodržování požadavků a zásad hygieny práce
- být schopen vytvářet si plán kariérního růstu, stanovit si cíl a jednotlivé dílčí kroky
- vytvořit si systém celoživotního upevňování znalostí a dovedností

2.4.3 Sociální kompetence

- efektivně, odpovědně a samostatně řešit pracovní problémy
- mít smysl pro týmovou práci, být dostatečně flexibilní a mobilní
- při řešení úkolů využívat prostředků moderních technologií při sběru, vyhodnocování a prezentaci informací, pracovat se základním počítačovým vybavením i s aplikacemi vzhledem ke svému oboru
- problémové okruhy řešit cestou aplikace logiky, matematiky a dalších poznatků z exaktních věd (fyzika, chemie, biologie) a poznatků z odborných předmětů a modulů
- nové problémové situace řešit cestou analogií a invencí
- mít přehled o zaměstnanosti ve svém oboru, případně příbuzných oborech svého regionu,
- v případě potřeby vědět, kde a jak se ucházet o místo
- dokázat nabídnout své schopnosti a dovednosti potenciálním zaměstnavatelům, případně být ochoten se rekvalifikovat
- zvážit možnosti vlastního podnikání

2.5 Občanské kompetence

- vyjadřovat aktivní zájem o společenské dění na celorepublikové i regionální úrovni, uvědomovat si globální problémy lidstva
- utvářet pocit zdravého patriotismu na základě poznání historie vlastního národa
- spolu s pocitem hrdosti na dosažené hodnoty lidmi vlastního národa, chápat vývoj jako celoevropský fenomén a uznávat i jiné kultury a hodnoty
- kriticky, ale pozitivně uvažovat o životě a dát mu smysl

2.6 Specifické výsledky vzdělávání

Profilace oboru automechanik:

Automechanik RENAULT

Ve spolupráci se společností Renault ČR postupně vzniká specializace oboru automechanik. Společnost Renault ČR vybavuje naši školu značkovým dílenským zařízením, diagnostikou, výpočetní technikou, dílenskou dokumentací, studijními materiály a v neposlední řadě provádí školení pedagogických pracovníků. Žáci tak mají možnost v rámci výuky jako doplněk získat znalosti a dovednosti požadované v servisní síti Renault (formou kompetencí), které lze jinak získat pouze na placených školeních. Součástí specializace je také výuka dalšího cizího jazyka (francouzštiny), která je podporovaná pravidelnými odbornými a kulturními stážemi žáků ve Francii.

Mechanik jednostopých vozidel

Na základě pilotního projektu EU „ESTM“ (Evropský servisní technik motocyklů) vznikla na naší škole specializace mechanik jednostopých vozidel, jako jediná v ČR. Výuka je již od prvního ročníku zaměřena na konstrukci, diagnostiku, údržbu a opravy motocyklů. Je ve velké míře podporována soukromou sférou z důvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníků.

Mechanik nákladních automobilů

V rámci komunikace se sociálními partnery postupně vzniká nová specializace výuky zaměřená na oblast užitkových a nákladních vozidel.

Tato specializace je ve stádiu přípravy a vzhledem k velké náročnosti problematiky nákladních automobilů předpokládáme zahájení výuky ve školním roce 2007/2008.

2.7 Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělání a kvalifikace

Vzdělání se ukončuje závěrečnou zkouškou; dokladem o dosažení stupně vzdělání je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list. Závěrečná zkouška se skládá z písemné a ústní zkoušky a z praktické zkoušky z odborného výcviku. Obsah a organizace závěrečné zkoušky se řídí platnými předpisy.“

2.3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

Informace v charakteristice školního vzdělávacího programu jsou důležité pro ty, kteří se podílejí na realizaci programu - pro učitele. Dále pro nadřízené orgány i veřejnost. Součástí charakteristiky je základní identifikační údaje a bližší popis celkového pojetí vzdělávání v daném programu vyjadřující charakter pedagogické koncepce, kterou škola zastává, organizace výuky, realizace a rozsah praktického vyučování, klíčových kompetencí, průřezových témat a dalších vzdělávacích aktivit podporujících záměr školy v daném ŠVP.

Specifikují se podmínky přijetí ke studiu, zvláště forma a obsah přijímacího řízení a obsah a forma závěrečné zkoušky nebo profilové části maturitní zkoušky (tj. blíže se konkretizuje tak část zkoušky, která je v kompetenci školy).

Není nutné aby charakteristika byla rozsáhlá. Je třeba ji napsat tak, aby umožňovala učinit si dostatečně jasnou představu o průběhu studia podle daného vzdělávacího programu.

Díličí části charakteristiky zahrnují následující:

- **Identifikační údaje.** Název ŠVP, kód a název oboru vzdělání, délka a formy studia, stupeň vzdělání, datum platnosti charakteristiky vzdělávacího programu.
- **Nezbytné podmínky pro přijetí ke studiu.** Všeobecné, specifické (např. talentová zkouška).
- **Zdravotní způsobilost.** Podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání. Zdravotní omezení vždy závisí na specifických požadavcích zvoleného oboru vzdělání (případně jeho zaměření). Podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání v příslušném oboru vzdělání jsou uvedeny v soustavě oborů vzdělání, stanovené vládním nařízením.

Celkové pojetí vzdělávání v daném programu

Pojetí vzdělávání v ŠVP by mělo odrážet pedagogickou koncepci, kterou škola zastává, a vypovídat o tom, jakým způsobem bude ve vzdělávacím procesu realizovat své vlastní vzdělávací záměry vycházející z možnosti vyjádřených v RVP. Charakteristika ŠVP by měla obsahovat vytyčení společných vzdělávacích strategií a metod, na které bude ve výuce kladen důraz nebo které jsou pro ŠVP specifické. V charakteristice ŠVP by měli být uvedeny:

- Stěžejní metody výuky vyžívané v rámci praktického a teoretického vyučování.
- Způsoby rozvoje občanských a klíčových kompetencí ve výuce.
- Způsoby začlenění průřezových témat do výuky.
- Metodické postupy, které je škola schopna zajistit při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.

Není nutné uvádět kompletní popis vyučovacích metod a postupů, ale vymežit ty, které jsou významné pro realizaci vzdělávacích cílů a rozvoj kompetencí daného ŠVP nebo těch, které škola preferuje.

Při stanovování společných vzdělávacích strategií by mělo být dodrženo celkové zaměření ŠVP na rozvoj klíčových kompetencí, realizaci průřezových témat a zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáků. V pojetí výuky se to projeví jako orientace na metody aktivní a samostatné a tvůrčí práce žáků. Jde o následující postupy:

- *Dialogické slovní metody: rozhovor, dialog, diskuse, brainstorming, brainwriting.*
- *Náročnější samostatné práce žáků: problémové učení, týmová práce a kooperace.*
- *Metody činnostně zaměřeného vyučování: praktické práce žáků aplikačního a heuristického typu, tj. poznávání na základě vlastního pozorování a objevování.*
- *Didaktické hry, soutěže, situační a simulační metody (simulace řešení konfliktů, sociodrama, zařazení veřejné prezentace žáků.*
- *Projektové vyučování, otevřené vyučování, realizace aktivit nadpředmětového charakteru apod.*

Metody musí odpovídat potřebám a zkušenostem jednotlivých pedagogů, proto by mělo být v charakteristice ŠVP poukázáno na to, že metodické přístupy budou vyhodnocovány z hlediska efektivity a vzdělávacích podmínek a následně modifikovány na základě zkušeností vyučujících. Zařazení jednotlivých metod do ŠVP bude konkretizováno až na úrovni vyučovacích předmětů nebo vzdělávacích modulů (viz. Dále- učební osnovy, a vzdělávací moduly, pojetí a cíle předmětu, rozpis učiva, kompetence).

Organizace výuky

V charakteristice ŠVP by škola měla uvádět zejména ty organizační formy výuky, které jsou zařazeny mimo standardní formální vyučování v systému vyučovacích hodin. Je přitom vhodné specifikovat aktivity zaměřené na rozvoj klíčových kompetencí a realizaci průřezových témat. Jsou uváděny např. *organizační formy vyučování integrovaných učebních celků- kumulovaná teorie, kumulovaná praxe, vyučovací bloky, projektové dny/týdny, vyučování v různých prostředích, kurzy, exkurze a další akce a aktivity školy související se vzděláváním podle daného ŠVP, upřesnění aplikace skupinového a individualizovaného vyučování.*

Velmi důležité je vymezení délky, druhu a náplně praktického vyučování, charakteru a rozsahu odborné praxe, která probíhá v reálných pracovních podmínkách. Konkretizuje se charakter pracovišť, kde odborná praxe probíhá. Nezbytný je popis organizace výuky v rámci teoretické a praktické výuky v souvislosti s plánovanými formami studia- tzn. Denní, večerní, dálkové, distanční, kombinované.

Hodnocení žáků a diagnostika

V charakteristice ŠVP by měla být odkaz na školní klasifikační řád a základní údaje o systému zkoušení a hodnocení ve škole včetně opatření pro jeho koordinaci ve školním roce.

Obsahem celkového pojetí vzdělávání by měli být žádoucí způsoby hodnocení žáků, které směřují k omezení reproduktivního pojetí výuky a k ověření výsledků vzdělávání v daném vzdělávacím programu jako celku.

Zdůrazněny by měli být hlavně motivační, informativní a výchovně funkce hodnocení. Významným aspektem hodnocení by mělo být uplatňování sebehodnocení a sebeuposuzování, kolektivního hodnocení, individuálního přístupu k žákům a následné pomoci, tj, identifikace nedostatků a spolupráce pedagogů se žáky směřující k jejich odstranění. Důležité jsou závěry z průběžné pedagogické diagnostiky a objektivizace hodnocení s využíváním didaktických testů orientačních (informačních pro učitele) i standardizovaných. Způsob hodnocení by mělo kombinovat známkování, slovní hodnocení, dobový systém eventuálně procentuální vyjádření. Pozornost by měla být věnována sebehodnocení žáků.

Specifickou část by měl tvořit popis způsobů hodnocení praktického vyučování (zejména učební a odborné praxe nebo odborného výcviku). Zvláštní pozornost je třeba věnovat způsobu hodnocení praktického vyučování probíhajícího v reálných pracovních podmínkách. Také by měli být upřesněny způsoby hodnocení klíčových kompetencí a dalších činností žáků, které organizuje škola v souvislosti s realizací průřezových témat, projektových týdnů, různých soutěží nebo zájmové činnosti žáků. Nedílnou součástí hodnocení by měli být vhodné formy prezentace výsledků vzdělávání žáků na veřejnosti (výstavy výrobků, výsledky projektů, společenské akce apod).

1. Konkrétní příklad charakteristiky školního vzdělávacího programu:

Charakteristika vzdělávacího programu

Identifikační údaje

Název instituce: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodní,

Brno, Jánská 22

Název ŠVP: Prodavač

Kód a název oboru vzdělání: 66-51-H/002 Prodavač

Dosažený stupeň vzdělání: střední vzdělání s výučním listem

Délka a forma studia: 3 roky, denní studium

Datum platnosti charakteristiky školního vzdělávacího programu: 4. 9. 2006

Přijímací řízení, přijetí ke studiu

Přijímací řízení probíhá ve smyslu platné legislativy – § 64 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhlášky 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání na středních školách. Na základě platné zaregistrované přihlášky je uchazeč zařazen do přijímacího řízení, které vypisuje ředitelka školy. Na naší škole se z rozhodnutí ředitelky školy, na doporučení pedagogické rady, nekonají přijímací zkoušky. Realizujeme přijímací řízení na základě zvolených kritérií. Snažíme se dát příležitost co nejširšímu spektru uchazečů. Předpokladem přijetí žáka na naši školu je splnění kritérií stanovených ředitelkou školy:

- zdravotní způsobilost
- bezúhonné chování
- znalosti uchazeče vyjádřené hodnocením na vysvědčení z předchozího vzdělávání
- umístění v olympiádách a soutěžích

V případě potřeby vyhlásí ředitelka školy další kola přijímacího řízení (do naplnění kapacity školy).

Zdravotní způsobilost

Do oboru vzdělání Prodavač mohou být přijímáni hoši a dívky s dobrým zdravotním stavem, bez vážnějších kosmetických vad a vad řeči. Nesmí trpět poruchami funkcí pohybového systému, zejména páteře, horních a dolních končetin. Dále nesmí trpět na chronická a alergická onemocnění kůže, jakož i na choroby dýchacích cest. Překážkou přijetí do oboru jsou choroby srdce a cév, záchvatovité stavy a nervové choroby, provázené poruchami koordinace a funkce. Uchazeči nesmí trpět psychickými poruchami, vyžaduje se dobrá společenská adaptabilita a vhodné společenské chování. Nesmí trpět vadami sluchu, sluchová ostrost musí být 6 metrů pro šepot, alespoň jednoho ucha. Musí mít dobrý zrak, zraková ostrost alespoň u jednoho oka musí být 5/15 a J. č. 3, s případnou korekcí brýlemi.

Zdravotní způsobilost žáků posuzuje a písemně potvrzuje dorostový lékař. V případě změněné pracovní schopnosti je nutný souhlas posudkové komise sociálního zabezpečení.

Celkové pojetí vzdělávání v programu

Výchovné a vzdělávací strategie naší školy představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, aktivity a příležitosti, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků a směřují k výrazné profilaci školy.

V našem ŠVP jsou vymezeny obdobně jako v RVP – tzn., že jsou zakomponovány do výuky, ale i mimoškolních aktivit, jsou uplatňovány nenásilně, avšak cíleně všemi pedagogickými pracovníky v rámci celého vzdělávacího procesu. Jde o postup žáků i učitelů směřující ke společnému cíli, tj. k utváření stanovených klíčových kompetencí – čili jak a čím, prostřednictvím jakých nástrojů chtějí a mohou učitelé dovést své žáky

v rámci svých vyučovacích předmětů a jiných aktivit ke klíčovým kompetencím.

Úroveň klíčových kompetencí získaných během života na základní a střední škole není nikdy konečná. Tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Proto si naše škola dala za cíl rozvíjet to, co žákům poskytla základní škola. Snažíme se navázat na úsilí kolegů ze základních škol a prohlubovat u našich žáků jimi vštípené kompetence.

V prvé řadě **kompetenci k učení** – cílem je umožnit žákům osvojit si strategii učení a správně je motivovat na celoživotní vzdělávání. Naše strategie zní: „Čím hlouběji člověk proniká do tajemství vědění, tím více dychtí po objevování nového a neznámého“. To je možné jen tehdy, vzbudíme-li v žácích opravdový zájem o učení a naučíme-li je učit se správně, racionálně vyhledávat informace, třídít je, snažit se je analyzovat, pracovat s nimi, dávat je do souvislostí, vyvozovat závěry, umět je využít v praxi. To vše lze dosáhnout moderními vyučovacími metodami a promyšleným působením na jedince i skupinu. A to i v oboru vzdělání Prodavač. Mnohdy si žáci nevěří, myslí si, že to oni nemohou, nedokážou, na to nemají, jiní se jim budou smát. Ale jde to, velkou sílu má kolektiv, týmová práce. Žáci si pomáhají. Často jsou pak sami překvapeni tím, co dokázali vytvořit, zvládnout. Zpravidla rádi soutěží, mají touhu uspět, prosadit se, pro jiné je motivací hmotný či nehmotný efekt, kterým můžeme ocenit jejich snažení. Na naší škole se snažíme pracovat s žáky tak, aby se mohli prosadit individuality a každý pracoval svým tempem.

I v oboru vzdělání Prodavač jsou využívány k prohloubení profesní přípravy žakovské projekty, jde o sběr, zpracování a prezentaci informací, osobní nebo písemné kontakty se zástupci výrobců, kontrolních orgánů, poradenských firem, zpracování informací na PC, přípravu a uspořádání materiálů pro prezentaci.

Některým se zpočátku nechce, ale časem jim dojde, že když zůstanou pasivní, neprorazí. Mnozí si i ověří své možnosti. Důležité je dát žákům příležitost vyzkoušet to, nebát se, nenechat se odradit neúspěchem.

Asertivní přístup k učení, ale i k životu samému, pomáhá mnohým při hledání uplatnění, jak na trhu práce, tak i v životě samém.

S touto kompetencí souvisí i **kompetence k řešení problémů, k tvořivému myšlení, k logickému uvažování.**

Jak je výše uvedeno, naši žáci mají přístup k různým projektům, které realizují v rámci odborných předmětů.

Žáci jsou vedeni k aktivní účasti na všech fázích činnosti – plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. Pracují s výpočetní a reprodukční technikou, mají k dispozici interaktivní tabuli v multimediální učebně, atraktivní programy, kamery i digitální fotoaparáty.

Předmětové komise organizují a umožňují žákům účast na nejrůznějších soutěžích a akcích. Žáci mají možnost účastnit se školních i mimoškolních aktivit – kulturních, sportovních i vzdělávacích (divadelní a filmová představení, sportovní soutěže, akce v rámci výpočetní techniky, odborné exkurze, odborné prezentace, projektové týdny).

Významně jsou rozvíjeny **kompetence komunikativní**, jejichž základy jsou žákům vštěpovány v lepším případě už v rodinách, v tom horším na základních školách.

Všichni pedagogičtí pracovníci dobře vědí, že pokud vážne komunikace, dostaví se problém.

Snažíme se, aby tuto filosofii pochopili i naši žáci, největší díl odpovědnosti leží v tomto směru na „jazykářích“, ale i učitelích různých výchov, humanitních i odborných předmětů – rozšiřování a tříbení slovní zásoby, nácvik komunikačních mechanismů, kooperativních metod práce apod. Obecně se ví, že současná generace ...náctiletých je velmi „úsporná“ ve svém vyjadřování, mají jiné komunikační návyky. Ale tento trend se dá obejít, jen najít správnou možnost „odblokování“ – **Vyjádři se pohybem, malbou, výtvarným uměním** ... V některých předmětech se najdou úžasné, mnohdy netušené příležitosti – v propagaci, marketingu, tělesné výchově, gastronomii, samozřejmě i v psychologii, konverzaci, ale i v matematice či informační a komunikační technologii. Jen se nebát zapřemýšlet. Skvělý je i kladný osobní příklad.

Na naší škole věnujeme velkou pozornost výběru třídních učitelů, kteří velmi fundovaně zastoupí v některých případech i rodiče a převezmou za ně nezištně část jejich povinností. Ale to patří neodmyslitelně k našemu povolání. Spousta pedagogů právě v této oblasti nachází osobní uspokojení a smysl své práce. Dobře víme, že právě zde jsme svým žákům velmi užiteční. Potřebují si popovídat, vytříbit názory, ujistit se o správnosti svého myšlení, konání atp., svou nezastupitelnou roli zde má i výchovný poradce.

Během vzdělávacího procesu rozvíjíme i **kompetence personální, sociální a občanské**, což se nám jeví prioritní z hlediska budoucího povolání našich žáků.

Hodnotová orientace žáků, jejich charakterové, morální a volní vlastnosti, schopnost domluvit se, vzájemně se respektovat, pomáhat si, mít rádi sami sebe i ostatní, respektovat tradiční uspořádání a funkci rodin, nechtít jen brát, ale i dávat, vědět, že normální je být čestným a morálním člověkem, nesmiřovat se s málem, dokázat se zastat slabšího, postavit se proti korupci, násilí, zlu ... to jsou atributy, které patří k našim školním kompetencím. A budou-li je umět naši žáci ve svém životě uplatňovat, pak jsme svůj výchovně vzdělávací cíl splnili.

Pro tyto kompetence – strategické cíle naší školy – využívají naši pedagogičtí pracovníci i průřezová témata.

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata představují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou významnou součástí vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem, poněvadž vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků, ale i jejich vzájemnou spolupráci, pomáhají formovat a rozvíjet osobnost žáka zejména v oblasti hodnot a postojů.

Přínos průřezových témat je zřetelný nejen v oblastech výše uvedených, ale i v oblasti vědomostí, dovedností a schopností.

Podmínkou účinnosti těchto témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů i s obsahem mimoškolních činností. Vzhledem k tomu, že průřezová témata procházejí napříč vzdělávacími oblastmi, přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

V oblasti námi poskytovaného středního vzdělávání jsou vymezena průřezová témata převzatá z RVP a doplněná o témata „Člověk a zdravý životní styl“ a „Etický kodex“, která naše škola považuje za prioritní vzhledem k vyučovaným oborům a celospolečenskému významu:

1. Občan v demokratické společnosti
2. Člověk a životní prostředí
3. Člověk a svět práce
4. Člověk a informační a komunikační technologie
5. Člověk a zdravý životní styl
6. Etický kodex

Tato témata navazují na průřezová témata vymezená pro základní vzdělávání, rozvíjejí je a umožňují je aplikovat v širším kontextu.

Občan v demokratické společnosti

Dominantní průřezové téma spočívající ve vzájemné spolupráci, respektování, účasti a dialogu. Toto téma skýtá mnoho možností nejen teoretických, ale i praktických. Snaha o vytvoření demokratického prostředí ve třídě i ve škole, kultivace názorů, postojů, jednání jednotlivých žáků, které napomáhají rozvoji sociálních a osobnostních kompetencí žáků, stimulují jejich aktivitu a angažovanost (začlenění do života v obci, ve společnosti). Naše škola úspěšně řadu let spolupracuje s různými sociálními partnery, žáci se aktivně účastní jejich akcí, prezentací. Této formy praxe se dá vhodně využít i k podpoře multikulturní výchovy. Lze vytvořit bilaterální kontakty se školami

v jiných zemích, případně se zapojit do mezinárodních vzdělávacích programů, což se nám daří i realizovat. Naše škola se aktivně zapojila do práce v česko-rakouském projektu, který si kladl za cíl zharmonizovat požadavky na pracovníky obchodu na různých úrovních v budoucí společné Evropě, pracovali jsme s rakouskými partnery na tvorbě učebních materiálů, dokumentů, srovnávacích testů, společně jsme se snažili vytvořit manuál obchodních dovedností při respektování národních specifik, aby žáci byli flexibilní a uplatnitelní na evropském trhu práce.

Téma občan v demokratické společnosti lze úspěšně skloubit s etickým kodexem, který se prolíná i do ostatních průřezových témat (otázka hodnotového systému, tolerance, občanské statečnosti, aktivní účasti na životě společnosti).

Člověk a životní prostředí

je téma, které má vést k pochopení základů ekologie a ochrany životního prostředí, volně navazuje na environmentální výchovu žáků základních škol. Tato výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, umožňuje uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (budoucnost) i prostorových (lokální, regionální i globální problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Na realizaci průřezového tématu se podílí prakticky všechny předměty i vzdělávací oblasti.

Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí umožňuje environmentální výchova utváření integrovaného pohledu na svět. Každá oblast má svůj specifický význam při formování racionální, emocionální i volně aktivní stránky osobnosti. Bez těchto kompetencí nelze v budoucnosti v žádné oblasti obstát. Naše škola se zaměřuje nejen na aktivity vzdělávací, ale snaží se příkladem budovat vzorce budoucího jednání svých absolventů tím, že respektujeme zásady úspornosti a hospodárnosti s veškerými zdroji, máme úspěchy v ekologickém ohřevu vody a vytápění v Domově mládeže a školní kuchyni. Pečujeme o veřejnou zeleň, třídíme odpad a respektujeme zákon týkající se ekologické likvidace odpadů. Této oblasti se týkají i žákovské projekty.

Člověk a svět práce

realizace průřezového tématu spočívá v získání klíčových kompetencí, které umožní absolventovi střední školy uplatnit se ve světě práce, tzn. naučit se rozhodování o svém budoucím životě, zejména profesní orientaci. Žáci musí být vedeni k osvojení kompetence aktivně rozhodovat o vlastní profesní kariéře (uplatnit se na trhu práce, flexibilně se přizpůsobit změnám, neustále se vzdělávat a rozvíjet, neustrnout, naučit se kriticky posuzovat své kvality a předpoklady a konstruktivně zvažovat možnosti seberealizace). Kdo není schopen pochopit význam profesní mobility, nemá šanci. Nesmírně důležitý je i nácvik řešení situací souvisejících s hledáním zaměstnání, kontaktů s úřady, s firmami – budoucími zaměstnavateli, což předpokládá schopnost rychle se orientovat v platné legislativě, umět komunikovat v českém i cizím jazyce a efektivně využívat informační a komunikační technologie. Naši žáci mají možnost navazovat kontakty v rámci odborného výcviku, realizujeme exkurze na úřadech práce. Našich vzdělávacích aktivit se účastní sociální partneři z obchodních organizací (viz naše analytická studie).

Člověk a IKT

Člověk 21. století se bez informačních a komunikačních technologií prakticky neobejde. Staly se běžnou součástí jeho každodenního života a pronikly prakticky do všech oborů a činností, na všech úrovních.

Je nutné, aby absolventi byli připraveni využívat prostředky IKT pro praktické úkoly řešené v rámci zvolené profese, ale i v činnostech, které člověk vykonává běžně v osobním životě. Naše škola je díky dobrému materiálnímu i personálnímu vybavení

schopna poskytnout v této oblasti žákům maximum (využití PC v odborných i všeobecně vzdělávacích předmětech, volný přístup žáků na internet v průběhu výuky i po vyučování, výuka na interaktivních tabulích, práce s reprodukcí technikou, moderní výukové programy).

Spousta žáků vítá možnost naučit se vyhledávat informace na internetu, pracovat s grafickými i jinými programy, připravovat si své prezentace či psát obchodní dopisy na PC, komunikovat s přáteli i s okolním světem. Berou tuto oblast jako přirozenou součást každodenního života. Jako zdroje informací jsou schopni využívat různá média, která jsou pro starší generaci obtížně přijatelná.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje osvojení si základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií a také získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit komunikační záměr, případně je asociovat s jinými sděleními.

Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby vhodného média jako prostředku pro naplnění potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Člověk a zdravý životní styl

Tomuto tématu věnuje naše škola již řadu let značnou pozornost. Plně si uvědomujeme dopad nezdravého životního stylu na délku a kvalitu života, na život samotného jedince ale i jeho nejbližšího okolí a v podstatě i na celou společnost.

Z výše uvedených důvodů se téma „Zdravý životní styl moderního člověka“ prolíná nejen běžnou výukou v průběhu celého školního roku, ale stalo se i naším ústředním tématem pro projektový týden, zařazený do výuky I. ročníku. Na jeho přípravě i realizaci se podílejí žáci, učitelé řady předmětů, lékaři, ale i pracovníci školní kuchyně. Velmi nás motivovaly i průzkumy kvality stravování středoškolské mládeže, které nevyznívají nikterak příznivě. Žáci si osvojí správné stravovací návyky, zvládnou základy zdravé výživy, budou poučeni o poruchách příjmu potravy a jejich důsledcích, budou mít možnost i osobních setkání, rozhovorů, diskusí s léčenými dívkami a hochy, naučí se vážit si svého zdraví, pečovat o něj, brát za něj zodpovědnost, pochopí nezbytnost pohybové aktivity.

Etický kodex

Vzhledem k současným neuspokojivým poměrům ve společnosti a vyučovaným oborům na naší škole, jsme se rozhodli zařadit do našeho ŠVP ještě další téma, které považujeme za stěžejní a bylo dlouho v naší společnosti neprávem opomíjené a nedocenené.

Vzhledem k tomu, že mnozí rodiče nemají čas věnovat se náležitě svým dětem nebo jsou bez potřebných předpokladů, víme, že je musí suplovat škola.

Proto uvedené téma nenásilně začleňujeme do všech vyučovaných předmětů i do volnočasových aktivit a snažíme se na žáky působit všemi prostředky, kdykoliv je to možné a vhodné. Dbáme především na kladný osobní příklad, nabízíme spolupráci různých odborníků z řad lékařů, psychologů, vrcholových sportovců, umělců a dalších vzdělaných lidí, využíváme i netradiční možnosti jako je náš každoroční školní ples, kam přicházejí i naši bývalí žáci, povídají o svých úspěších a působí na své mladší kolegy. Pro žáky ubytované v Domově mládeže se pořádají besedy „Křesla pro hosty“. Při výzdobě školy a na workshopech se prezentují ti „šikovní“ se svými výtvary, které nás ostatní učí vytvářet, zapojujeme se do charitativních akcí ve prospěch potřebných, věnujeme se společenské výchově a kultuře osobního projevu vůbec.

Víme, že základem všeho je hodnotová orientace, stejně důležité jsou i kladné charakterové-volní vlastnosti, jako je čestnost, pracovitost, cílevědomost, píle, vytrvalost, pravdomluvnost a statečnost, ale i zdvořilost, slušnost, snášenlivost, tolerantnost, solidarita a lidská důstojnost obecně. Ty se snažíme v našich žácích

objevit, rozvíjet a upevňovat. Chceme jim dokázat, že je normální být morální a charakterní.

Metody výuky

Pojetí výukových metod v našem ŠVP sleduje linii moderní pedagogiky, která respektuje aktivitu a samostatné úsilí žáka jako určující tendenci rozvíjející se osobnosti, která se ovšem neobejde bez porozumění, péče a pomoci ze strany učitele. Jsme si vědomi, že výuková metoda nepůsobí izolovaně, ale je začleněna do edukačního systému jako jeho důležitý prvek, jehož působením výchova postupuje žádoucím směrem. V současné informační společnosti, pro níž je charakteristický obrovský nárůst informací, vyžadující novou úroveň gramotnosti i vyšší kulturu vzdělávání, je nutné spojovat převratné inovace s osvědčenými tradicemi, jak to vyžaduje sám život. Proto jsme v našem ŠVP neopomenuli klasické výukové metody, ale také jsme věnovali značnou pozornost aktivizujícím metodám. Snažíme se o to, aby naši pedagogové co nejvíce využívali rozmanité metody, techniky, postupy a prostředky a podle svých možností je prohlubovali, rozšiřovali. Přispíváme tak k utváření nového pedagogického myšlení.

V našem ŠVP jsou zastoupeny všechny skupiny výukových metod:

- klasické výukové metody: slovní, názorně-demonstrační, dovednostně praktické
- aktivizující metody i komplexní výukové metody

(Blíže viz pojetí jednotlivých vyučovacích předmětů).

Organizace výuky

Realizace teoretického vyučování

Mimo běžné (frontální) vyučování zařazujeme i jiné organizační formy výuky.

Realizujeme výuku ve spolupráci se sociálními partnery – návštěvy obchodní sítě (přednášky, praktické ukázky), exkurze do výrobních závodů, aktivní účast odborníků z praxe v některých vyučovacích hodinách, při závěrečných zkouškách, ve spolupráci s FN Bohunice přednášky a diskuse s odbornou lékařkou, dietní sestrou a pacienty k problematice týkající se poruch příjmu potravy, zdravé výživy, zdravého životního stylu. Pro žáky I. ročníků chystáme projektový týden s problematikou zdravého životního stylu.

Realizace praktického vyučování

Praktické vyučování probíhá v odborných učebnách školy a na smluvních pracovištích pod vedením učitelů odborného výcviku a instruktorů. Odborný výcvik je realizován formou skupinové výuky – Tesco, Interspar, Hypernova, Globus nebo formou individuální výuky – Maloobchodní síť Brněnka, OBI, Albert, Cimrman, Kars, Baumax, Kaufland, Vichr aj.

Odborné učebny školy jsou vybaveny výukovými vzorky zboží, elektronickými pokladnami, elektronickými váhami, audiovizuální technikou.

Vzdělání učitelů odborného výcviku odpovídá stanoveným požadavkům.

Důsledně je dodržována bezpečnost práce.

Ukončování vzdělávání

Závěrečná zkouška probíhá na naší škole v rámci projektu Kvalita I – nová závěrečná zkouška (v souladu s platnou legislativou – vyhláška č.47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem). Projekt je financován z Evropského sociálního fondu a rozpočtu ČR, řídí ho MŠMT. Zkouška je založena na jednotném zadání, od něhož se očekává, že přinese na jedné straně lepší úroveň a na straně druhé také vzájemnou srovnatelnost výsledků.

V oborech vzdělání s výučním listem tak probíhá stejně významná změna jako v oborech maturitních.

Jednotlivé samostatně klasifikované zkoušky závěrečné zkoušky se konají v pořadí:

- písemná zkouška (zbožiznalství, ekonomika, obchodní provoz, písemná a elektronická komunikace, daňová evidence)
- praktická zkouška (1 den odborné pracoviště, 1 den učebna, získané odborné znalosti a dovednosti, cizí jazyk)
- ústní zkouška (zbožiznalství, ekonomika, obchodní provoz, podotázky ze světa práce)

Hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení žáků je nedílnou součástí vyučovacího procesu. Je to náročná a složitá činnost, kterou je nutné vykonávat s maximální objektivitou, citlivostí a taktem. Smyslem hodnocení je informovat žáka, do jaké míry zvládl učivo, v čem by se měl zlepšit a jakým způsobem toho dosáhnout. Hodnocení by mělo být pro žáka povzbuzením a motivací k další práci. Pro učitele představuje hodnocení zpětnou vazbu. Vypovídá nejen o žácích, ale i o jeho vlastní práci a mělo by ho podněcovat k hledání dalších postupů a prostředků.

Učitel si musí ujasnit:

- co má hodnotit (osnovy, standardy, kurikula)
- jakým způsobem získá objektivní podklady pro toto hodnocení (formy)
- jakým způsobem toto hodnocení provede (známkování, slovní hodnocení,...)
- obsahovou náplň jednotlivých kritérií hodnocení

Při hodnocení se tedy vychází z profilu absolventa příslušného oboru vzdělání, hodnotí se kompetence, které si měl žák osvojit, zvládnout. Jejich kvantita i kvalita. Hodnocení musí plnit funkci motivační, informativní i výchovnou.

Důležitou součástí je i sebehodnocení a sebeposuzování, které by žáci na středním stupni vzdělávání měli úspěšně zvládnout, neboť vede k sebereflexi.

Formy hodnocení

stanovení forem hodnocení v konkrétních předmětech, ročnících,... (ústní, písemná, prezentační, didaktické testy, hodnocení individuální a skupinové – nejlépe slovní metodou *první skupina zvládla úkol, ...* nebo formou vzájemného hodnocení *kdo podle vás byl ...*)

Způsoby hodnocení

stanovení způsobů hodnocení, které budou využívány při hodnocení žákova výkonu (známkování, slovní hodnocení, případně jejich kombinace, bodový systém, eventuálně procentuální vyjádření), a to v konkrétních ročnících, předmětech.

Kritéria hodnocení

stanovení kritérií hodnocení (obecně platné a při hodnocení využívané), je třeba je promyslet a dodržovat, aby hodnocení bylo spravedlivé

- stupeň 1 = žák používá správné a racionální metody pro objasnění problému, vyjadřuje se správně, logicky, umí používat odbornou terminologii, pracuje rychle, jistě, přesně, je komunikativní
- stupeň 2 = žák používá správné metody pro objasnění problému, občas zaváhá, ale najde správné řešení, v průběhu realizace úkolu nabývá větší jistoty, má dobrý odhad, vyjadřuje se správně
- stupeň 3 = žák pracuje metodou pokus – omyl, umí však poznat chybu a opravit se, občas potřebuje radu, povzbuzení, usměrnění, občas nezvládne ani odbornou terminologii, zaváhá, je však schopen s pomocí učitele, případně spolužáků úkol dokončit, jeho projev je nesouvislý
- stupeň 4 = žák se sice snaží, ale přes veškerou snahu nedokáže sám objasnit problém, alespoň ne dobře, potřebuje nápovědu, vedení, neorientuje se ani v odborné terminologii, často chybuje, občas se chytne a zareaguje, zrealizuje alespoň část úkolu, obvykle však jen na dostatečné úrovni

- stupeň 5 = žák nedokáže splnit zadaný úkol, není schopen na něm pracovat, ani když ho učitel vede a usměrňuje, nesnaží se mu porozumět, nezvládá odbornou terminologii, má nedostatečnou slovní zásobu, neumí se vyjadřovat. Je nutné posoudit, nejde-li o žáka se SVP (speciálními vzdělávacími potřebami) – potom je třeba zvážit obezřetně verdikt, což ovšem neznamená, že tento žák nemůže být hodnocen stupněm nedostatečný.

Požadavky na BOZP

Škola vychází z platných právních předpisů.

2. Konkrétní příklad charakteristiky školního vzdělávacího programu:

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**
Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**
Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**
Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**
Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem**

1. Základní pojetí vzdělávacího programu

Učební obor 23-68-H/001 automechanik je určen pro profesní přípravu kvalifikovaných odborníků pro diagnostiku, opravy a údržbu silničních motorových vozidel, kteří najdou své uplatnění především v autoopravárenství, při výrobě automobilů, v dopravní infrastruktuře a dalších příbuzných strojírenských oborech.

Hlavním cílem vzdělávacího programu je připravit žáky tak, aby dosáhli takového stupně odborných znalostí a dovedností, aby byli schopni samostatně a iniciativně řešit praktické úkoly při dodržování všech technologických postupů, norem a pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Výuka se skládá z teoretických vyučovacích předmětů a částí modulů realizovaných v učebnách školy, odborných učebnách a laboratořích a z odborného výcviku realizovaného ve školních dílnách nebo na pracovištích autoopraven. Při výuce se pravidelně střídají týdny teorie a praxe.

Odborná část výuky je prováděna formou modulů. Jedinou výjimkou je předmět řízení motorových vozidel, který svým charakterem neumožňuje začlenění do samostatného modulu. Moduly zastřešují veškerou odbornou teoretickou i praktickou výuku formou návaznosti teoretické výuky na následné praktické ověření dovedností dané problematiky v reálném časovém úseku, v rámci klasického střídání týdne teoretické a týdne praktické výuky. Moduly jsou koncipovány jako samostatné obsahově vymezené celky, ve kterých současně probíhá teoretická i praktická výuka k danému tématu. Výuku jednotlivých modulů uzavírají jednotná hodnocení, která stanoví míru zvládnutí dané problematiky jak v části teoretické, tak praktické. Moduly jsou členěny dle náročnosti a požadované návaznosti do ročníků.

2. Podmínky přijetí ke studiu

2.1 Vědomostní předpoklady

Ukončení povinné školní docházky a splnění přijímacích kritérií, z nichž kromě studijního prospěchu se hodnotí dále účast na vědomostních soutěžích v rámci základní školy, případně se hodnotí test jazykových schopností (mateřský jazyk a jeden cizí jazyk) a test matematicko-fyzikálních znalostí.

2.2 Zdravotní předpoklady

Pro přijetí do učebního oboru automechanik jsou ze zdravotního hlediska nevhodné:

- poruchy pohybového systému, které omezují práce ve vynucených polohách a práce vyžadující manuální zručnost (tj. postižení páteře, stavy po operaci páteře s následnou poruchou funkce, postižení dolních končetin, stavy po úrazech, kongenitálních luxacích kyčlí s přetrvávajícími funkčními potížemi, varixy dolních končetin, postižení horních končetin omezující funkce velkých a malých kloubů, omezení manuální zručnosti)
- chronická a alergická onemocnění kůže, vleklé dermatózy, ekzémy, přecitlivělost na chemická i mechanická dráždiva, oleje
- chronická, recidivující a alergická onemocnění dýchacích orgánů, astma bronchiále s poruchou ventilačních funkcí
- poruchy imunity, nemoci srdce, vleklé zánětlivé stavy a chlopňové vady
- onemocnění zažívacího ústrojí vyžadující dietní stravování, omezení fyzické námahy
- onemocnění urologického systému nebo stavů s výraznou poruchou funkce ledvin
- nemoci nervové, záchvatové stavy, kolapsové stavy provázené poruchou koordinace
- poruchy psychické a neurózy závažnějšího charakteru
- poruchy krvetvorby a hemokoagulace, poruchy smyslů (zraku a sluchu)
- poruchy sluchu s ostrostí sluchovou pro šepot každého ucha pod 3m
- porucha zraku – vyžaduje se zraková ostrost 5/10 aj.č.1 oboustranně s případnou korekcí do $\pm 3D$

Do učebního oboru mohou být přijati pouze uchazeči, jejichž zdravotní způsobilost posoudil a na přihlášce potvrdil praktický lékař pro děti a dorost.

3. Organizace výuky

Studium je organizováno jako tříleté denní. Organizace výuky se řídí legislativními předpisy, zejména zák. č. 561 /2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláškou č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. Základní formou organizace výuky je týden odborné a všeobecně vzdělávající teorie a týden odborné praxe.

Teoretická výuka (odborná i všeobecně vzdělávací) se realizuje kromě klasické výuky v systému vyučovacích hodin i formou exkurzí, kurzů a dalších výchovně-vzdělávacích akcí, jako jsou besedy, diskuse, sportovní dny, výchovné koncerty atd.

Odborný výcvik je z větší části realizován v dílnách ISSA Brno. Výuka I. a II. ročníku je prováděna na pracovišti Dunajevského 1, III. ročník na pracovišti Křížkova 15. V průběhu II. a III. ročníku vykonávají skupiny žáků pod vedením

UOV odborný výcvik ve firmách se zaměřením na opravy motorových vozidel. V závěru III. ročníku absolvují žáci samostatně odbornou praxi v rozsahu dvaceti pracovních dní na pracovištích firem, kde získají základní návyky v reálném pracovním prostředí, zopakují a prohloubí vědomosti a dovednosti v celém rozsahu odborné výuky a v neposlední řadě získají možnost zaměstnání po ukončení studia.

4. Metodika výuky

Odpovídá základním obecným vzdělávacím cílům a je specifikována vzhledem k jednotlivým předmětům nebo modulům.

V oblasti teorie je klíčovou záležitostí naučit žáky samostatné práce s informacemi, naučit způsobům efektivního studia a aplikace získaných informací. Stejně významnou záležitostí je motivace žáků a všestranné posilování jejich volných vlastností. Účinnými metodami v tomto směru je problémové učení, týmová práce, diskuse, samostatné prezentace až po vytváření žákovských projektů. Systematicky by se měli propojovat poznatky z jednotlivých vzdělávacích oblastí do vyšších a komplexnějších celků. Metodika výuky bude zvolena i vzhledem k mentálnímu vývoji a somatickému stavu žáků, zohledňováni budou i žáci se zdravotním, případně sociálním znevýhodněním

V části odborného výcviku je kladen důraz na řešení komplexních problémů v oblasti opravárenství motorových vozidel. Žáci se tak setkají s běžnými typy závad různých částí motorových vozidel a zvládají nejčastější úkony spojené s diagnostikou, údržbou a seřizením motorových vozidel. Velmi důležitou částí odborného výcviku je praxe žáků, probíhající v provozních podmínkách ve spolupráci s podnikatelskou sférou.

5. Stěžejní metody výuky

Významné místo ve výuce má dialog, diskuse a tzv. problémové učení. Přes individuální stránky procesu poznání je zdůrazňován význam týmové práce a kooperace. K aktivaci a motivaci žáků slouží praktické práce, ročníkové práce, prezentace a soutěže.

6. Závěrečná zkouška, hodnocení žáků a diagnostika

Základ pro hodnocení chování a prospěchu ve výuce tvoří výše citovaný zákon a vyhláška a dále klasifikační řád, který je součástí školního řádu, který sjednocuje požadavky z teoretického i praktického vyučování. Různé formy hodnocení – písemné, ústní, testy s uzavřenými nebo otevřenými úlohami, sebehodnocení, spolu s různým způsobem hodnocení – známkování, slovní hodnocení, bodový systém – směřuje k posouzení zvládnutí základních kompetencí.

Nedílnou součástí hodnocení odborných znalostí a dovedností žáků je soutěž AUTOMECHANIK JUNIOR, která se skládá ze tří úrovní: školního, krajského a celostátního kola. Jednotlivá kola obsahují testovou, poznávací a praktickou část soutěže.

Závěrečná zkouška je realizována dle jednotného zadání závěrečných zkoušek oboru automechanik. Zkouška se skládá ze tří částí:

1. Písemná zkouška je rozdělena do dvou částí a trvá max. 240 minut, z toho:

a) test na PC – z databáze se náhodně vybere 100 otázek, čas na

vypracování max. 60 minut

b) písemná část – žáci si volí jedno téma, čas na vypracování max. 180

2. Praktická zkouška probíhá na 7 pracovištích odborného výcviku, kde žáci plní jeden úkol (učivo prvního ročníku - pracoviště č.7), nebo dva úkoly (učivo druhého a třetího ročníku – pracoviště č.1 – 6). Žák je povinen absolvovat všechna pracoviště.

3. Ústní zkouška obsahuje 30 témat, z nichž si žák jedno téma vylosuje. Ke každému tématu se přiřazuje jedna podotázka ze světa práce, která je součástí jednotného zadání. Zařazení druhé podotázky mimo jednotné zadání je v kompetenci ředitele školy.

6.1 Způsoby hodnocení teoretického vyučování

Hodnocení ve všeobecně vzdělávacích předmětech a teoretické výuce odborných modulů se provádí formou ústní a písemnou. Písemné hodnocení je formou otevřených úloh nebo testem, dále se hodnotí samostatné domácí práce a referáty. Kromě faktických znalostí se hodnotí i forma vyjadřování a vystupování. U písemných prací se zohledňuje i grafická stránka. Dále se hodnotí aktivita v hodinách.

6.2 Způsoby hodnocení odborného výcviku

Z důvodu relativně malého počtu žáků v UVS je v části odborného výcviku kladen důraz na individuální hodnocení jednotlivých žáků. Velmi často je v odborném výcviku používán bodový systém hodnocení pracovních úkolů, který je použit také v hodnocení odborných soutěží a závěrečných zkoušek.

6.3 Způsoby hodnocení na odloučených a provozních pracovištích

Na odloučených pracovištích, kde vykonávají praxi celé skupiny žáků i s UOV, je způsob hodnocení stejný jako ve školních dílnách. Hodnocení žáků na provozních pracovištích probíhá na základě komunikace mezi VUOV a instruktorem (zaměstnancem firmy). Hodnocení žáků je zcela individuální, převládá zde slovní hodnocení a sebehodnocení.

6.4 Způsoby hodnocení klíčových kompetencí

Hodnocení občanských a klíčových kompetencí je začleněno do jednotlivých předmětů a většinou se jedná o komplexnější posouzení a hodnocení, jak žák komunikuje, jak je schopen spolupracovat interaktivně v kolektivu, jak využívá výpočetní techniku, jak využívá numerických znalostí a jak je schopen prezentovat své znalosti a dovednosti pro potřeby praxe.

6.5 Způsoby hodnocení průřezových témat

Hodnocení průřezových témat je obsaženo v náplni jednotlivých předmětů, z nichž některé tato témata probírají a hodnotí zevrubněji. Téma občan v demokratické společnosti je analyzováno zejména v předmětu občanská nauka, který se podílí nejvíce na formování osobnosti, hodnotí se zejména jeho postoje a celková orientace. Hodnocení je prováděno formou výměny

názorů a diskusí.

Téma člověk a životní prostředí je probíráno a hodnoceno v předmětu základy ekologie a biologie. Hodnotí se nejen dílčí poznatky, ale zejména aktivní postoj jednotlivce v otázce ochrany životního prostředí. Téma člověk a svět práce je obsaženo zejména v předmětu základy ekonomiky. Hodnotí se především schopnost ústně a písemně prezentovat se při jednání, mít představu o pracovních možnostech v daném regionu, orientovat se v příslušných partiích Zákoníku práce. Hodnocení zvládnutí informačních a komunikačních technologií probíhá formou testů po každém modelu a na základě projektu na zadané téma.

I tato podkapitola bude předmětem cvičení

7. Požadavky na bezpečnost, ochranu zdraví při práci, hygienu práce a požární ochranu

Součástí teoretického a praktického vyučování je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a hygieny a hygieny práce. Při výuce se vychází z platných předpisů, zákonů, prováděcích vládních nařízeních, vyhlášek a norem, dále z všeobecných bezpečnostních zásad až ke konkrétním zásadám pro učební obor automechanik. Žáci jsou při práci vedeni zejména k dodržování předepsaných technologických postupů a používání osobních ochranných pracovních prostředků. Při nástupu do prvního ročníku prochází žáci celodenním komplexním školením v oblasti bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a požární ochrany. Další školení získají žáci vždy při příchodu na nové dílenské pracoviště, do laboratoře a speciálních učeben.

8. Charakteristika obsahu vzdělávacího programu

8.1 Všeobecné vzdělávání

8.1.1 Jazyková komunikace

Jazyková komunikace se realizuje v předmětu český jazyk a v cizích jazycích, navazuje na učivo základní školy, prohlubuje a rozvíjí jazykové znalosti, napomáhá k rozvoji procesu pochopení druhých i sebe sama, kultivuje myšlení, logiku, přispívá k rozvoji citové stránky osobnosti. Prostřednictvím mateřského jazyka a cizího jazyka jsou osvojovány kulturní hodnoty vlastního i cizího národa.

8.1.2 Společenskovědní vzdělávání

Společenskovědní vzdělávání se naplňuje v předmětu občanská nauka, který propojuje poznatky z několika společenskovědních disciplín, s cílem připravit žáky pro aktivní občanský život v demokratické společnosti. Je významným nástrojem pro ovlivnění hodnotové orientace žáků.

8.1.3 Estetické vzdělávání

Estetické vzdělávání se realizuje v předmětu literární a estetická výchova

s akcentem na rozvoj estetických hodnot a norem. Žáci jsou nejen seznamováni s různými druhy a styly umění, zejména s literárním uměním, ale jsou vedeni k tomu, aby projevíli sami své estetické chápání a cítění samostatnou tvorbou.

8.1.4 Matematické vzdělávání

Matematické vzdělávání podstatně ovlivňuje kognitivní procesy, zejména logické myšlení, práci se symboly, paměť a představivost, je důležitým předmětem vzhledem jak k technické praxi, tak i pro posuzování a vyhodnocování reálných situací praktického života.

8.1.5 Přírodovědné vzdělávání

Přírodovědné vzdělání obsahuje poznatky z fyziky, chemie, biologie a ekologie a je pojato tak, aby žáci pochopili vzájemnou souvislost jevů v přírodě, že i společnost je součástí přírodního řádu, který má své zákonitosti. Cílem přírodovědného vzdělání není jen poznání těchto zákonitostí, ale i vytvoření pozitivní hodnotové orientace k přírodě.

8.1.6 Ekonomické vzdělávání

Ekonomické vzdělávání v předmětu základy ekonomiky seznamuje žáky se základy tržní ekonomiky, rozvíjí jejich ekonomické myšlení, připravuje je pro případné podnikání, poskytuje žákům odborné znalosti pro uplatnění na trhu práce.

8.1.7 Vzdělávání v informačních technologiích

Práce s počítačem v předmětu informační technologie umožňuje žákům využívat na uživatelské úrovni operační systém, základní kancelářský software a pracovat s dalším běžným aplikačním programovým vybavením. Na základě dalšího vzdělávání lze zvládnout i složitější programy, vzhledem k některým předmětům teorii i při aplikacích v diagnostické praxi.

8.1.8 Vzdělávání v oblasti tělesné kultury

Vzdělávání v oblasti tělesné kultury se realizuje v předmětu tělesná výchova, kde jsou žáci vedeni k provádění pravidelných pohybových činností, ke kompenzování negativních vlivů způsobu života, rovněž jsou vybavováni znalostmi a dovednostmi potřebnými k preventivní péči o zdraví a bezpečnost.

8.2 Odborné vzdělávání

Je tvořeno odbornými vzdělávacími moduly, které sestávají z výuky odborné teorie a odborného výcviku. Hlavním cílem zařazení odborných vzdělávacích modulů je obsahové a časové přizpůsobení odborné teorie a praxe. Konkrétní informace jsou obsaženy v části ŠVP nazvané „Charakteristika vzdělávacích modulů“.

9. Způsoby začlenění průřezových témat

9.1 Občan v demokratické společnosti

Teoreticky i prakticky se toto téma realizuje především ve všeobecně vzdělávací složce, zejména v občanské nauce, ve výuce jazyků, v estetickém vzdělávání. Kromě poznatků základů občanské gramotnosti v jednotlivých předmětech (rozvoj osobnosti, mezilidská komunikace, struktura společnosti, historie společnosti, politický a právní systém, morálka, svoboda, odpovědnost) je toto téma prohlubováno i v odborných předmětech a odborné praxi. Zejména je kladen důraz na zodpovědný a aktivní přístup v práci, je vyzvedávána snaha dosáhnout mistrovství ve svém oboru nejen hloubkou znalostí a dovedností ve vlastním oboru, ale i poznáním mezioborových souvislostí s jejich vazbou na celospolečenské dění.

9.2 Člověk a životní prostředí

Poznatkové základy se vytvářejí v předmětu biologie, chemie a ekologie, kultivace žáka v tom smyslu, aby si vážil a měl úctu k živé i neživé přírodě pak v občanské nauce a estetické výchově. Cílem je vytvořit u žáků nejen přesvědčení o ochraně životního prostředí, ale aktivní vztah ve smyslu volby takových činností, technologických metod a pracovních postupů, které by nepoškozovaly životní prostředí. Konkrétně v profesi automechanika to znamená šetrné a hospodárné zacházení se škodlivými látkami a odpady a dodržování zásad uskladňování a používání paliv, maziv, kapalných náplní a ostatních látek používaných v autoopravárenství.

9.3 Člověk a svět práce

Téma se realizuje zejména v ekonomice (trh práce, vybrané kapitoly ze Zákoníku práce, podstata a formy podnikání), v občanské nauce (odpovědnost za vlastní budoucnost) a v českém jazyce (formulace žádosti o zaměstnání, strukturovaný životopis, prezentace před možným zaměstnavatelem), v odborných předmětech (možnost uplatnění, situace v regionu, možnosti dalšího vzdělávání a rekvalifikace) a odborné výuce (praxe žáků na pracovištích firem).

9.4 Informační a komunikační technologie

Toto téma se realizuje v samostatném předmětu, ale prostupuje i do dalších předmětů. Díky počítačovým technologiím je možné rychlé vyhledávání nejrůznějších informací, jejich efektivní zpracování a přehledná forma prezentace. IT zefektivňují i samotný proces výuky a hodnocení. Počítačové programy doplňují všechny vyučovací předměty, jsou schopné propojit slovo s obrazem a pohybem. V oblasti odborné výuky se rozvíjí aplikované znalosti především v částech technické dokumentace a diagnostiky.

10. Způsoby rozvoje občanských a klíčových kompetencí ve výuce

10.1 Občanské kompetence

Občanské kompetence se rozvíjejí zejména v předmětech občanská nauka, estetická a literární výuka, základy biologie a ekologie a ve výuce jazyků s cílem probudit u žáků zájem o společenské dění, naučit je orientovat ve společenských vztazích a tyto zasadit do širších evropských a světových souvislostí. Dominantu tvoří zejména globální problémy související s ochranou životního prostředí v duchu udržitelného rozvoje a chápání života jako nejvyšší hodnoty. Spolu s posilováním pocitu hrdosti na vlastní historii jsou vyzvedávány i jiné kultury a význam aktivní tolerance k těmto kulturám. Kvalita občanských kompetencí není poměřována jen rozsahem poznatků, ale zejména postoji, hodnotovou orientací, schopností vlastního úsudku a kritického myšlení vůbec.

10.2 Komunikativní kompetence

Komunikativní kompetence se rozvíjejí zejména ve výuce českého a cizího jazyka, v občanské a estetické výchově, ale realizují se i v odborných předmětech a modulech. Spolu s prohlubováním gramatických a stylistických schopností je žák veden k tomu, aby dokázal kulturně a věcně komunikovat při různých příležitostech – v neoficiálním i oficiálním styku, aby byl schopen vyslechnout druhé, ale i asertivně prezentovat svůj názor. Součástí komunikativní kompetence je i vypracování textů na běžná i odborná témata (osobní dopis, životopis, žádost o zaměstnání, technický popis, technická zpráva).

10.3 Personální kompetence

Personální kompetence jsou rozvíjeny v rámci partií občanské nauky, zejména v oblasti psychologie osobnosti s cílem sebepoznání a sebehodnocení. Na základě sebepoznání žák může lépe volit vhodné techniky učení a duševní práce. Systematicky je veden ke kritickému hodnocení výsledků svého učení a práce. Cílem všech předmětů je naučit žáka plánovat své aktivity, stanovit si priority i prostředky k jejich dosažení. Během studia se tak vytváří základ k dalšímu vzdělávání, ať už v organizovaných formách studia nebo samostudiem.

10.4 Sociální kompetence

Sociální kompetence jsou rozvíjeny napříč všemi předměty a moduly. Jedná se o rozvoj takových schopností, jako je týmová spolupráce, přijímání jednotlivých rolí v týmu, zodpovědné plnění svěřených úkolů, pozitivní řešení konfliktů v mezilidských vztazích, samostatný a tvůrčí přístup k zadanému úkolu. Dále se jedná o plánování a průběžnou kontrolu úkolů, případně korekci jejich řešení. Tyto sociální kompetence lze rozvíjet jak v teoretických předmětech při určitých modelových situacích, např. v ekonomice při založení a vedení fiktivní firmy, tak i v modulech praktického vyučování.

10.5 Kompetence v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií

Tyto kompetence se systematicky rozvíjejí v předmětu informační technologie, kde je žák seznamován se základním počítačovým vybavením a základními textovými editory. V návaznosti na tento základ se učí používat nové aplikace v ostatních předmětech a pracovat s dalšími prameny informací, jako je zejména internet. Tyto znalosti pak aplikuje zejména v diagnostické praxi a při používání náročnějších programů, jako je např. Autocad.

10.6 Matematické kompetence

Bezprostředně se rozvíjejí v matematice a fyzice a v aplikované podobě v odborných technických předmětech. Žák se naučí správně používat pojmy, jednotky, vztahy při řešení praktických úkolů. Rovněž zvládne různé formy grafického vyjádření, zejména tabulky, schémata a grafy. Matematické kompetence rovněž rozvíjejí logiku a preciznost myšlení.

10.7 Kompetence k pracovnímu uplatnění

Tyto kompetence se rozvíjejí zejména v tématu „Úvod do světa“, které je realizováno zejména v občanské nauce, základech ekonomiky, českém jazyce a dalších odborných modulech. Jedná se zejména o vytvoření pozitivního a odpovědného vztahu k práci vůbec a dále o získání reálné představy o konkrétních podmínkách práce v oboru, pracovních nabídkách v regionu, možnostech kariérního růstu, dalšího vzdělávání, případně rekvalifikace. Kromě orientace v nabídkách a hledání uplatnění jsou žáci připravováni i pro komunikaci s budoucím zaměstnavatelem. V základech ekonomiky získávají žáci také informace o možnostech vlastního podnikání.

11. Vzdělávání žáků se specifickými potřebami

Jedná se většinou o poruchy v procesu učení, které jsou diagnostikovány a specifikovány odborníky z pedagogicko-psychologických poraden. Podle charakteru poruchy a podle předmětu, kterého se týkají, jsou přijímána kompenzační opatření – v jazycích se dává přednost ústním projevům před písemnými, v matematice se volí jednodušší varianty příkladů, obecně se prodlužuje čas na přípravu a vlastní výkon, případně se volí mírnější hodnocení a klasifikace, v odborných předmětech jsou využívány nekonfliktní způsoby zkoušení a hodnocení žáků a v praktické výuce je kladen důraz na osobní kontakt žáka a učitele, který je umožněn nízkým počtem žáků ve skupině.

2.4 Učební plán ŠVP

Učební plán tvoří organizační rámec ŠVP. Vychází z rámcového rozvržení obsahu vzdělávání uvedeného v RVP příslušného oboru vzdělání, které stanoví závazné proporce mezi vzdělávacími oblastmi a okruhy vzdělávání a jejich minimální týdenní i celkové počty vyučovacích hodin za studium. Nejdříve musí škola posoudit, zda bude vzdělávání organizovat **předmětově** nebo **modulárně (modulově)** nebo **kombinací obou způsobů**.

V případě předmětové konstrukce uč. Plánu musí být v pedagogickém sboru ujasněny otázky vztahující se k tvorbě integrovaných předmětů, mezipředmětových vztahů, vzájemné provázanosti obsahu všeobecného a odborného vzdělávání i vzdělávání teoretického a praktického apod.

V případě **modulové konstrukce** je třeba se zaměřit na vazby mezi kompetencemi a vzdělávacími cíli vyjádřenými v profilu absolventa a systémem modulů, které budou v ŠVP realizovány. Neméně důležité je zvážení vzájemné vazby mezi jednotlivými moduly, provázanost všeobecného a odborného vzdělávání i vazby mezi teoretickým a praktickým vzděláním. Modulový systém u nás zatím není běžně využíván.

Při modulovém uspořádání ŠVP se tvoří **matice modulů**- grafický přehled všech vzdělávacích modulů, jejich hodinové dotace a plánované rozvržení do ročníků. Je nutné, aby vzdělávací moduly zařazené v matici obsahově pokrývaly vzdělávací oblasti a okruhy vymezené v RVP oboru vzdělání.

V případě **předmětové konstrukce** je obsahem učebního plánu výčet všech vyučovacích předmětů, jejich hodinové dotace a rozvržení do ročníků, celkové počty hodin (týdně, za období apod.)v jednotlivých ročnících i celkem za studium. To stejně platí i pro modulovou konstrukci učebního plánu. Uvádí se výčet všech vzdělávacích modulů, jejich hodinová dotace a rozvržení do ročníků, celkové počty vyučovacích hodin (týdně, za období apod.) v jednotlivých ročnících i celkem za studium.

V učebním plánu se uvádí i další aktivity školy, které jsou součástí vzdělávání- sportovní kurzy, projektové vyučování, odborná praxe. Stanovuje také formu a podíl praktického vyučování i skladbu závěrečné zkoušky a profilové části maturitní zkoušky.

Vyučovací předměty jsou rozděleny na **povinné volitelné a nepovinné, čímž je dána závaznost vyučovacích předmětů.**

Součástí učebního plánu je rozvržení týdnů ve školním roce a poznámky, ve kterých škola objasní některé obsahové a organizační aspekty učebního plánu a výuky.

Názvy vyučovacích předmětů a vzdělávacích modulů škola odvodí od vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů vymezených v RVP, popř. vytvoří vlastní název, který vystihuje vzdělávací obsah.

Učební plány se zpracovávají pro všechny realizované formy studia (včetně individuálních studijních plánů pro některé žáky).

Učební plán pro každý vzdělávací cyklus lze upravovat na základě vyhodnocení vzdělávacích výsledků a zkušeností z výuky.

Učební plán obsahuje:

- *Identifikační údaje.* Vzhledem k tomu, že učební plán může být používán samostatně, obsahuje nezbytné identifikační údaje(kód a název oboru vzdělání, název ŠVP, stupeň vzdělání, délka a forma studia, datum platnosti).
- *Přehled vyučovacích předmětů a jejich hodinových dotací v jednotlivých ročnících, počet hodin výuky týdně v ročníku, u dálkového studia počet konzultačních hodin.* Je to tabulka, ve které jsou do jednotlivých ročníků rozepsány kategorie a názvy vyučovacích předmětů (resp. Vzdělávacích modulů): povinné (základní, předměty specializace- pokud je ŠVP nabízí), volitelné a nepovinné. U jednotlivých předmětů (modulů) jsou stanoveny týdenní počty vyučovacích hodin v ročníku i celkové počty vyučovacích hodin za studium. V každém ročníku je uveden celkový týdenní počet vyučovacích hodin.
V rámci základních vyučovacích předmětů (modulů) se realizuje

všeobecné i odborné vzdělávání. Hranice všeobecného a odborného učiva nemusí odpovídat hranicím vyučovacích předmětů a není nutné je vymezovat.

Pro převod časového rozvržení výuky v RVP oboru vzdělání na učební plán ve ŠVP platí tyto pravidla:

- Je třeba dodržet týdenní a celkové minimální počty vyučovacích hodin pro jednotlivé vzdělávací oblasti a okruhy stanovené v RVP oboru vzdělání. Minimální počty vyučovacích hodin mohou být navýšeny z disponibilních hodin uvedených v RVP.
- Při předmětové i modulové konstrukci učebního plánu je škola povinna zařadit vyučovací předmět tělesná výchova do všech ročníků.
- Podle charakteru vzdělávacího programu se do učebního plánu zařadí příslušná forma praktického vyučování (odborný výcvik, cvičení, učební praxe odborná nebo umělecká praxe) v souladu s požadavky RVP oboru vzdělání.

- *Poznámky k učebnímu plánu.* Není nutné je uvádět. Škola je formuluje zejména v případě, kdy na základě specifických podmínek a potřeb organizace výuky považuje za účelné rozšířit poznámky, uvedené k rámcovému rozvržení obsahu vzdělávání v RVP příslušného oboru vzdělání. Je však vhodné uvést, jaký podíl praktického vyučování (v předmětech teoreticko- praktického charakteru) se bude realizovat v reálných pracovních podmínkách ve spolupráci se sociálním partnerem v regionu.
- *Přehled využití týdnů ve školním roce.* Uvádí se přehled využití týdnů a příslušných činností v období od září do června školního roku v jednotlivých ročnících (neuvádí se prázdniny, které ale do školního roku patří). Celkový časový fond školního roku je 40 vyuč. Týdnů. V posledním ročníku týdnů. vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou 37 týdnů. Zejména s jedná o vyučování podle rozpisu učiva, sportovní výcvikové kurzy, závěrečné zkoušky nebo maturitní zkoušky a časovou rezervu. Dále se zde uvádí i odborná nebo umělecká praxe (v případě vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou) a projektové týdny. Přehled využití týdnů ve školním roce ukazuje rozložení činností ve školním roce a za studium, je využitelný pro stanovení celkových hodin výuky jednotlivých předmětů.

Struktura učebního plánu (příklad- tříletý vzdělávací program)

Učební plán

Kód a název oboru vzdělání:

Název ŠVP:

Stupeň vzdělání:

Délka studia:

Forma studia:

Datum platnosti:

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	celk
A .Povinné vyučovací předměty				
a) Základní				
b) Předměty specializace				
c) Volitelné				
B. Nepovinné vyučovací předměty				

Poznámky k učebnímu plánu

Přehled využití týdnů v období září- červen školního roku

Činnost	1.ročník	2.ročník	3.ročník
Vyučování podle rozpisu učiva	33	33	33
Sportovní výcvikový kurz	1	1	-
Projektový týden	-	1	1
Závěrečná zkouška	-	-	1
Časová rezerva (opakování učiva, exkurze, kulturní akce)	6	5	5
Celkem týdnů	40	40	40

V následujícím příkladu vidíme využití týdnů ve školním roce u čtyřletého ŠVP poskytujícího střední vzdělání s maturitní zkouškou:

Činnost	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník
Využití podle rozpisu učiva	34	34	34	30
Sportovní kurz	1	-	-	-
Projektový týden	-	1	-	-
Odborná praxe	-	-	4	-
Maturitní zkouška	-	-	-	2
Časová rezerva	5	5	2	5

Stejně i tato důležitá

(opakování učiva,
výchovné akce)
Celkem týdnů

40

40

40

37

podkapitol
a bude
předměte
m cvičení

Následující strany uvádí konkrétní příklad učebního plánu.

UČEBNÍ PLÁN

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**
Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**
Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**
Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**
Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem**

Předmět/modul	Počet týdenních vyučovacích hodin			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Celke
Český jazyk	1	1	1	3
Cizí jazyk	2	2	2	6
Občanská nauka	1	1	1	3
Fyzika	1	1	1	3
Chemie	1	-	-	1
Základy biologie a ekologie	1	-	-	1
Matematika	2	1,5	1,5	5
Literární a estetická výchova	1	1	1	3
Tělesná výchova	1	1	1	3
Informační technologie	1	1	1	3
Základy ekonomiky	-	1	1	2
CELKEM VŠEOBECNÉ	12	10,5	10,5	33
Řízení motorových vozidel	-	1	1	2
Odborná teorie	5	5	5	15
Odborný výcvik	15	16	16	47
CELKEM ODBORNÉ	20	22	22	64
CELKEM	32	32,5	32,5	97
TEORIE CELKEM	17	16,5	16,5	50

Poznámky k učebnímu plánu:

1. Teoretická i praktická výuka v předmětu řízení motorových vozidel probíhá ve 2. pololetí 2. ročníku a 1. pololetí 3. ročníku. Praktická část výuky předmětu řízení motorových vozidel je organizována individuálně v rozsahu jedné týdenní vyučovací hodiny v odborném výcviku.
2. V průběhu II. a III. ročníku vykonávají skupiny žáků pod vedením UOV odborný výcvik ve firmách se zaměřením na opravy motorových vozidel v rozsahu minimálně 80 hodin. V závěru III. ročníku absolvují žáci samostatně odbornou praxi v rozsahu 120 hodin na provozních pracovištích, kde získají základní návyky na reálné pracovní prostředí, zopakují si a prohloubí vědomosti a dovednosti v celém rozsahu odborné výuky a v neposlední řadě získají možnost zaměstnání po ukončení studia.

3. Ve výuce cizího jazyka pokračuje žák ve výuce jazyka, kterému se učil na základní škole (při výuce dvou jazyků na ZŠ si volí jeden z nich).
4. Případné zařazení dalšího jazyka bude v minimální dotaci tří vyučovacích hodin za studium.

Učební plán vzdělávacích modulů

Modul	1. ročník		2. ročník		3. ročník	
	teorie	praxe	teorie	praxe	teorie	praxe
1. Technická dokumentace	30	90				
2. Technické materiály a jejich zpracování	30	90				
3. Rozebíratelné spoje	30	90				
4. Nerozebíratelné spoje	30	90				
5. Základy opravárenství	30	90				
6. Základy elektrotechniky motorových vozidel	30	90				
7. Elektrotechnika motorových vozidel			42	126		
8. Podvozky			42	126		
9. Brzdy a technická kontrola			42	126		
10. Převody			42	126		
11. Motory					40	120
12. Řízení motoru					40	120
13. Příslušenství motoru a vozidla					40	120
14. Běžné opravy					40	120
Celkem	180	540	168	504	160	480

1. konkrétní příklad:

Učební osnova předmětu

Ekonomika

Název instituce: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodní,

Brno, Jánská 22

Název ŠVP: Prodavač

			Chemie	1
Matematické vzdělávání	5	160	Matematika	5
Estetické vzdělávání	2	64	Literární a estetická výchova	3
Vzdělávání pro zdraví	3	96	Tělesná výchova	3
Vzdělávání v ICT	3	96	Informační technologie	3
Ekonomické vzdělávání	2	64	Základy ekonomiky	2
Stroje a zařízení	5	160	Moduly 1 až 5, 10, 11	4
Elektrotechnické zařízení	3	96	Moduly 6, 7, 12, 13	3
Montáže a opravy	41	1312	Řízení motorových vozidel	2
			Moduly 2, 3, 5, 8 až 14	8
Disponibilní hodiny	16	512	Odborný výcvik	47
Celkem	96	3072		97
Odborná praxe			Odborná praxe	
Kurzy	0 týdnů		Kurzy	

Kód a název oboru vzdělání: 66–51-H/002 Prodavač

Dosažený stupeň vzdělání: střední vzdělání s výučním listem

Délka a forma studia: 3 roky, denní studium

Obecné výchovně vzdělávací cíle

Předmět ekonomika žáky seznamuje se základními ekonomickými vztahy a s ekonomickým prostředím, ve kterém se jako zaměstnanci budou pohybovat. Cílem předmětu je poskytnout žákům základní odborné znalosti a dovednosti z ekonomiky, které jim umožní zvládnout jednoduché ekonomické myšlení.

Charakteristika učiva

2. ročník

- Základy tržní ekonomiky
- Zaměstnanci a trh práce

3. ročník

- Podnikání, podnikatel
- Podnik, majetek podniku, hospodaření podniku
- Peníze, mzdy, daně, pojistné

Výuka navazuje na další odborné předměty (obchodní provoz, zbožíznalství, daňová evidence, písemná a elektronická komunikace, psychologie a odborný výcvik). Ekonomické vědomosti a dovednosti jsou prostředkem k lepšímu uplatnění absolventů na trhu práce.

Metody a formy výuky

Kromě klasických slovních metod (výklad, práce s textem a výukového rozhovoru) a názorně demonstračních metod (předvádění grafů, schémat, zpětné projekce) učitel využívá aktivizační a komplexní výukové metody.

V učivu o majetku, hospodaření podniku, mzdách, daních a pojistném zařadí učitel potřebný počet hodin na řešení výpočtů a procvičování praktických příkladů.

Vzhledem k neustálým změnám musí učitel soustavně učivo aktualizovat a být v kontaktu s praxí.

Jako učební pomůcky učitel využívá především učebnice, odborný tisk, internet, videokazety, didaktickou techniku.

Hodnocení výsledků žáků

Výsledky vzdělávání budou hodnoceny v jednotlivých tematických celcích pomocí didaktických testů, klasických písemných prací, individuálního a skupinového ústního zkoušení s klasifikací, frontálního opakování, výukových rozhovorů, slovního hodnocení, soutěží. Hodnocení bude zaměřeno na ověření si zvládnutí učiva (jeho porozumění a aplikace v souladu se schopnostmi a studijními předpoklady žáků) a motivaci pro další učení.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí

Předmět rozvíjí především:

- komunikativní dovednosti
- dovednost řešit problémy a problémové situace
- dovednost využívat informační a komunikační technologie
- schopnost aplikovat základní matematické postupy při řešení praktických úkolů
- kompetence k pracovnímu uplatnění

Přínos předmětu k rozvoji průřezových témat

Občan v demokratické společnosti

- Vytvoření prostředí, které je založeno na vzájemném respektování, spolupráci, účasti a dialogu.
- Hledání kompromisu mezi osobní svobodou a odpovědností.
- Posilování mediální gramotnosti žáků.

Člověk a životní prostředí

- Pochopení významu životního prostředí pro člověka.
- Pochopení nutnosti uplatňování nejen hledisek ekonomických, ale i ekologických, nutnost prosazování trvale udržitelného rozvoje.

Člověk a svět práce

- Osvojení kompetence aktivně rozhodovat o vlastní profesní kariéře, uplatnění se na trhu práce a přizpůsobování se jeho změnám.
- Znalost základních právních ustanovení zákoníku práce, obchodního a živnostenského zákona (pochopení rozdílů mezi podnikatelskou činností a zaměstnáním, jejich výhody, rizika).

Informační a komunikační technologie

- Zdokonalování využívání prostředků informačních a komunikačních technologií.
- Pochopení nezbytnosti uplatňování IKT nejen pro jednotlivce, ale celé hospodářství.

Ekonomika, ročník druhý

Výsledky vzdělávání	Učivo	Počet hodin	Pozná
		32	
Žák	1. Základy tržní ekonomiky	15	
Správně používá a aplikuje základní pojmy.	Ekonomie		
Posoudí vliv ceny na nabídku a poptávku.	Potřeby – pojem, druhy, význam		
	Statky, služby		

	Spotřeba			
	Životní úroveň			
	Výroba			
	Výrobní faktory			
	Hospodářský proces			
	Trh			
	Tržní subjekty a objekty			
	Nabídka			
	Poptávka			
	Tržní mechanismus			
	Zboží, cena, konkurence			
Žák	2. Zaměstnanci a trh práce	17		
Vyhledá informace o nabídkách zaměstnání a vzdělávání, kontaktuje případné zaměstnavatele a úřad práce. Popíše hierarchii zaměstnanců v organizaci, jejich práva a povinnosti. Ví, jak uplatnit znalosti o náležitostech pracovní smlouvy, např. při jednání se zaměstnavatelem o právech a povinnostech zaměstnanců. Orientuje se v požadavcích zaměstnavatele při získávání a výběru pracovníků. Zná specifika pracovního poměru a obsahu Pracovní smlouvy v obchodě. Orientuje se v právních předpisech, které určují a definují odpovědnost za škody. Odlišuje jednotlivé druhy způsobených škod a jejich náhradu.	Zaměstnání, hledání zaměstnání, služby úřadu práce			
	Nezaměstnanost, podpora v nezaměstnanosti a rekvalifikace			
	Pracovně právní vztahy			
	Vznik pracovního poměru			
	Změna pracovního poměru			
	Ukončení pracovního poměru			
	Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele Organizace práce na pracovišti			
Orientuje se v záležitostech dohody o hmotné odpovědnosti, je schopen vyhledat potřebné informace. Na příkladech vysvětlí a vzájemně porovná druhy odpovědnosti za škody ze strany zaměstnance a zaměstnavatele.	Druhy škod a možnosti předcházení škodám, odpovědnost zaměstnavatele Zákoník práce odpovědnost za škody včetně náhrady			
	Obecná odpovědnost			
	Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat Odpovědnost za ztrátu svěřeného předmětu			
	Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody			

2.5 Učební osnovy

Učební osnovy jsou konkrétním a relativně podrobným rozpracováním vzdělávacích výsledků (cílů a kompetencí) a obsahových okruhů pro jednotlivé vyučovací předměty.

Vyučovací předměty a jejich učební osnovy jsou koncipovány na základě kutikulárních rámců v RVP oboru vzdělání. Pokud je to vhodné, mohou vyučovací předměty odpovídat konkrétním obsahovým okruhům v RVP (např. informační a komunikační technologie). Avšak často bývají koncipovány odlišně- např. obsah přírodovědného vzdělání je možné transformovat do předmětů: fyzika, chemie, ekologie, biologie, nebo do integrovaného předmětu základy přírodních věd.

Součástí školního vzdělávacího programu jsou učební osnovy pro učební, odbornou nebo uměleckou praxi a odborný výcvik.

Při koncipování učební osnovy jednotlivých předmětů je třeba nejdříve stanovit to, co se musí žáci naučit, tzn. jaké činnosti, vědomosti, dovednosti, návyky a schopnosti mají být osvojeny nebo rozvinuty. Na základě toho se jasně formulují očekávané výsledky vzdělávání. Ty jsou východiskem pro stanovení vzdělávacího obsahu (učiva). Je patrné, že při precizním ujasnění výsledků vzdělávání se relativně snadno vymezuje obsah vzdělávání. Této vstupní části je třeba věnovat velkou pozornost a dostatek času. **Každý předmět je třeba vnímat jako organickou součást systému vzdělávání v rámci ŠVP** tedy ve všech potřebných mezipředmětových vztazích a funkčních vazbách (např. příprava v některých všeobecně vzdělávacích předmětech ve vztahu k odborným předmětům a naopak. Učební osnovy by tedy měli být zpracovány týmově za účasti všech pedagogů.

Při tvorbě učebních osnov je nutné dbát na konzistentnost mezi cíli a kompetencemi, které jsou vymezeny v profilu absolventa a cíli a kompetencemi (resp. Výsledky) vzdělávání vymezenými v jednotlivých vyučovacích předmětech.

Obsahem učebních osnov jsou dvě části:

1. **Pojetí vyučovacího předmětu.**
2. **Rozpis učiva a výsledky vzdělávání- realizaci kompetencí.**

1. Pojetí vyuč. předmětu se uvádí:

- *Obecné cíle vyuč. Předmětu.* Tj. k čemu slouží a jaké je jeho zařazení ve vzdělávacím programu. Stanovené cíle by měli být reálné, jednoznačné, kontrolovatelné a konzistentní. Měli by být formulovány srozumitelnou formou, aby poskytovali jasnou představu o záměrech autorů učební osnovy.
- *Charakteristiku učiva.* Tj. stručný popis vzdělávacího obsahu (větších okruhů učiva).
- *Pojetí výuky.* Metody a formy výuky včetně praktických cvičení, práce v laboratoři atd.
- *Hodnocení výsledků žáků.* Např. frekvence zkoušení, významnější písemné práce, hodnocení samostatné práce žáků apod., kritéria hodnocení v daném předmětu.
- *Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat.*

Rozpis učiva a realizace kompetencí se zpracovává takto:

- *Vymezení výsledků vzdělávání a jeho obsah v podobě tematických*

celků a témat. Rozpis učiva je rozdělen do jednotlivých ročníků tak, aby odpovídal učebnímu plánu. Může však být zpracován i bez rozdělení do ročníků tak, aby odpovídal učebnímu plánu. Může však být zpracován i bez rozdělení do ročníků a doplněný doporučeným rozvržením učiva tematických celků do ročníků. U tematických celků nebo větších okruhů učiva je vhodné uvádět hodinovou dotaci, která slouží k orientaci a usnadnění plánování výuky.

- *Rozpracování výsledků vzdělávání a kompetencí,* které vycházejí z kutikulárních rámců pro jednotlivé oblasti vzdělávání v RVP a jsou v souladu s profilem absolventa ŠVP. Výsledky vzdělávání jsou napojeny na konkrétní učivo a jsou formulovány jako intelektové a praktické činnosti a dovednosti, které si musí žák prostřednictvím učiva osvojit a být schopen na dané úrovni prokázat. Představují tak základní východisko pro stanovení kritérií a způsobů hodnocení žáků v příslušném vyučovacím předmětu. Zároveň jsou nástrojem pro zajištění srovnatelnosti vzdělání v rámci příslušného předmětu. Formulací výsledků vzdělávání musí být patrné, na jaké úrovni (šířce, hloubce) mají být žákem osvojeny. Je třeba je tedy formulovat pomocí dokonavých sloves: žák rozumí, vysvětlí, řeší, žák je schopen, dokáže, charakterizuje, ovládá, provádí, rozlišuje atd.

Výsledky vzdělávání a kompetence mohou být v učebních osnovách předmětů *vymezeny dvěma způsoby:*

- Vyčleněny jako společné a předsazeny před příslušným tematickým celkem učiva. Tento způsob je vhodný zejména u těch výsledků vzdělávání a kompetencí, které jsou zaměřeny na osobnostní vlastnosti a postoje žáků a mají průřezový charakter (varianta 1).
- Vymezeny ve vazbě na konkrétní tematické celky. Tento způsob je vhodný u těch kompetencí, kterých lze dosáhnout jen v příslušném tematickém celku teoretického či praktického vyučování (varianta 2).

Varianta 1

Výsledky vzdělávání a kompetence

Tematické celky:

1.1 Téma:.....X

1.2 Téma:.....X

1.3 Téma:.....X

Varianta 2

Výsledky vzdělávání a kompetence (v konkrétní vazbě na celek)	Tematické celky	
	1.1 Téma.....X hod.	
	1.2 Téma.....X hod.	
	1.3 Téma.....X hod.	

Doporučujeme, aby učební osnovy měli jednotnou formální úpravu a obsahovaly určité identifikační údaje: obor(obory) vzdělání, formu vzdělání, celkový počet vyučovacích hodin za studium, platnost. Osnovy mohou být zpracovány společně pro všechny formy vzdělávání, které škola realizuje, nebo mohou být pro některé formy vypracovány samostatně (zejména pokud chceme zohlednit specifika žáků- věk, předchozí vzdělání apod.). Podobně je možné přihlídnout k specifickým vzdělávacím potřebám žáků. Vždy je ale třeba dbát na soulad s RVP.

2. Praktický příklad k osnovám:

Úvodní stránka k osnovám

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**
Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**
Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**
Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**
Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem**

Obsah

Český jazyk
Anglický jazyk
Německý jazyk
Literární a estetická výchova
Občanská nauka
Základy ekologie a biologie
Tělesná výchova
Základy ekonomiky
Informační technologie
Matematika
Fyzika
Chemie
Řízení motorových vozidel

Příklad

Následující příklad ukazuje učební osnovy předmětu Základy ekonomiky

UČEBNÍ OSNOVA

ZÁKLADY EKONOMIKY

Pojetí vyučovacího předmětu:

a) obecné cíle vyučovacího předmětu

- vychovávat žáky k ekonomickému myšlení, naučit je hospodařit se svým soukromým a firemním majetkem, penězi, časem
- být prospěšný společnosti, a to svým vzděláním, odbornými znalostmi a prací
- poskytovat žákům odborné znalosti, a to tak, aby byli schopni sebezprezentace a uplatnění se na trhu práce
- naučit je orientovat se v právních normách, týkajících se tématických celků
- motivovat k celoživotnímu vzdělávání

b) charakteristika učiva

vzdělávání je zaměřeno na:

- základy tržní ekonomiky, pochopení působení trhu, nabídky a poptávky
- oblast podnikání, schopnost založit si firmu, orientovat se v různých formách podnikání, komunikovat s úřady
- podnik, jeho složky, majetek, činnosti a hospodaření se zdroji, účetnictví firmy
- pracovně právní vztahy a uplatnění se na trhu práce
- oblast daní v ČR
- pojišťovnictví, pojištění osob, majetku a nabízené produkty na současném trhu

c) pojetí výuky

- dle tématických celků volit vhodné učební metody, vzájemně je kombinovat, a to:
- forma výkladu k získání určitého obsahu znalostí, vědomostí
- forma diskuse na předem stanovené téma, podkladem jsou žakovské referáty
- praktická cvičení ve skupinách, vyplňování formulářů a dokladů, jednoduché výpočty, nácvik jednání na úřadech
- práce s legislativou, odbornými časopisy, internetem, práce s informacemi
- besedy se sociálními partnery, popř. odborné exkurze

d) hodnocení výsledků žáků

důležitým kritériem hodnocení jsou:

- odborné vědomosti, a to jak za ústní, tak i písemný projev
- zpracování žakovského projektu (založení fiktivní firmy) a jednotlivých praktických úloh z vedení účetnictví (popř. daňové evidence) podnikatele

doplňujícím kritériem pak:

- praktické úkoly (referáty, vyplňování formulářů...)

e) přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat

- rozvíjí u žáka komunikační schopnosti, správně, věcně a srozumitelně se vyjadřovat, a to jak v mluveném, tak psaném projevu
- učí prezentovat se při oficiálních jednáních (s úřady a institucemi, se zaměstnavatelem)
- učí žáka znát své osobní dispozice, své přednosti a nedostatky, vnímat svůj temperament, projevy emocí a volní stránky své osobnosti se snahou uplatnění se

- na trhu práce a aktivního zapojení se do společnosti
- připravuje absolventa na pracovní prostředí a požadavky vyplývající z pracovních vztahů
- učí žáka pracovat samostatně i v týmu, rozvíjí odpovědnost za svěřené úkoly, učí uznávat autority nadřízených
- rozvíjí schopnost aplikace jednotlivých zákonů a předpisů, vyhledávání potřebných informací
- připravuje ke schopnosti vést samostatně firmu a veškerou agendu
- učí poznávat svět a lépe mu rozumět, získávat úctu k živé i neživé přírodě, respektovat život
- každého jedince jako nejvyšší hodnotu, pomáhat ekonomicky slabým oblastem světa
- učí žáka zapojovat se do ochrany a zlepšování životního prostředí
- přispívá k celkovému rozvoji osobnosti absolventa, umožňuje vytvářet hierarchii hodnot
- využívá mezipředmětových vztahů, a to znalosti z předmětů:
 - český jazyk - zejména využití písemného a mluveného projevu, znalost administrativního stylu, práce s textem
 - matematika - zejména práce s daty, jejich porovnávání a interpretace v grafech a tabulkách
 - občanská nauka - zejména znalost lidské společnosti, funkce státu, ústavy a politického systému v ČR, pochopení významu EU, znalost hodnot a principů demokracie
 - informační technologie - zejména práce s informacemi, práce s internetem

ROZPIS UČIVA ZÁKLADY EKONOMIKY

2. ročník 32 hodin

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe význam pojmů, správně je používá, aplikuje je na praktických příkladech • definuje práci, přírodní zdroje a kapitál jako vstupy do výroby, rozlišuje jednotlivé části hospodář. procesu • rozumí zákonitostem trhu a vlivu ceny na nabídku a poptávku • formuluje podstatu a cíle podnikání, zná právní formy a znaky p., definuje podmínky podnikání. • jmenuje rizika p., a to i na základě svých konkrétních poznatků • umí sestavit jednoduchý podnikat. záměr • ví, jak postupovat při zakládání a ukončení živnosti • umí vyplnit potřebné formuláře, umí jednat s úřady, orientuje se v živnost. zákoně 	<p>1. Základy tržní ekonomiky</p> <p>1.1 Základní pojmy: potřeby, statk služby, spotřeba, životní úroveň</p> <p>1.2 Výrobní faktory, výroba, hospodářský proces</p> <p>1.3 Trh, vlastnosti trhu, zákon nabí poptávky, zboží, peníze, cena poptávky</p> <p>2. Podnikání</p> <p>2.1 Základní pojmy: podnikání, riz pod. záměr</p> <p>2.2 Živnostenské podnikání</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zná základní povinnosti podnikatele vůči státu • rozlišuje typy obchod. společností, ví, jak se zakládají, zná rozdíly mezi nimi • orientuje se v obchodním zákoníku <ul style="list-style-type: none"> • definuje podnik, zná jeho složky, umí charakterizovat jednotlivé činnosti • rozlišuje podstatu dlouhodobého a oběžného majetku, umí je klasifikovat • zná význam odepisování dlouhodobého majetku a vliv odpisů na daně • definuje vlastní a cizí zdroje, umí je klasifikovat • rozlišuje jednotlivé druhy nákladů a výnosů • umí používat kalkulační vzorec pro výpočet ceny služeb v oboru • řeší jednoduché výpočty výsledků hospodaření <ul style="list-style-type: none"> • jmenuje důvody pro pojištění, rozlišuje je • orientuje se v produktech pojišťovacího trhu mezi zákonným a komerčním pojištěním 	<p>2.3 Podnikání obchodních společností</p> <p>3. Podnik, jeho majetek a hospodaření</p> <p>3.1 Podnik jako zákl. jednotka národ. Hospodářství</p> <p>3.2 Struktura majetku, jeho evidence, oceňování, odepisování dlouhodobého majetku</p> <p>3.3 Zdroje financování majetku</p> <p>3.4 Náklady, výnosy, výsledek hospodaření</p> <p>4. Pojišťovnictví</p> <p>4.1 Formy pojištění, zákonné a komerční</p> <p>4.2 Pojištění osob, majetku, odpovědnosti za škodu</p>	<p>11</p> <p>4</p>
<p>3. ročník 32 hodin</p>		
<p>Výsledky vzdělávání a kompetence</p>	<p>Tematické celky</p>	<p>F</p>
<p>žák:</p>	<p>1. Pracovně právní vztahy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> vysvětluje význam práce pro společnost a rozdíly mezi závislou činností a podnikáním, zná světové oblasti práce orientuje se v zákoníku práce, zná práva a povinnosti zaměstnance i zaměstnavatele; zná náležitosti pracovní smlouvy umí rozvázat pracovní poměr a rozlišuje jednotlivé způsoby ukončení pracovního poměru; umí napsat žádost o ukončení pracovního poměru zná předpisy BOZP a PO ve svém oboru formuluje význam managementu ve firmě, umí popsat činnosti manažerů rozlišuje jednotlivé druhy škod a jejich náhrady; zná právní předpisy, které definují odpovědnost za škodu vyhledává pracovní nabídky z různých zdrojů, i v rámci EU, umí je vyhodnotit; kontaktuje případné zaměstnavatele, zná zásady jednání při přijímacím pohovoru; odpovídá na pracovní nabídky; hodnotí požadavky zaměstnavatele při získávání a výběru zaměstnanců; umí napsat žádost o místo, životopis dokáže komunikovat s úřadem práce, vyplňuje příslušné formuláře zná a využívá informační a poradenské služby v oblasti volby povolání umí si vyhledat možnosti rekvalifikace, popř. dalšího vzdělávání zná podmínky, za kterých má nárok na hmotné zabezpečení vyhledává aktuální informace o trhu práce v dané lokalitě, umí se v nich zorientovat a použít je pro praxi vysvětluje význam mzdy, definuje mzdu minimální rozlišuje tarifní, hrubou, čistou mzdu; řeší jednoduché výpočty mzdy 	<p>1.1 Základní pojmy: práce, hlavní světové oblasti práce, znaky práce</p> <p>1.2 Vznik, změna, ukončení pracovního vztahu</p> <p>1.3 BOZP a PO</p> <p>1.4 Organizace práce na pracovišti, řízení práce</p> <p>1.5 Druhy škod, možnosti předcházení škodám, odpovědnost za škody</p> <p>1.6 Možnosti vyhledávání zaměstnání</p> <p>1.7 Úřad práce a jeho služby</p> <p>1.8 Trh práce (místní, světový), jeho ukazatele, všeobecné vývojové trendy, požadavky zaměstnavatelů</p> <p>2. Mzdová agenda</p> <p>2.1 Mzdová soustava, typy mezd</p> <p>3. Záonné pojistné</p> <p>3.1 Pojistné a sociální zabezpečení</p> <p>3.2 Zdravotní pojištění</p>	<p>4</p> <p>4</p>
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> zná složky sociálního zabezpečení. orientuje se v dávkách nemocenského pojištění provádí výpočty sociálního pojištění 	<p>3.2 Zdravotní pojištění</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • definuje účel použití zdravotního pojištění. • dokáže komunikovat se zdravotní pojišťovnou. • provádí výpočty zdravotního pojištění • zná práva a povinnosti v případě nemoci nebo úrazu <ul style="list-style-type: none"> • vysvětluje význam základních pojmů, umí je správně používat, aplikuje na praktické příklady • orientuje se v jednotlivých daních. • používá daňové zákony a umí vyhledat potřebné informace • dokáže zpracovat zjednodušené daňové přiznání • komunikuje s finančním úřadem <ul style="list-style-type: none"> • zná složení státního rozpočtu, jeho příjmovou a výdajovou stránku <ul style="list-style-type: none"> • zná zásady vedení daňové evidence, definuje předmět daňové evidence • rozlišuje, používá a vyplňuje účetní doklady. • účtuje do účet. knih • sestavuje zjednodušené účetní výkazy <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v platebním styku, umí rozlišit mezi hotovostním a bezhotovostním, umí použít příslušné účetní doklady <ul style="list-style-type: none"> • vyhodnocuje výsledky hospodaření ve fiktivní firmě 	<p>4. Daňová soustava</p> <p>4.1 Základní pojmy: daň, subjekt daně, zdaňovací období, daňová přiznání, finanční úřad, funkce daní</p> <p>4.2 Struktura daňové soustavy</p> <p>4.3 Státní rozpočet a vazba na daně</p> <p>5. Vedení daňové evidence</p> <p>5.1 Vedení daňové evidence</p> <p>5.2 Účetní dokumentace</p> <p>5.3 Platební styk</p> <p>5.1 Zavedení účetnictví ve fiktivní firmě</p>	<p style="text-align: center;">7</p> <p>Podkapitola bude předmětem semináře</p> <p style="text-align: center;">7</p>
--	--	--

2.6 Vzdělávací moduly

V případě, že se škola rozhodne pro modulární uspořádání ŠVP, musí se podrobně seznámit s metodikou tvorby vzdělávacích modulů a před jejich rozpracováním do ŠVP zvážila následující fakta a souvislosti.

„Modul je přesně definovaná jasně vymezená vzdělávací nebo výcviková jednotka. Je to blok učiva, který tvoří uzavřený celek“ (Čadílek, 2003.s 30).

Např. „Strojní obrábění kovů“, „Ruční obrábění kovů“, „Malířské a natěračské práce“, „Výrobky studené kuchyně“ apod. Modul musí definovat určitý soubor učební látky, učebních činností a situací a musí mít svoji specifikovanou funkci a jasně definované výchovně- vzdělávací cíle. Také musí být zapojitelný do různých vzdělávacích cest. Modul může být koncipován jako celek učiva s různým rozsahem (jako obdoba vyučovacího předmětu) nebo jako část studia, kdy je stavebním prvkem poměrně velká část systému (např. rozsahu více ročníků).

Modul na rozdíl od učebních osnov, které mají lineární charakter bez možnosti odklonu od předem dané cesty, může existovat relativně samostatně s tím, že budou jasně stanovena pravidla vzájemné návaznosti, kompatibility a závaznosti v celém modulovém programu.

O tom, jakým způsobem bude tato vlastnost vzdělávacích modulů využita, rozhoduje způsob, jakým jsou moduly v rámci daného systému uspořádány. Moduly lze rozdělit podle různých kritérií, která slouží k ujasnění jejich smyslů a napomáhají při přípravě modulově pojatého vzdělávacího programu. Pro účely jednotného přístupu ke tvorbě vzdělávacích modulů a jejich systému se doporučuje následující třídění:

Typ modulu:

- *Povinný.*
- *Volitelný.*
- *Nepovinný.*

Stejný modul může být v různých vzdělávacích programech zařazen odlišně- v jednom jako povinný, ve druhém jako volitelný, v dalším jako nepovinný apod.

Pojetí modulu

Pojetí vychází z obsahu a metod. Obsah vyučovacích předmětů je odvozován z příslušných vědních oborů. V modulech je možné výrazně přihlídnout k příslušným činnostem resp. Žádoucím kompetencím. Pojetí modulu může být následující:

- *Obecně teoretické (OT)*- poznatkově orientované, tzn. široký všeobecně vzdělávací základ zacílený na osvojování intelektových dovedností, které jsou pokládány za důležité pro další vzdělávání, společenské uplatnění a osobní rozvoj.
- *Profesně teoretické (PT)*.__- odborný obsah, základ odborné specializace a odborných kompetencí.
- *Specificky odborné (SO)*- specializace__k profesnímu uplatnění, profilování k osvojení_určitých kompetencí_
- *Kombinované*-_proporcionální propojení teoretické a praktické složky.
- *Doplňkové (D)*- jejich absolvování je podmínkou pro zvládnutí některých odborných modulů.
- *Činnostní (Č)*. – praktické využití teoretických poznatků, např. odborných výcvik, cvičení atd.
- *Projektové (P)*- orientace žáků na řešení komplexních problémů se zaměřením na rozvoj samostatnosti a kreativity.

Z modulového uspořádání vyplývá zásadní změna v přístupu k výuce. Probrání obsahu není tak podstatné, jako žákem skutečně dosažené výsledky učení. Aby bylo možné orientovat se modulárním systémem výuky a dostát vertikální i horizontální prostupnosti v rámci školy, je třeba dodržovat shodnou závaznou strukturu modulů, která jasně a zřetelně definuje funkci modulu, jeho cíle a tedy i možnost zapojení do různých vzdělávacích programů.

Σ

Strukturu modulu vyjadřuje následující schéma:

<p>A. Vstupní část</p> <p>A.1 Název modulu</p> <p>A.2 Kód modulu (kódové označení nominální délky ve vyuč. hodinách, typu a modulu)</p> <p>A.3 Charakteristika modulu (obecný cíl modulu, obsahové pojetí, možnost zař. ve vzdělávacím programu)</p> <p>A.4 Platnost modulu (datum, od kterého modul platí)</p> <p>A.5 Vstupní předpoklady (vymezení požadované úrovně vědomostí a doved. které jsou předpokladem úspěšného studia daného modulu)</p>
<p>B. Jádro modulu</p> <p>B.1 Předpokládané výsledky vzdělávání (vstupní kompetence)</p> <p>B.2 Obsah modulu (výčet témat, jež tvoří základ pro dosažení stanovených výsledků)</p> <p>B.3 Doporučené postupy výuky (kromě metod i formy, v závislosti na cílech, ob. a pojetí modulu)</p>
<p>C. Výstupní část</p> <p>C.1 Kritéria hodnocení (požadavky na ukončení)</p> <p>C.2 Doporučené nebo plánované postupy hodnocení (podmínky, metody)</p> <p>C.3 Popř. doporučená studijní literatura</p>

A Vstupní část

Osahuje identifikační údaje a stručnou informaci o daném vzdělávacím modulu.

A.1 - Název modulu je tvořen několika slovy, která jako celek nejlépe vystihuje cíl a obsah modulu. Jeho formulaci je nutné věnovat patřičnou pozornost, protože se může objevit na výstupních certifikátech.

A.2 Kód modulu jednoznačně identifikuje modul. Předpokládá se, že si škola vytvoří vlastní systém kódování, který bude odpovídat jejím specifickým podmínkám. Pro tvorbu se musí stanovit **závazná pravidla a ta se musí dodržovat**. Čísla a písmena použitá v kódu by měla vypovídat o nominální délce modulu, jeho typu a pojetí. Dle potřeb školy může být kód doplněn i dalšími údaji (označením názvu modulu, předmětové komise, která je odpovědná za realizaci modulu aj.).

A.3 – Charakteristika modulu stručně popisuje obecné záměry modulu (cíle), jeho obsahové pojetí a možnosti, jak lze modul zařadit do vzdělávacích programů. Cíl modulu může být vyjádřen jako stručné zdůvodnění, proč má student modul absolvovat a jaký má význam pro jeho další studium nebo pracovní uplatnění. Vystihuje snahy a záměry učitele (to, o co bude učitel při výuce usilovat).

Obsahové pojetí modulu je vyjádřeno jak stručná obsahová charakteristika doporučených témat, která jsou základem pro zvládnutí požadovaných výsledků. Témata jsou vybrána s ohledem na předpokládané výsledky studia. Jejich členění závisí na metodách výuky. V různých modulech může být význam vazby mezi výsledky studia a navrženým obsahem odlišný. Někdy nelze předpokládaných výsledků dosáhnout bez využití vymezeného obsahu, jindy je tato vazba volnější (při rozvoji intelektových schopností a klíčových kompetencí). Možnosti zařazení modulu ukazují, jak lze příslušný modul zapojit do ucelených vzdělávacích programů. Zařazení je možné znázornit graficky.

A 4. Platnost modulu. Uvádí se datum, od kterého daný modul platí. Je to důležité z důvodu inovací a dílčích úprav jednotlivých modulů, kterými jsou nahrazovány původní moduly. Orientace v platnosti příslušného modulu je také důležitá, když žák přerušil vzdělávání.

A 5. Vstupní předpoklady. Vymezuji vstupní minimální požadovanou úroveň vědomostí a dovedností, bez nichž není možné zvládnout další studium. Mohou být vyjádřeny i výčtem modulů, které je nutné před vstupem absolvovat.

B. Jádro modulu.

Je základní a nejdůležitější část modulu. Informuje o cílovém zaměření a obsahu modulu i o celkové změně v kompetencích studentů, kterých by mělo být studiem modulu dosaženo.

B 1. Předpokládané výsledky vzdělávání. Jsou vymezeny jasně formulovanými cílovými kompetencemi, kterých student v průběhu výuky ve stanoveném období dosáhne. Vyjadřují konkrétní vědomosti, dovednosti (intelektové i psychomotorické) a postoje, které mají žáci získat i osobností kvality a změny v chování.

Stanovené cíle musí být reálné, jednoznačné, kontrolovatelné a konzistentní. Jejich formulace musí být srozumitelná, aby při jejich přečtení získal žák i jiný čtenář konkrétní představu, která je v souladu se záměrem autora.

Při formulaci cílů vzdělávání je nutné si uvědomit, že se změnami požadavků na uplatnitelnost absolventů na trhu práce vzrůstá význam **přenositelných klíčových kompetencí**. Ty jsou charakterizovány svou obecnou použitelností, které je nezávislá na specifických pracovních úkolech. To znamená, že by žákům měla být poskytována možnost rozvoje a inovací způsobilostí, které jsou potřebné pro jejich uplatnění v občanském a pracovním životě. Je to oblast širokého záběru, z níž je třeba zejména u žáka dosažení následujícího:

- Schopnost aplikace získaných vědomostí a dovedností v nových situacích, inovovat je při změně podmínek.
- Schopnost organizovat a plánovat činnosti, obhájit zvolené řešení a nést za ně zodpovědnost.
- Schopnost zvládat rutinní i neobvyklé situace.
- Schopnost efektivní interakce v jednání s lidmi (kolegy, zákazníky apod.).

B 2. Obsah modulu. Obsahuje výčet témat (rozpis učiva), jejichž osvojení je nutné pro dosažení vymezených cílů. Koresponduje s předpokládanými výsledky vzdělávání, které dále konkretizuje a uvádí do širšího rámce. Při promýšlení obsahu je třeba mít na paměti, že se nejedná jen o poznatky, ale i o metody, kterými jsou tyto poznatky získávány a o příslušné myšlenkové operace nebo smyslové a motorické dovednosti.

B 3. Doporučené postupy výuky. Mají doplňkový charakter. Ve vazbě na daný obsah uvádí ty postupy, u nichž se předpokládá dosažení předpokládaných výsledků studia. Po pojem postupy chápeme metody, organizační formy výuky a výčet doporučených pomůcek i dalších informací, které nejsou součástí obsahu modulu (např. informace o informačních zdrojích na Internetu nebo jinde) apod. Pro učitele slouží jako inspirace a nejsou závazné. Je třeba doporučovat takové postupy, které obsahují i prvky využitelné při hodnocení. Je také třeba dbát na vyvážený poměr mezi metodami tradičními (vedoucími k osvojení již hotových poznatků) a metodami aktivizujícími (podporujícími samostatnou i tvůrčí činnost žáků).

C Výstupní část.

Jejím úkolem je jasně specifikovat požadavky, které budou na žáky kladeny včetně podmínek pro zlepšení objektivizace hodnocení. Součástí této části může být i doporučená literatura nebo jiné informační zdroje.

C 1. Kritéria hodnocení. Představují nejdůležitější část výstupního systému. Jsou orientační informací pro posouzení toho, zda byly dosaženy nejdůležitější vzdělávací cíle modulu. Vyplyvají z předpokládaných výsledků vzdělávání a je zde popsáno, jak se přesvědčit o jejich dosažení. Kritéria se soustředí na požadovanou kvalitu a úroveň stanovených výsledků. Jsou formulována tak, aby umožnila jejich ověření. Pro každý plánovaný výsledek se navrhuje 3 -4 kritéria pro hodnocení. Podle charakteru a celkového zaměření modulu se zaměřují na zvládnutí činností a na výsledky činností. U těchto typů kritérií výklonu by mělo být uvedeno určení kvality, kterým se stanoví požadovaná úroveň, která musí být splněna.

Tvorba jednotlivých kritérií vede k vymezení dílčích problémů charakteristických pro určitý modul, umožňuje zvážit jejich důležitost (např. jak se splnění kritéria promítne do konečné známky) a určit podmínky pro stanovení konkrétní známky. Lze vytvořit škálu známek pro jednotlivá kritéria a slovně definovat, jaké úrovni odpovídá tak která známka nebo body atd.).

C 2. Postupy hodnocení. Jejich obsahem je návrh způsobu hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu a v závěru modulu a jakých metod je možné pro tato hodnocení využít. Na jejich základě potom vyučující posoudí, zda student splnil kritéria hodnocení pro jednotlivé výsledky vymezené v modulu. Metody hodnocení mohou být ústní, písemné a praktické, hodnocení ročníkové práce, projektu apod. v souladu se zaměřením modulu. Je třeba využívat co nejširší instrumentarium metod hodnocení, aby byla co nejvyšší objektivnost hodnocení.

C 3. Doporučená studijní literatura. Pokud se uvádí, je vhodné ji rozdělit na základní (tituly nebo určité kapitoly které přímo souvisí s obsahem modulu) a na literaturu rozšiřující (tituly, které mohou posloužit studentům s hlubším zájmem o příslušnou problematiku ve smyslu doplnění a rozšíření stanoveného vzdělávacího obsahu).

Na následujících stránkách máme příklad charakteristiky vzdělávacích modulů, označení vzdělávacích modulů a strukturu modulu, včetně jednoho konkrétního.

Praktický Příklad:

VZDĚLÁVACÍ MODULY

Název školního vzdělávacího programu : **2368-H/001 Automechanik**
Kód a název oboru vzdělání : **2368-H/001 Automechanik**
Stupeň poskytovaného vzdělání : **střední vzdělání s výučním listem**
Délka a forma studia : **3 roky, denní studium**
Platnost ŠVP : **od 1. září 2006, počínaje 1. ročníkem**

1. Charakteristika vzdělávacích modulů

V části odborných obsahových okruhů (STROJE A ZAŘÍZENÍ, ELEKTROTECHNICKÉ ZAŘÍZENÍ a MONTÁŽE A OPRAVY) je výuka prováděna formou modulů. Jedinou výjimkou je předmět řízení motorových vozidel, který svým charakterem neumožňuje začlenění do samostatného modulu.

Moduly zastřešují veškerou odbornou, teoretickou i praktickou výuku formou návaznosti teoretické výuky na následné praktické ověření dovedností dané problematiky v reálném časovém úseku, v rámci klasického střídání týdne teoretické a týdne praktické výuky.

Moduly jsou koncipovány jako samostatné obsahově vymezené celky, ve kterých současně probíhá teoretická i praktická výuka k danému tématu. Výuku jednotlivých modulů uzavírají jednotná hodnocení, která stanoví míru zvládnutí dané problematiky jak v části teoretické, tak praktické. Moduly jsou členěny dle náročnosti a požadované návaznosti do ročníků.

V modulech obsahujících okruh ELEKTROTECHNICKÉ ZAŘÍZENÍ, dochází k prohlubování znalostí a dovedností postupně v jednotlivých ročnících.

První ročník je rozdělen na šest modulů AM.I.1, AM.I.2, AM.I.3, AM.I.4, AM.I.5, AM.I.6, druhý ročník na čtyři moduly AM.II.7, AM.II.8, AM.II.9, AM.II.10 a třetí ročník také na čtyři moduly AM.III.11, AM.III.12, AM.III.13, AM.III.14. Všechny moduly v daném ročníku mají stejnou časovou dotaci. Do úvodu všech modulů je zařazeno zaškolení v oblasti BOZP a PO, je kladen velký důraz na vkládání občanských a klíčových kompetencí do výuky v jednotlivých odborných modulech.

V prvním ročníku jsou zařazeny moduly, které mají ve většině případů charakter základů strojírenství se zaměřením na motorová vozidla a umožňují tak jednotnou výuku různých specializací oboru mechanik opravář motorových vozidel. V ostatních ročnících je výuka zaměřena na logické celky postihující jednotlivé okruhy problematiky motorových vozidel. V závěru třetího ročníku je zařazen modul Běžné opravy, který umožňuje opakování a prohlubování učiva, ale hlavně odbornou praxi žáků na pracovištích firem zabývajících se opravami motorových vozidel. Každý žák takto získá základní návyky v reálném pracovním prostředí a v neposlední řadě možnost uplatnění po absolvování studia.

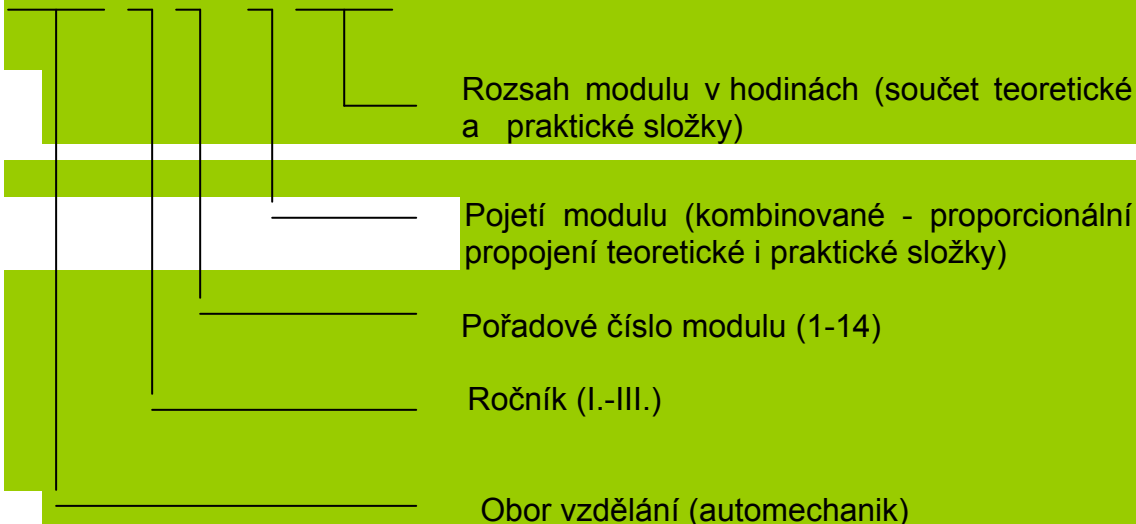
Ke každému modulu jsou stanoveny pracovní týmy ve složení učitele odborné teorie a dvou, respektive tří učitelů odborného výcviku, kteří se podílejí na tvorbě, aktualizaci a výuce v daném modulu. Jeden člen týmu je jmenován vedoucím modulu a je tak odpovědný za přípravu a kvalitu výuky daného odborného tématu. Hlavním úkolem pracovního týmu je hodnocení jednotlivých žáků v závěru každého modulu. Dílčím přínosem je také relativně úzká specializace učitelů na konkrétní oblast odborné výuky v oboru motorových vozidel a následné další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pro objektivní hodnocení výsledků výuky žáků v jednotlivých modulech budou použity také části jednotného zadání závěrečných zkoušek v oboru automechanik. Jedním z motivačních prvků výuky je také účast žáků v soutěži Automechanik junior.

2. Označení vzdělávacích modulů

Kód modulu:

AM.I.1-K120

3. Obsah

Technická dokumentace
Technické materiály a jejich zpracování
Rozebíratelné spoje
Nerozebíratelné spoje
Základy opravárenství
Základy elektrotechniky motorových vozidel
Elektrotechnika motorových vozidel
Podvozky
Brzdy a technická kontrola
Převody
Motory
Řízení motoru
Příslušenství motoru a vozidla
Běžné opravy

Název modulu:	Technická dokumentace	Kód modulu:	AM.I.1-K120
		Platnost od:	1.9. 2006
časová spotřeba modulu:	<i>Rozsah odborné teorie:</i>	30	<i>hodin</i>
	<i>Rozsah odborného výcviku:</i>	90	<i>hodin</i>
Charakteristika modulu:	Základní modul, na který navazují další odborné moduly. Hlavní cíle je orientace v technické dokumentaci a získání znalostí a dovedností potřebných pro měření neelektrických veličin.		
Ústřední předpoklady:	Úspěšné absolvování ZŠ		

<p>Předpokládané výsledky vzdělávání: Žák se orientuje v technické dokumentaci, umí číst a načrtnout výkresy strojních součástí, pracuje s dílenskou dokumentací, měří technické veličiny. Žák si uvědomuje technickou dokumentaci jako základní prostředek k dalšímu získávání vědomostí a zkušeností v oboru vzdělání a příbuzných oborech.</p>	
<p>Obsah modulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreslení strojních součástí - výkresy sestavení - schémata, technická dokumentace - základní druhy měřidel - měření délková - měření úhlů - měření porovnávací - měření závitů 	
<p>Doporučené postupy výuky: V rámci teoretické výuky si žák osvojí čtení a kreslení technických výkresů, včetně orientace v normách, technické dokumentaci a dílenské dokumentaci. V odborném výcviku si formou cvičení prohloubí a ověří tyto znalosti na příkladech z praxe a prohloubí je o znalosti a dovednosti z oblasti metrologie.</p>	
<p>Kritéria hodnocení: Žák vypracuje průřezovou soubornou práci, na které se ověří zvládnutí problematiky, konkrétně se jedná o měření vzoru, náčrt a návrh výroby jednoduché strojní součásti. Doplňkem hodnocení je také odborný ústní, písemný a celkový projev žáka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v normách, technických podkladech, dílenských manuálech, technické dokumentaci apod. - čtení výkresů a kreslení náčrtů jednotlivých součástí motorových vozidel - měření mechanických vlastností jednotlivých součástí a dílů motorových vozidel 	
<p>Postupy hodnocení: Učitelé odborného výcviku a odborné teorie, kteří provádí výuku modulu Technická dokumentace, posoudí na společném setkání míru kvality souborné práce a ostatních hodnotících kritérií jednotlivých žáků. Výstupem je jednotné hodnocení za celý modul.</p>	
<p>Doporučená literatura: Technické kreslení, Antonín Kunc Odborné kreslení, Jan Vojtík</p>	

MODUL č. 1
Technická dokumentace

1. ročník odborná teorie – 30 hodin

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	H
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyčte z výkresu jednodušších strojních součástí jejich tvar, rozměry a dovolené úchytky • kreslí náčrty jednoduchých 	<p>1. Kreslení strojních součástí</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1 Kótování 1.2 Lícování, tolerance 1.3 Vzájemné polohy ploch a polohy konstrukčních prvků 1.4 Jakost a úprava povrchu 1.5 Závitů a ozubení 	

<p>strojních součástí, správně kótovat jejich rozměry a s použitím tabulek stanovit jejich dovolené úchytky</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyčte z výkresu strojních součástí vzájemnou polohu a předepsanou jakost povrchu jednotlivých ploch • vyčte z výkresu součásti druh materiálu a polotovaru, z něhož je vyrobená • uvede na náčrtu jednoduché strojní součásti dovolené úchytky tvaru a vzájemné polohy <ul style="list-style-type: none"> • čte výkresy sestavení • čte výkresy jednoduchých strojních skupin, vyčte z nich způsob spojení jednotlivých součástí, druh, velikost, počet spojovacích a jiných normalizovaných součástí <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se ve schématech • umí nakreslit jednoduchá schémata • čte základní montážní výkresy a schémata <ul style="list-style-type: none"> • pracuje s výběry norem, strojnickými tabulkami a vyhledá údaje potřebné pro efektivní práci ve výkresové a technologické dokumentaci • vyhledává textové i grafické informace v servisních příručkách apod. 	<p>1.6 Normalizované součásti, ložiska, pružiny apod.</p> <p>2. Výkresy sestavení</p> <p>2.1 Jednoduchý nákres detailu 2.2 Sestava strojní skupiny 2.3 Výkres normalizované součásti</p> <p>3. Schémata</p> <p>3.1 Orientace v dílenských schématech 3.2 Kreslení schémat 3.3 Rozdíly ve zvyklostech jednotlivých firemních schémat</p> <p>4. Technická dokumentace</p> <p>4.1 Normy, výběry z norem 4.2 Technologická dokumentace 4.3 Servisní dokumentace 4.4 Další zdroje informací</p>	<p>5</p> <p>5</p> <p>10</p>
---	--	-----------------------------------

1. ročník odborný výcvik – 90 hodin

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	H
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se na pracovišti a dodržuje zásady BOZP a PO • rozlišuje a měří základními druhy měřidel • měří s ocelovým měřítkem • rozlišuje jednotlivé druhy posuvných měřitek podle přesnosti • odečítá hodnoty s noniové stupnice • umí odečítat hodnoty z číselníku třmenového mikrometru • rozezná měřidla na úhly • dovede pracovat s pevným úhelníkem • umí měřit úhly úhломěry • provádí jednoduché měření číselníkovým úchylkoměrem • ovládá postup měřením dutinoměrem • umí proměřit rovinnou plochu pevným měřítkem • měřením určí druh a velikost závitů • vyčte z výkresu jednodušších strojních součástí jejich tvar, rozměr a dovolené úchylky • vyčte z výkresu součásti druh materiálu a polotovaru z něhož je vyrobena • vyčte s výkresu strojních součástí vzájemné polohy ploch a prvků a předeepsanou jakost povrchu jednotlivých ploch 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod, seznámení s pracovištěm, BOZP a PO 2. Základní rozdělení měřidel 3. Měření délková <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Ocelová měrka 3.2 Posuvné měřítko 3.3 Mikrometr 4. Měření úhlů <ol style="list-style-type: none"> 4.1 Úhelníky 4.2 Úhломěry 5. Měření porovnávací <ol style="list-style-type: none"> 5.1 Číselníkový úchylkoměr 5.2 Dutinoměr 5.3 Měření rovin 5.4 Měření házivosti 6. Měření závitů 7. Kreslení strojních součástí <ol style="list-style-type: none"> 7.1 Kótování 7.2 Lícování, tolerance 7.3 Normalizované součásti 8. Vzájemné polohy ploch a polohy konstrukčních prvků <ol style="list-style-type: none"> 8.1 Uložení ložisek 8.2 Těsnění a gufera 9. Pilování <ol style="list-style-type: none"> 9.1 Dělení materiálu – řezáním 9.2 Pilování rovin a spojených ploch 10. Výkresová tech. dokumentace 	<p>H</p>

- čte výkresy jednodušších strojních skupin, vyčte z nich způsob spojení jednotlivých součástí, druh, velikost a počet spojovaných a jiných normalizovaných součástí
- dělí materiály ruční pilkou
- piluje základní spojené plochy
- umí kreslit náčrty jednoduchých strojních součástí, správně kotovat jejich rozměry a s použitím tabulek stanovit dovolené úchytky
- dle jednoduchých součástí provede dílenský výkres s kótami, zpracuje pracovní postup a součást vyrobí;
- vyhledává textové, grafické informace v servisních příručkách apod.

10.1 Zhotovení výkresu dle modelu
10.2 Pracovní postupy
10.3 Servisní dokumentace

11. Závěrečné hodnocení

6

Vzdělávací moduly je možné uspořádat do různé strukturovaných modulových systémů. Při jejich sestavování je nutné dbát na to, aby byla vyloučena duplicita modulů a je také třeba respektovat návaznost učiva a aby byly promyšleny mezipředmětové vztahy. Jako příklad lze uvést následující konstrukce modulových systémů:

1. **Čistě modulová konstrukce.** Je to stavebnicový systém bez předem stanovené posloupnosti s velkou možností variability bez společného základu. Příkladem je *modulový systém kombinační*. Ten umožňuje vzájemnou kombinaci modulů. Nejdříve je absolvován *modul primární* (může být obecně teoretický, profesně teoretický, specifický odborný nebo kombinovaný). Poté následuje volba z nabídky všech dalších *modulů sekundárních*. (může být činností, kombinovaný, projektový nebo doplňkový) a to i třeba na jiné škole. Sekundární moduly jsou koncipovány tak, že umožňují studium po absolvování kteréhokoliv primárního modulu. Je také možné vytvořit další terciární řadu, pro kterou by také platila možnost vzájemného kombinování.
2. **Přechodná modulová forma.** Při této formě tvoří dvě až tři čtvrtiny studijního času společný základ, který je možné koncipovat jako jeden komplexní modul, který je povinnou součástí studia. Zbývající část je ponechána voně na výběr. Tato forma bývá v praxi nejčastější

a pro odborné vzdělávání se jeví jako vhodná, protože dává možnost zajistit jako odborný základ počátečního odborného vzdělávání i možnost volby profesního zaměření/profilace výběrem příslušných modulů. Jako příklad uvádíme *větvený modulový systém*. Je charakteristický tím, že dochází k postupnému větvení vzdělávací cesty. Po absolvování společného základu, který může mít formu modulu (*základní modul*- může být obecně teoretický nebo profesně teoretický) si žák vybere z nabídky *odborných modulů* (např. specifický odborný), která určuje základní zaměření odborného vzdělávání. V rámci odborného modulu je povinně vyučován *hlavní modul* (může být specifický, odborný, kombinovaný nebo doplňkový), který představuje komplexní přípravu pro předpokládané činnosti v příslušném odborném zaměření a žák si po dalším období studia může vybrat z dalších *dodatkových modulů* (může být specifický, odborný, činnostní, kombinovaný nebo projektový). Tento modul dokončí jeho odborné vzdělání.

Modulový systém podstatně narušuje principy tradičního vyučování. Výuku podle modulů je možné organizovat ve větších blocích vyučovacích hodin. V případě modulů menšího rozsahu je možné vytvořit blok- vzdělávací modul. Novým prvkem je i to, že žák je hodnocen za každý absolvovaný modul. I při předmětovém uspořádání je možné, aby se vyučovací předmět rovnal modulu, nebo obsahoval několik modulů. Vytvořené vzdělávací moduly je možné využít např. při realizaci zkráceného studia nebo dalšího vzdělávání (odborné kurzy, pomaturitní specializační kurzy) apod.

2.7. Personální a materiální podmínky realizace ŠVP

V kapitole RVP, která je věnována managementu tvorby ŠVP, jsou v obecné rovině popsány základní materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech ve vzdělávacích programech. Tyto obecné požadavky realizace ŠVP by škola měla rozpracovat vzhledem k potřebám oboru i ve vztahu k příslušné legislativě včetně dalších norem (např. specificky odborných).

Také by měla konkretizovat ve svém školním vzdělávacím programu v souladu s aktuálními cíli a reálnými možnostmi tj. v souladu s celkovými personálními, technickými a ekonomickými podmínkami školy. V ŠVP by neměli být tedy uváděny běžné podmínky vzdělávání ve škole, ale vybrány a zdůrazněny ty, které jsou významné z hlediska realizace jednotlivých částí ŠVP.

Z hlediska materiálních, personálních a technických prvků zabezpečení výuky to znamená:

- V jakých prostorách a s jakým vybavením bude probíhat výuka v jednotlivých oblastech vzdělávání- teoretické vyučování, praktické vyučování (odborný výcvik, cvičení, učební praxe, odborná nebo umělecká praxe, sportovní příprava).
- Jak bude personálně, materiálně a technicky zajištěna výuka cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií, výuka všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů- např. kvalifikovanost pedagogů, vybavení učeben, podmínky pro skupinové a individuální vyučování apod.
- V jakých speciálních učebnách, laboratořích, dílnách budou žáci připravováni.
- Jaké speciální nástroje, přístroje, zařízení a další materiální vybavení

budou mít žáci k dispozici.

- Jaké prostory školy vyčlení pro uložení nářadí, materiálů a učebních pomůcek při realizaci praktických cvičení.
- Jak bude zabezpečována realizace dalších vzdělávacích nebo podpůrných aktivit.

Z hlediska organizace výuky je nutné uvést:

- Jak bude zabezpečena odborná praxe v podnikové sféře.
- Jak bude zabezpečeno vzdělávání a integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.

Z hlediska podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech se uvádí:

- Platné právní předpisy, které se týkají bezpečnosti a ochrany zdraví osob při vzdělávání a při činnostech, které přímo souvisí se vzděláváním, popřípadě při jiných činnostech plánovaných v ŠVP.
- Jak budou žáci instruováni o bezpečnosti a ochraně zdraví při všech činnostech, kterých se účastní při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním (zejména při praktickém vyučování).
- Jak bude zabezpečen odborný dohled nebo přímý dozor při praktickém vyučování.

Příklad:

PERSONÁLNÍ A MATERIÁLNÍ PODMÍNKY REALIZACE ŠVP

Teoretická i praktická výuka bude realizována v I. ročníku v areálu Dunajevského 1, ve II. a III. ročníku v areálu Křížíkova 15. Cílem je úzké propojení teoretické a praktické výuky ve stejných objektech pod jednotným vedením a v některých případech i se stejnými pedagogickými pracovníky.

Převážná většina teoretické výuky bude prováděna v kmenových učebnách částečně vybavených audiovizuální technikou (dataprojektor, PC, audiosystém, video). Z důvodu velmi rychlého vývoje v oblasti motorových vozidel vybavujeme postupně všechny učebny audiovizuální technikou. Obsah výuky tak může rychleji reagovat na novinky v oboru. V obou objektech jsou k dispozici učebny s výpočetní technikou, ve kterých bude prováděna výuka informačních technologií, ale také odborných modulů a ostatních všeobecně vzdělávacích předmětů.

Odborný výcvik bude realizován v dílenských prostorách školy, na odloučených pracovištích sociálních partnerů, formou praktické výuky celé skupiny žáků pod vedením učitele odborného výcviku, a na provozních pracovištích. Pracoviště jsou svým vybavením zaměřena na problematiku výuky jednotlivých modulů. Jedná se například o svařovnu, dílny ručního a strojního obrábění, diagnostiky, opravy podvozků, převodových ústrojí, motorů, měření výkonu vozidla a motoru, pneuservis atd. V závěru třetího ročníku je zařazen modul Běžné opravy, který umožňuje opakování a prohlubování učiva, ale hlavně odbornou praxi žáků na pracovištích firem zabývajících se opravami motorových vozidel. Každý žák takto získá základní návyky v reálném pracovním prostředí a v neposlední řadě možnost uplatnění po absolvování studia.

Z důvodu velké náročnosti problematiky motorových vozidel jsou hlavně v odborné výuce kladeny velmi vysoké požadavky na odbornou a pedagogickou způsobilost pedagogických pracovníků. Ke zvýšení a

prohloubení odborných znalostí a dovedností pedagogů slouží Evropský projekt koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků, který si klade za cíl zvýšení kvalifikace pedagogů odborných a středních škol s technických zaměřením, tedy rozšíření jejich technických znalostí s ohledem na vývoj automobilového průmyslu a diagnostické techniky pod vedením společností ŠKODA-AUTO a BOSCH.“

2.8. Charakteristika spolupráce se sociálními partnery při realizaci ŠVP

Ve školním vzdělávacím programu by měla být uvedena informace o spolupráci s partnery při zajišťování odborné praxe nebo odborného výcviku na reálných pracovištích, při závěrečných zkouškách nebo profilové části maturitní zkoušky a při uskutečňování dalších aktivit školy (exkurze, soutěže, poznávací akce apod.).

Ve ŠVP to může být vymezeno následovně:

CHARAKTERISTIKA SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY PŘI REALIZACI ŠVP

V rámci regionu spolupracuje Integrovaná střední škola automobilní Brno s více než čtyřiceti firmami, které se zabývají prodejem a opravami všech značek vozidel na našem trhu. Zde získáváme veškeré dostupné informace a pomůcky pro výuku a v neposlední řadě možnost praktického vzdělávání žáků v rámci odborné výuky s možností následného uplatnění, resp. zaměstnání žáků přímo v těchto firmách.

Spolupráce se vyvíjí i v daleko rozsáhlejší kontextu, než je pouze místní či regionální charakter. V rámci podpory, modernizace a aktualizace výuky a vybavení spolupracujeme s naprostou většinou společností, které mají nejen národní, ale i mezinárodní měřítko. Jedná se převážně o firmy poskytující aktuální technické informace, uplatnitelné jak v teoretické, tak i v praktické výuce. Tyto společnosti jsou převážně výrobci nebo národními, potažmo celoevropskými zástupci jednotlivých značek vozidel pro trh v České republice. Dále se jedná o společnosti poskytující dodávky náhradních dílů a veškeré technologie diagnostiky, údržby a oprav vozidel.

Jako doplnění přímo aplikované praxe žáků u firem lze rozhodně považovat zařazení celých pracovních skupin i s učiteli odborné výchovy do jednotlivých firem. Jedná se o několik pracovišť, která rozšiřují možnost získání odborného přehledu a technických znalostí v oboru. Stejně tak jsou tato pracoviště velice důležitá z hlediska uplatnění a zabezpečení zaměstnání pro naše žáky. V průběhu praxe mají žáci možnost se seznámit s rozdílnou technologií a diagnostikou oprav, rozdílnými zvyklostmi na pracovištích a to přispívá velikou měrou k jejich dalšímu profesnímu rozvoji a uplatnění. Dále uvádíme konkrétní firmy, se kterými se nám podařilo navázat rozvinutou spoluprací:

AUTONOVA Brno spol. s r.o.
Masná 20, 657 79 Brno

Agrotec a.s.
Dornych 65 , Brno

MOTORTEC, spol. s r.o.
Cejl 109, 657 89 Brno

Dopravní podnik města Brna, a.s.
Hlinky 151, 656 46 Brno

SP se podílí na praktické výuce, hodnocení žáků, organizaci a zajištění závěrečných zkoušek, v rámci projektu Kvalita 1 dozorují průběh JZZZ, zabezpečují stáže zahraničních studentů, spolupracují na odborných soutěžích, atd.

Na tvorbě ŠVP aktivně spolupracují zejména firmy: AUTONOVA a DPMB, ale formou ústního jednání také ostatní oslovení SP.

Každoročně organizujeme setkání SP, na kterých informujeme o aktivitách školy a diskutujeme o personálních potřebách, plánujeme uspořádat „burzu práce“ – setkání SP a žáků posledních ročníků.

Vzhledem k výborným zkušenostem uvažujeme do budoucna o rozšíření počtu odloučených pracovišť v prostorách významných firem, formou praxe celé skupiny žáků, za trvalé účasti učitelů odborného výcviku.

Za velmi významnou považujeme spolupráci se společností Renault ČR, na jejímž základě budujeme specializaci oboru Automechanik Renault. Společnost Renault ČR postupně vybavuje naši školu značkovým dílenským vybavením, diagnostikou, výpočetní technikou, dílenskou dokumentací, studijními materiály a v neposlední řadě provádí školení pedagogických pracovníků. Žáci tak mají možnost v rámci výuky získat znalosti a dovednosti požadované v servisní síti Renault (formou kompetencí), které lze jinak získat pouze na placených školeních.

V oblasti dalšího vzdělávání odborných pedagogických pracovníků spolupracujeme s firmami ŠKODA AUTO a BOSCH v rámci Evropského projektu koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků. Cílem projektu je zejména zvýšení kvalifikace pedagogů odborných a středních škol s technických zaměřením, tedy rozšíření jejich technických znalostí s ohledem na vývoj automobilového průmyslu a diagnostické techniky. To povede ke zvýšení efektivity vzdělávacího systému. Zvýší se tím kvalifikovanost a rychlejší uplatnění absolventů v oboru. Během 3 let Bosch a Škoda Auto v rámci šesti týdenních seminářů vyškolí 28 lektorů ze 14 odborných škol, ti se pak stanou školiteli dalších pedagogů ve svých regionech.“

Shrnutí

Struktura ŠVP je následující:

- Úvodní identifikační údaje (uvedené v titulním listu).
- Profil absolventa.
- Charakteristika vzdělávacího programu.
- Učební plán.
- Učební osnovy nebo vzdělávací moduly.
- Popis způsobu rozvoje klíčových kompetencí a začleňování průřezových témat a návrh nebo i ukázka žákovského projektu na

podporu rozvoje klíčových kompetencí.

- Popis materiálního zajištění výuky v daném ŠVP a oboru vzdělání.
- Charakteristika spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP.

V titulním listu jsou uvedeny tyto úvodní identifikační údaje: název a adresa školy, zřizovatel, název ŠVP, kód a název oboru vzdělání, stupeň poskytovaného vzdělání, délka a forma studia, jméno ředitele, kontakty pro komunikaci se školou a platnost ŠVP.

V profilu absolventa jsou popsány zejména očekávané výsledky vzdělávání (odborné kompetence vztahující se k oboru vzdělání, další výsledky vzdělávání, specifické výsledky vzdělávání). Součástí *charakteristiky školního vzdělávacího programu* jsou základní identifikační údaje a bližší popis celkového pojetí vzdělávání v daném programu vyjadřující charakter pedagogické koncepce, kterou škola zastává, organizace výuky, realizace a rozsah praktického vyučování, klíčových kompetencí, průřezových témat a dalších vzdělávacích aktivit podporujících záměr školy v daném ŠVP. Specifikují se podmínky přijetí ke studiu, zvláště forma a obsah přijímacího řízení a obsah a forma závěrečné zkoušky nebo profilové části maturitní zkoušky (tj. blíže se konkretizuje tak část zkoušky, která je v kompetenci školy). *Učební plán* tvoří vychází z rámcového rozvržení obsahu vzdělávání uvedeného v RVP příslušného oboru vzdělání, které stanoví závazné proporce mezi vzdělávacími oblastmi a okruhy vzdělávání a jejich minimální týdenní i celkové počty vyučovacích hodin za studium. *Učební osnovy* jsou konkrétním a podrobným rozpracováním vzdělávacích výsledků (cílů a kompetencí) a obsahových okruhů pro jednotlivé vyučovací předměty. *Vzdělávací modul* je přesně definovaná jasně vymezená vzdělávací nebo výcviková jednotka. Je to blok učiva, který tvoří uzavřený blok. Např. „Strojní obrábění kovů“, „Malířské a natěračské práce“, „Výrobky studené kuchyně“ apod. Modul musí definovat určitý soubor učební látky, učebních činností a situací a musí mít svoji specifikovanou funkci a jasně definované výchovně- vzdělávací cíle. Také musí být zapojitelný do různých vzdělávacích cest. Modul může být koncipován jako celek učiva s různým rozsahem (jako obdoba vyučovacích předmětů) nebo jako část studia, kdy je stavebním prvkem poměrně velká část systému (např. rozsahu více ročníků). Modul může existovat relativně samostatně s tím, že budou jasně stanovena pravidla vzájemné návaznosti, kompatibility a závaznosti v celém modulovém programu. V případě, že se škola rozhodne pro modulární uspořádání ŠVP, musí se podrobně seznámit s metodikou tvorby vzdělávacích modulů a před jejich rozpracováním do ŠVP zvážila důležitá fakta a souvislosti. V části *„Personální a materiální podmínky realizace ŠVP“* jsou popsány materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech ve vzdělávacích programech v příslušném oboru a s ohledem na potřeby oboru a s ohledem na příslušnou legislativu, včetně dalších norem (např. specificky odborných). V *charakteristice spolupráce se sociálními partnery při realizaci ŠVP* by měla být uvedena informace o spolupráci s partnery při zajišťování odborné praxe nebo odborného výcviku na reálných pracovištích, při závěrečných zkouškách nebo profilové části maturitní zkoušky a při uskutečňování dalších aktivit školy (exkurze, soutěže, poznávací akce apod.).

Otázky a úkoly:

1. Které části tvoří školní vzdělávací program?
2. Charakterizujte část ŠVP „Profil absolventa ŠVP“. Co obsahuje? Uveďte příklad odborné kompetence vašeho oboru.
3. Jaké jsou dílčí části kapitoly „Charakteristika školního vzdělávacího

programu“?Popište tyto části podrobněji.

4. Charakterizujte předmětovou a modulovou organizaci výuky.
5. Co obsahuje učební plán ŠVP a jaká může být jeho struktura?
6. Charakterizujte učební osnovy ŠVP. Které části je tvoří?
7. Jaká je struktura vzdělávacího modulu?
8. Které údaje se uvádí v části“Personální a materiální podmínky realizace ŠVP“.

Písemné úkoly:

1. Vypracujte titulní list ŠVP vašeho zaměření.
2. Promyslete a sepište odborné kompetence, kterých by měl dosáhnout absolvent vašeho oboru.
3. Vypracujte učební osnovu vašeho předmětu (pojetí vyučovacího předmětu a rozpis učiva na 1. školní rok).

Doporučená literatura:

KAŠPAROVÁ, H. a kol. *Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU*. <http://www.nuov.cz>, Praha, NÚOV, 2007 ISBN 978-80-85118-12-4

ČADÍLEK, M. *Didaktika praktického vyučování* 1.2. vyd. Brno:A.N.CERN,s.r.o.,2004.125 s.Dostupné

z <http://www.ped.muni.cz/win/learn/default1.htm>

HAUSENBLAS,O. Modelové rozpracování klíčových kompetencí[online]-[cit. 09.09.2006] Dostupné Na <http://www.rvp.cz/clanek/1/435>

